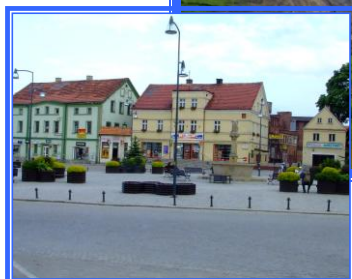
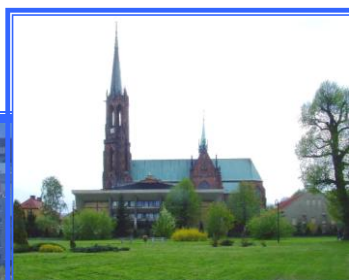

Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Gminy Bielawa na lata 2007 – 2013

Bielawa, sierpień 2006

Opracowanie:
Firma Marketingowa HEKTOR Sp. z o.o.

Ul. Kaczkowskiego 7
33 – 100 Tarnów

www.hektor.in.tarnow.pl

hektor@mail.in.tarnow.pl

0 – 14 629 57 29, 0 – 14 629 57 38,

0 – 14 630 05 70, 0 – 14 630 05 71,

0 – 14 630 05 72, 0 – 14 630 05 73.

Zespół redakcyjny:

Stanisław Lis	– ekspert ds. polityki regionalnej i funduszy UE i EOG
Olga Stadelmeyer	– ekspert ds. polityki regionalnej i funduszy UE i EOG
Ewa Zielińska	– referent ds. opracowania i obsługi projektów
Józef Komarewicz	– specjalista ds. public relations
Monika Gubernat	– referent ds. opracowania i obsługi projektów

Przy współpracy Urzędu Miejskiego w Bielawie, Radnych, mieszkańców Gminy

Wszelkie prawa zastrzeżone, w tym prawo
powielania części lub całości Strategii w celach
innych niż działalność Gminy Bielawa

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	4
2. Streszczenie	7
CZĘŚĆ I – SYTUACJA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA – OPCJE STRATEGII	
3. Analiza sytuacji	10
4. Zarys polityki państwa a Strategia	32
5. Opcje Strategii	47
6. Gmina Bielawa i region w kontekście międzynarodowym	56
7. Analiza SWOT	62
CZĘŚĆ II – CELE I FORMUŁOWANIE STRATEGII	
8. Wizja	66
9. Misja	68
10. Cele Rozwoju	69
11. Priorytety strategiczne	73
12. Współpraca zewnętrzna	82
CZĘŚĆ III – PROGNOZA FINANSOWA STRATEGII ROZWOJU SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO GMINY BIELAWA	
13. Analiza budżetów gminy Bielawa – lata 2004-2005	86
14. Prognoza dochodów i wydatków gminy Bielawa 2006-2013	92
CZĘŚĆ IV – ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ	
15. Organizacja prac nad strategią - system komunikacji i udział mieszkańców w realizacji Strategii	96
16. Partnerstwo Publiczno - Prywatne	99
17. Harmonogram realizacji Strategii	103
18. Monitoring i ewaluacja Strategii	105
19. Procedury uaktualniania	110
Spis rysunków	111
Spis tabel	112

1. W P R O W A D Z E N I E

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Bielawa jest najważniejszym dokumentem określającym cele i priorytety polityki rozwoju, która będzie prowadzona na terenie gminy w latach 2007 – 2013.

Bez posiadania dobrej perspektywicznej strategii rozwoju trudno bowiem liczyć na samoistny rozwój gminy pozbawionej wizji, misji i celów rozwojowych, a tym samym także możliwości współfinansowania swojego rozwoju z dostępnych funduszy zewnętrznych, w tym głównie z funduszy Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Strategia jest także bazą wyjściową do opracowywania specjalistycznych dokumentów strategicznych takich jak: miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, wieloletnie plany inwestycyjne, wieloletnie plany finansowe, plany rozwoju lokalnego, lokalne programy rewitalizacji, plany ochrony środowiska, transportu, mieszkalnictwa, czy promocji przedsiębiorczości.

Przy opracowywaniu Strategii dokonano analizy ustawy o samorządzie gminnym, która określa podstawową odpowiedzialność samorządu gminy w zakresie wszystkich spraw publicznych o znaczeniu lokalnym.

Analiza ustawy pozwoliła na powiązanie tych zadań na poziomie celów operacyjnych i priorytetów Strategii.

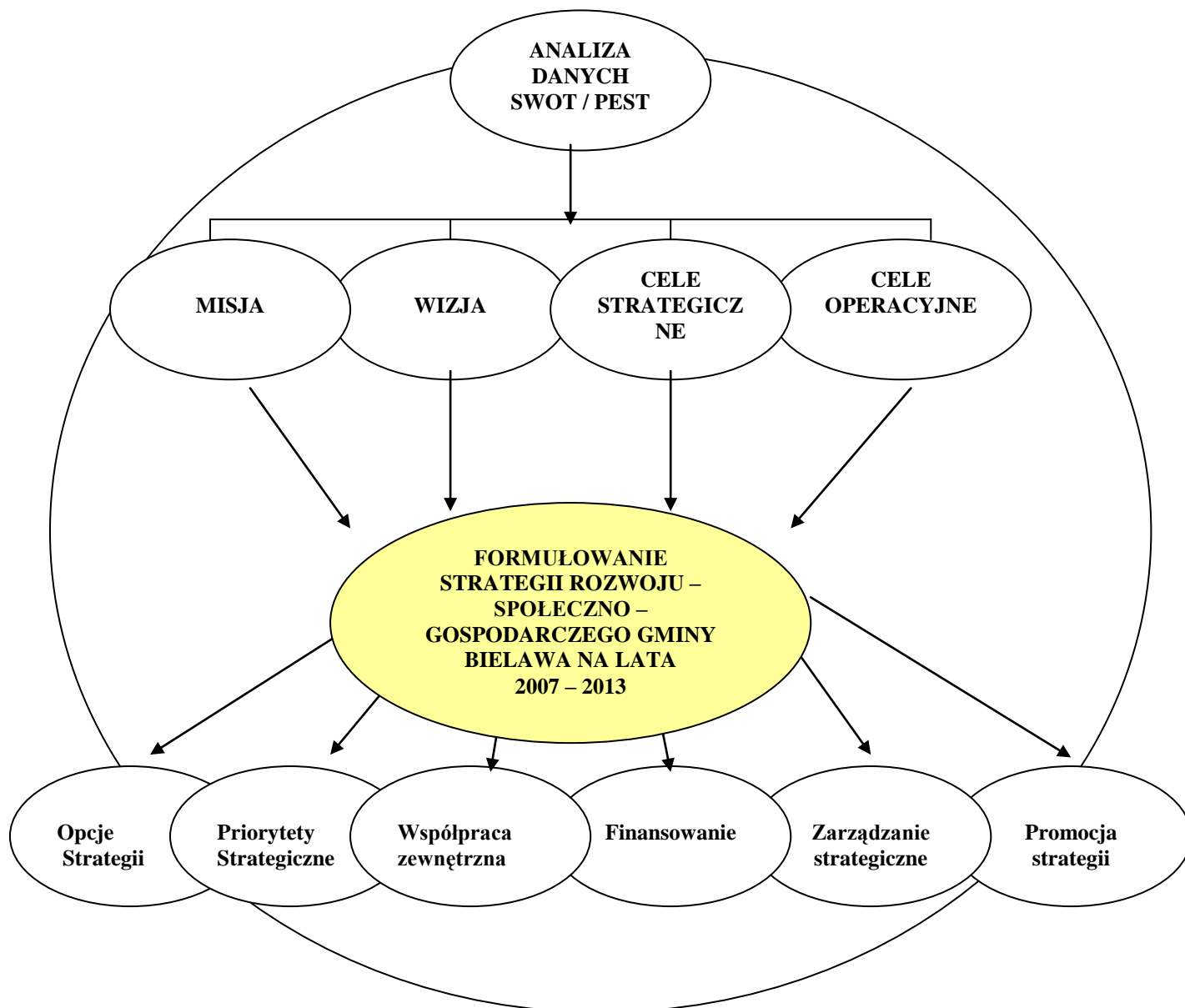
Zgodnie z ustawą ostateczne uchwalenie strategii rozwoju społeczno gospodarczego należy do Rady Gminy Bielawa. Z chwilą uchwalenia strategia staje się podstawowym i nadrzędnym dokumentem formułującym politykę rozwoju gminy z uwzględnieniem perspektyw regionalnych, ogólnopolskich i europejskich.

Strategia mówi o tym, co mieszkańcy gminy Bielawa jako społeczność lokalna, mogą i chcą osiągnąć w perspektywie lat 2007 – 2013 oraz o tym jak chcą widzieć Bielawę za kilka lat.

Strategia w tym ujęciu jest więc narzędziem wspierania pozytywnych zmian w gminie i reagowania na zmiany pojawiające się w otoczeniu. Ma wspomagać wszystkie podmioty lokalne w odnalezieniu się w tej dynamicznej sytuacji.

Dlatego w trakcie opracowywania strategii, zespół redakcyjny przeprowadził dwa spotkania konsultacyjne z mieszkańcami, w sześciu grupach tematycznych, w trakcie których wypracowane zostały wstępne cele strategiczne i operacyjne, których realizacja przyczynić się winna do osiągnięcia założonej wizji i misji strategii w horyzoncie czasowym 2007 – 2013.

Łącznie w trakcie tych spotkań, w których uczestniczyło kilkudziesięciu mieszkańców gminy Bielawa, oraz radni, zgłoszono 38 cele operacyjne, które stanowiły jednocześnie podstawę do określenia głównych zadań inwestycyjnych gminy. Ich zakres, czas realizacji i źródło finansowania zostaną doprecyzowane w planie rozwoju lokalnego gminy Bielawa na lata 2007 – 2013, stanowiącym jeden ze specjalistycznych instrumentów wykonawczych strategii.

Rys. 1. Proces tworzenia Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Bielawa

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Bielawa na lata 2007 – 2013 opracowana została zgodnie z metodyką Unii Europejskiej polegającą na stworzeniu strategii zrównoważonego rozwoju i pomocy. Poniższy rysunek przedstawia główne składniki tej metody. Prace rozpoczęto od analizy danych i oceny sytuacji na podstawie tzw. analizy SWOT / PEST (mocne i słabe strony,

możliwości i zagrożenia w aspekcie czynników PEST politycznych, ekonomicznych, społecznych i technologicznych). Metoda ta pozwoliła określić atuty i słabe punkty gminy Bielawa. Drugim składnikiem metody było opracowanie wizji i misji oraz określenie 7 celów strategicznych. Trzecim elementem było określenie 38 celów operacyjnych, które podobnie jak inne elementy, zostały zaproponowane przez mieszkańców gminy uczestniczących w konsultacjach społecznych, radnych, pracowników Urzędu Miejskiego w Bielawie i zespół redakcyjny. Czwartym elementem było formułowanie zasadniczej części strategii obejmującej: opcje rozwoju, priorytety strategiczne, współpracę zewnętrzną, finansowanie, zarządzanie strategiczne oraz promocję strategii.

Strategia składa się więc z sześciu części zasadniczych. Część I przedstawia sytuację wewnętrzną i zewnętrzną gminy wraz z analizą SWOT / PEST, część II zawiera wizję, misję oraz cele strategiczne i operacyjne strategii, część III – to prognoza finansowa Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Bielawa, część IV - to system zarządzania strategią.

2. STRESZCZENIE

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Bielawa jest najważniejszym dokumentem określającym cele i priorytety polityki rozwoju, która będzie prowadzona na terenie gminy w latach 2007 – 2013.

Diagnoza sytuacji społeczno – gospodarczej i przestrzennej Bielawy oraz analiza różnych uwarunkowań zewnętrznych, pozwoliła na wypracowanie wizji gminy Bielawa:

Bielawa centrum turystyki, przedsiębiorczości i ekologii

Na podstawie wizji została określona misja Strategii, która brzmi:

Wszelkie podejmowane działania ekonomiczne i społeczne winny zmierzać do rozwoju turystyki, przedsiębiorczości i ekologii

Określona deklaracja wizji i misji rozwoju gminy Bielawa pozwoliła na określenie 7 celów strategicznych:

CEL STRATEGICZNY 1	Bielawa gminą aspirującą do miana aktywnego ośrodka wypoczynku i rekreacji Dolnego Śląska
CEL STRATEGICZNY 2	Bielawa jednym z ośrodków gospodarczych Dolnego Śląska
CEL STRATEGICZNY 3	Bielawa liderem w promowaniu i wykorzystywaniu technologii odnawialnych źródeł energii oraz ośrodkiem edukacji ekologicznej
CEL STRATEGICZNY 4	Bielawa przyjazna młodym ludziom
CEL STRATEGICZNY 5	Bielawa gminą partnerską, promującą współpracę transgraniczną i międzynarodową
CEL STRATEGICZNY 6	Bielawa gminą opiekuńczą, przyjazną ludziom starszym i niepełnosprawnym
CEL STRATEGICZNY 7	Bielawa gminą realizującą program rewitalizacji

Na podstawie celów strategicznych zostały wypracowane priorytety strategiczne, którymi gmina Bielawa winna się kierować w latach 2007 – 2013. Należą do nich:

1. Rozwój przedsiębiorczości
2. Budowa zintegrowanej koncepcji turystyki i wypoczynku
3. Odnawialne źródła energii i edukacja ekologiczna
4. Środowisko naturalne
5. Infrastruktura techniczna
6. Infrastruktura społeczna

Prognoza finansowa Strategii zakłada szerokie korzystanie z funduszy zewnętrznych, krajowych i zagranicznych, w tym funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego na współfinansowanie zadań inwestycyjnych i społecznych realizowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych.

Strategia posiada szeroki kontekst regionalny i ogólnopolski. Jej cele strategiczne są ściśle powiązane z dokumentami strategicznymi określającymi rozwój województwa dolnośląskiego i kraju.

CZEŚĆ I

SYTUACJA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA – OPCJE STRATEGII

3. ANALIZA SYTUACJI

Poprawna analiza sytuacji gminy Bielawa jest podstawą do prawidłowego wyznaczenia wizji i misji miasta oraz wynikających z nich celów strategicznych.

3.1. Dane podstawowe

3.1.1. Położenie

Bielawa to miasto położone w centralnej części województwa dolnośląskiego w powiecie dzierzoniowskim. Rozciąga się na długości 12 km wzdłuż potoku Bielawica, na powierzchni 36,2 km². Podstawowym atutem miasta jest jego położenie u podnóża najstarszych gór Europy - Gór Sowich. Bielawa rozciąga się na wysokości od 280 do 345 m n.p.m.

Rys. 2. Położenie gminy Bielawa

Bielawa leży w odległości ok. 250 km od Pragi, ok. 350 km od Wiednia i Berlina, ok. 420 km od Warszawy. Odległość Bielawy od Wrocławia (najbliższe lotnisko) wynosi 67 km. Najbliższe przejście graniczne z Republiką Czeską w Tłumaczowie oddalone jest o ok. 30 km, w Kudowie Słonek o 85km., a z Niemcami w Zgorzelcu 160 km.

Przez miasto przebiega droga wojewódzka nr 384 Wrocław - Nowa Ruda - Tłumaczów. W regionie działa Komunikacja Miejska (autobusowa) obsługująca 13 okolicznych miejscowości, w których żyje ok. 100 tys. mieszkańców.

Rozwojowi miasta sprzyja specyficzne położenie w trójkącie miast, w skład którego wchodzi również Dzierżoniów i Pieszyce. Usytuowanie to stwarza możliwość łączenia ponadlokalnych funkcji

komunikacji, oświaty, kultury. Zwiększa to potencjał gospodarczy regionu, a także sprzyja rozwojowi sektora usług w gminie.

Rys. 3. Położenie gminy Bielawa u podnóża Gór Sowich

3.1.2. Walory i atrakcje

Podstawowym atutem miasta jest jego położenie w sąsiedztwie Gór Sowich, rozciągających się na długości 26 km od Przełęczy Srebrnej na południu do doliny Bystrzycy Świdnickiej na północy. Góry Sowie to jeden z najładniejszych zakątków województwa dolnośląskiego, a cztery główne szlaki turystyczne przebiegające m.in. po ośmiu tysiącach hektarów Parku Krajobrazowego Gór Sowich, liczne wyciągi narciarskie i ścieżki rowerowe to teren niebywale atrakcyjny zarówno dla zaawansowanych, jak i początkujących turystów. Osobliwością tych gór jest ciekawy świat flory i fauny. Dwa rezerваты: Góra Choina i Bukowa Kalenica to przepiękne, stare i cenne zespoły buczyn. Rosną tutaj także lipy drobnolistne, cisy, a także kupałnik górski i widłak. Świat zwierząt reprezentują na tym terenie obok jeleni i saren także muflony, które zostały sprowadzone tu z Sardynii. Spotyka się tu również zajęce, lisy, dziki, sowę włochatą, krzyżodzioba oraz salamandrę plamistą i ślimaka widrzyka dwufałdkowego.

Prawie cały główny grzbiet Gór Sowich wchodzi w skład Parku Krajobrazowego Gór Sowich, utworzonego w 1991 r. W roku 1996 został poszerzony i obecnie zajmuje powierzchnię 8. 145 ha. Spotykane tu gnejsy liczą ponad 2 miliardy lat i są najstarszymi skałami górotwórczymi w Polsce.

Gmina zdecydowanie wspiera wszelkie działania związane z ochroną środowiska naturalnego a przy wykonywaniu nowych inwestycji lub ich opiniowaniu, preferuje technologie, w których na początku procesu produkcyjnego zapobiega się całkowicie lub częściowo powstawaniu odpadów, emisji pyłów, nadmiernemu zużyciu wody, energii jak i powstawaniu nadmiaru ścieków.

23.III.2001 r. w Bielawie została otwarta pierwsza w kraju i Europie Wschodniej „[Szkoła Słoneczna](#)”.

W roku 2002 rozszerzono jej działalność tworząc Centrum Odnawialnych Źródeł Energii.

W samej Bielawie turystów zaprasza ośrodek [OWW "Sudety"](#) z 24 ha. zbiornikiem wodnym, w obrębie którego znajduje się pole biwakowe i baza gastronomiczno – noclegowa. Istnieje tu możliwość uprawiania sportów wodnych, takich jak: pływanie, żeglarstwo, surfing, wędkarstwo.

We wrześniu 1999 r. oddano do użytku nową, bardzo nowoczesną, krytą pływalnię ["Aquarius"](#) - jedną z nielicznych na Dolnym Śląsku. W skład pływalni wchodzi cztery niecki basenowe - sportowa, rekreacyjna, brodzik i jakuzi. Dodatkową atrakcją Aquariusa jest [73 metrowa zjeżdżalnia](#) z samodzielnym lądowiskiem. Ponadto w maju 2004 r. zostało otwarte Studium Odnowy Biologicznej "Aquarius sport", w skład którego wchodzi: siłownia, zespół saun oraz studio masażu.

Atrakcją Bielawy, swoistą osobliwością miasta jest położona w centrum miasta [Góra Parkowa](#) (455 m n.p.m.) - z wieżą widokową i wyciągiem narciarskim. Również w granicach miasta leży [Łysa Góra](#) (365 m n.p.m.). Z Łysej Góry, jak również z pobliskich Gór Żmij i Dzikowiec korzystają miłośnicy sportów ekstremalnych - paralotniarze.

Bielawa to także atrakcje architektoniczne, jak choćby XIX w. neogotycki [kościół pw. Wniebowzięcia NMP](#) z wieżą o wys. 101 m (trzecia co do wysokości w Polsce), [późnorennesansowy pałac](#) zbudowany jako dwór obronny, [Kościół Bożego Ciała](#) zbudowany w 1743 r., [barokowe domy](#) z XVIII w. przebudowane w wieku XIX i na początku wieku XX. W Bielawie znajdują się również dwa średniowieczne [krzyże pokutne](#).

Wszystkie te atrakcje oraz szlaki turystyczne, trasy biegowe, rowerowe, basen, akwenty wodne i stoki z wyciągami narciarskimi stwarzają możliwości rodzinnego wypoczynku przez cały rok, zaś malownicze położenie u podnóża Gór Sowich pozostaje w pamięci na długie lata.

3.1.3. Społeczność lokalna

3.1.3.1. Sytuacja demograficzna

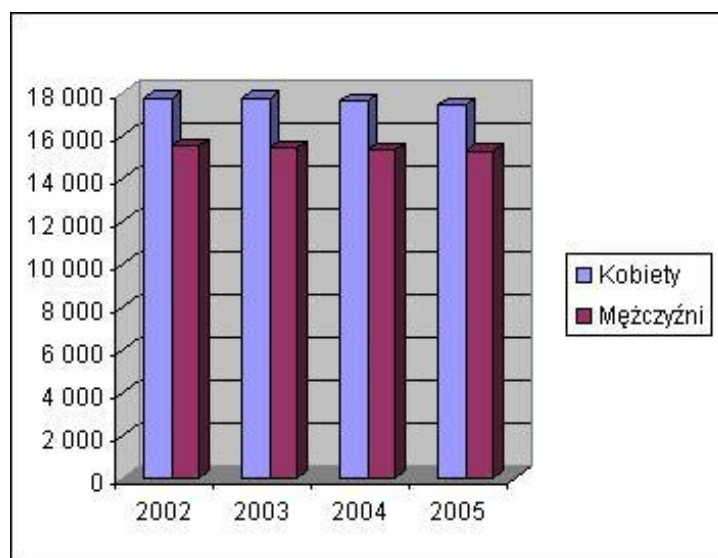
➡ Struktura ludności wg płci

W ciągu ostatnich kilku lat liczba ludności ogółem oraz struktura płci nie ulegała radykalnym zmianom. Dało się jednak zauważyć lekki trend malejący liczby mieszkańców.

	2002		2003		2004		2005	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Kobiety	17 770	53,3	17 771	53,4	17 628	53,4	17 444	53,4
Mężczyźni	15 558	46,7	15 446	46,6	15 363	46,6	15 280	46,6
OGÓLEM	33 328	100	33 157	100	32 991	100	32 724	100

Tab. 1. Struktura demograficzna ludności w gminie Bielawa

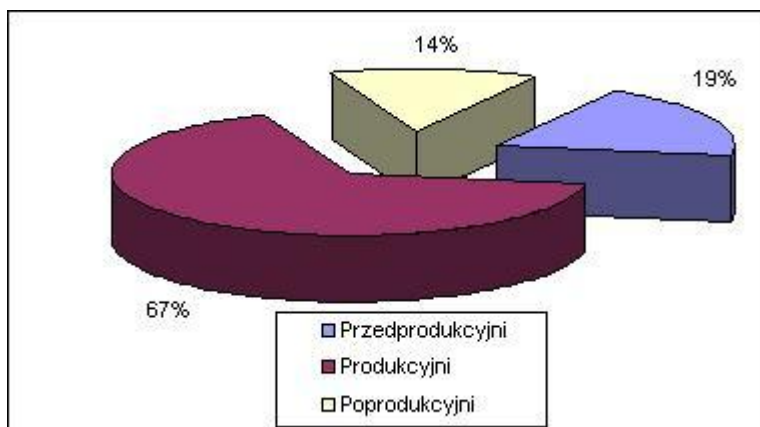
Rys. 4. Struktura demograficzna ludności w gminie Bielawa

➔ Struktura ludności wg wieku (stan na 31.XII.2005 r.)

W ciągu ostatnich kilku lat struktura wieku nie ulegała znacznym zmianom.

Wyszczególnienie	Liczba	%
Przedprodukcyjni	6 245	19,1
Produkcyjni	21 756	66,7
Poprodukcyjni	4 651	14,2
RAZEM	32 652	100

Tab. 2. Struktura ludności wg wieku w gminie Bielawa

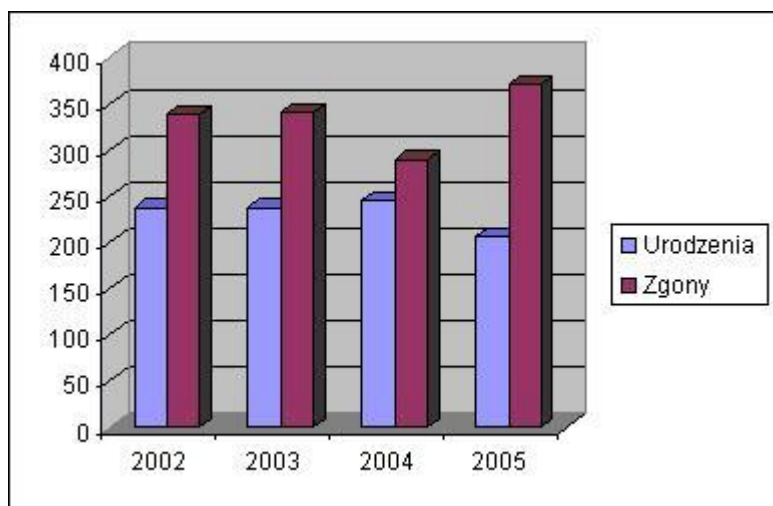

Rys. 5. Struktura ludności wg wieku w gminie Bielawa

➔ Przyrost naturalny

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	SUMA
Urodzenia	238	238	246	207	929
Zgony	339	341	290	372	1 342
RÓŻNICA	-101	-103	-44	-165	-413

Tab. 3. Przyrost naturalny w gminie Bielawa

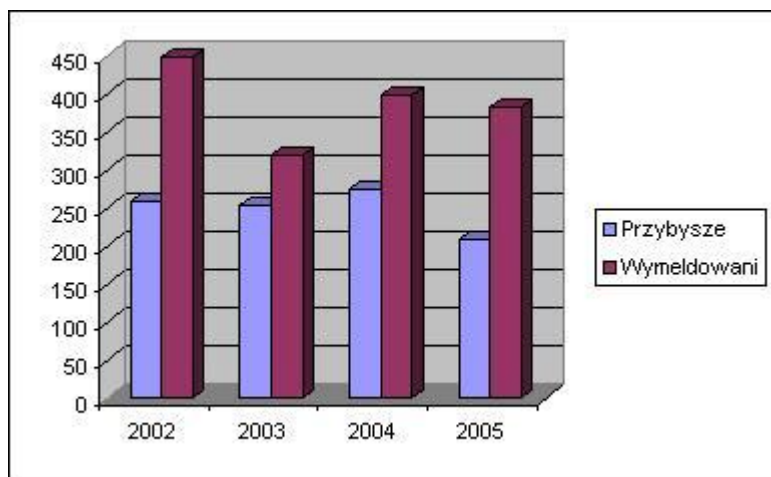
Rys. 6. Przyrost naturalny w gminie Bielawa w latach 2002-2005

➔ Migracje

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	SUMA
Przybysze	258	253	276	208	995
Wymeldowani	449	319	398	382	1 548
RÓŻNICA	-191	-66	-122	-174	-553

Tab. 4. Migracje Ludności w gminie Bielawa

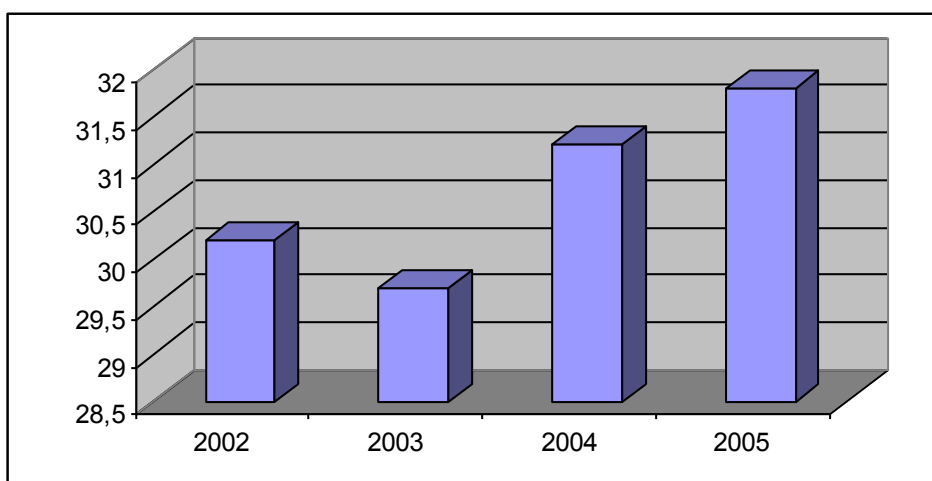
Rys. 7. Migracje ludności w gminie Bielawa w latach 2002-2005

3.1.3.2. Lokalny rynek pracy i zjawisko bezrobocia

➔ Stopa bezrobocia na dzień 31.XII

	2002	2003	2004	2005
Stopa bezrobocia	30,2 %	29,7 %	31,2 %	31,8 %

Tab. 5. Stopa bezrobocia w gminie Bielawa

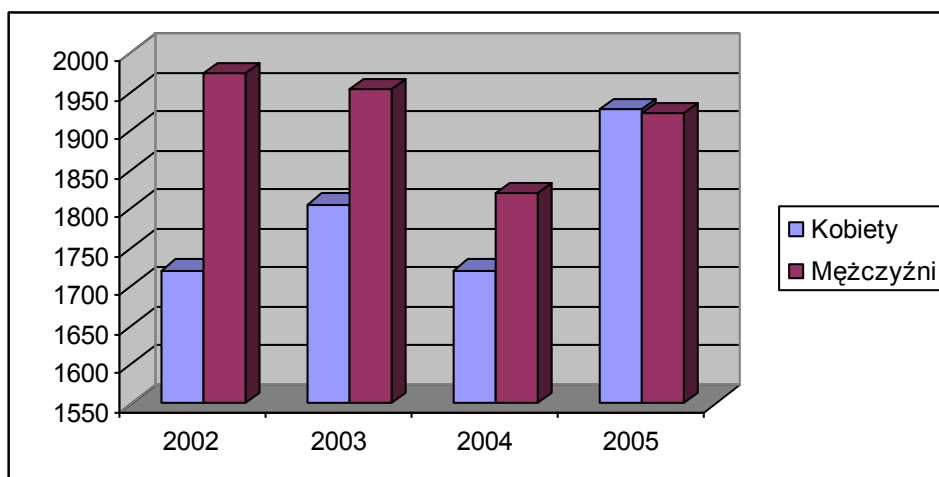

Rys. 8. Stopa bezrobocia w gminie Bielawa

➔ Struktura bezrobotnych według płci

Wyszczególnienie	2002		2003		2004		2005	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Kobiety	1721	46,6	1806	48,0	1721	48,6	1928	50,1
Mężczyźni	1974	53,4	1953	52,0	1820	51,4	1923	49,9
OGÓŁEM	3695	100,0	3759	100,0	3541	100,0	3851	100,0

Tab. 6. Struktura bezrobotnych wg płci w gminie Bielawa

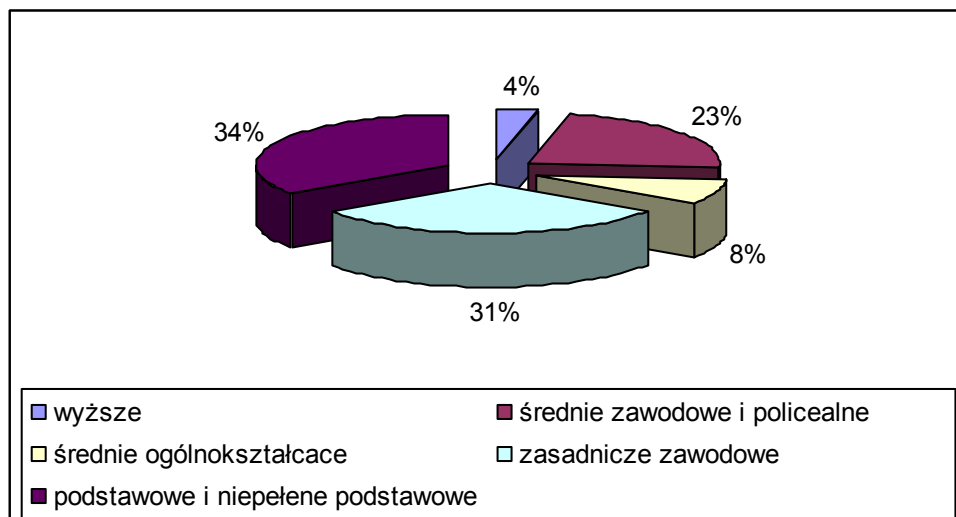

Rys.9. Struktura bezrobotnych wg płci w gminie Bielawa

➔ Struktura bezrobotnych według wykształcenia

Wyszczególnienie	2005	
	liczba	%
Wyższe	135	3,5
Średnie zawodowe i policealne	887	23,0
Średnie ogólnokształcące	301	7,8
Zasadnicze zawodowe	1185	30,8
Podstawowe i niepełne podstawowe	1343	34,9
RAZEM	3851	100,0

Tab. 7. Struktura bezrobotnych wg wykształcenia w gminie Bielawa na dzień 31.12.2005 r.

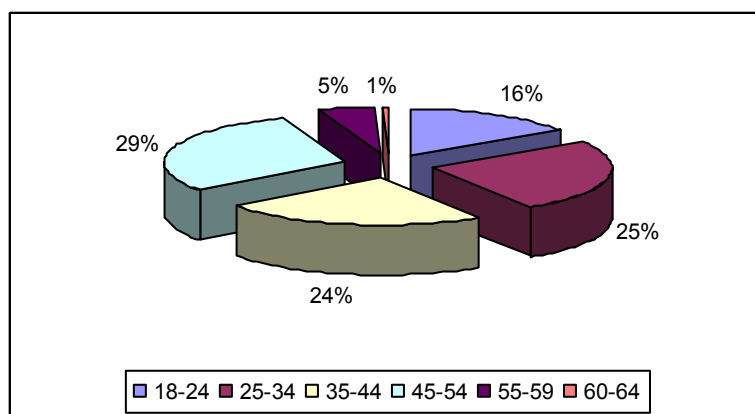

Rys. 10. Struktura bezrobotnych wg wykształcenia w gminie Bielawa

➔ Bezrobotni według wieku

Wiek	2005	
	liczba	%
18-24	611	15,9
25-34	955	24,8
35-44	930	24,1
45-54	1144	29,7
55-59	189	4,9
60-64	22	0,6
RAZEM	3851	100,0

Tab. 8. Struktura bezrobotnych wg wieku w gminie Bielawa

Rys. 11. Struktura bezrobotnych wg wieku w gminie Bielawa

3.1.3.3. Opieka zdrowotna

Na terenie gminy Bielawa funkcjonuje jeden Samodzielny Publiczny Szpital Powiatowy, 9 przychodni lekarskich, w tym 2 praktyki lekarza rodzinnego oraz Zakład Opiekuńczo - Pielęgnacyjny, przy ulicy Wolności 114.

Samodzielny Publiczny Szpital Powiatowy, ul Piastowska 7, oddziały: okulistyczny, wewnętrzny, dziecięcy, pomocy doraźnej.

Wyszczególnienie	SPSP ul. Piastowska 7
Liczba łóżek	73 (III oddziały)
Liczba pacjentów hospitalizowanych	893
Liczba lekarzy	9 +3 (pogotowie i rentgen)
Liczba pielęgniarek na pełnym etacie	38
Pozostały personel	35

Tab. 9. Sytuacja służby zdrowia na terenie gminy Bielawa

3.1.4. Identyfikacja problemów

Pomimo położenia w południowej części województwa dolnośląskiego, Bielawa nie posiada odpowiedniej infrastruktury drogowej (zły stan techniczny dróg wewnętrznych).

Prognoza demograficzna przewiduje zmniejszanie się liczby ludności miasta. Zjawisko to jest związane ze zmniejszaniem się liczby urodzeń oraz niekorzystną strukturą migracji młodych ludzi. Powodem tego jest rosnące bezrobocie w mieście i brak perspektyw dla młodych, którzy w poszukiwaniu lepszego życia, możliwości dalszej edukacji, a także w celach zarobkowych wyjeżdżają poza granice gminy, a także poza granice kraju. Rzadko kiedy zdarza się, że te osoby wracają w rodzinne strony. Powoduje to znaczne starzenie się społeczeństwa w gminie Bielawa oraz ujemny przyrost naturalny.

3.2. Ład przestrzenny

3.2.1. Sfery funkcjonalne miasta

Bielawa jest gminą miejską leżącą w południowej części województwa dolnośląskiego w powiecie dzierzoniowskim. Rozwojowi miasta głównie sprzyja specyficzne położenie w trójkącie miast, w skład którego wchodzi również Dzierżonów (stolica powiatu) i Pieszyce. Takie usytuowanie stwarza doskonałą możliwość łączenia ponadlokalnych funkcji komunikacji, oświaty, kultury. Zwiększa to potencjał gospodarczy regionu, a także sprzyja rozwojowi sektora usług w gminie.

3.2.2. Infrastruktura techniczna komunikacji lokalnej

W gminie Bielawa infrastruktura drogowa składa się z:

- Drogi wojewódzkiej	9,9 km
- Dróg powiatowych	10,2 km
- Dróg gminnych, w tym:	49,0 km
• gruntowych	11,8 km
• utwardzonych	31,1 km
• innych	3,1 km

W regionie działa autobusowa komunikacja miejska, obsługująca 13 okolicznych miejscowości, w których żyje ok. 100 tys. mieszkańców. W okresie funkcjonowania komunikacji miejskiej, tj. od 1995 r., wymieniono prawie całą infrastrukturę przystankową. Długość linii autobusowych, które obsługują autobusy jeżdżące na zlecenie Gminy wynosi około 289 km. Ocenia się że nasycenie linii autobusowych jest wystarczające. Istnieje jednak potrzeba ich modyfikacji ze względu na zmieniającą się sytuację demograficzno – gospodarczą.

W roku 2005 udział ZKM w rynku przewozów komunikacji miejskiej w powiecie dzierzoniowskim wyniósł odpowiednio:

- ZKM Bielawa - 62,10 %,
- SKA Dzierżonów - 21,52 %,
- PUH „Tygrys” - 9,45 %,
- Krzysztof Gajda - 6,93 %.

W obliczeniach wzięto pod uwagę pracę przewozową. Biorąc pod uwagę przychody ze sprzedaży biletów komunikacji miejskiej udział ten może być większy, jednak brak danych finansowych od innych przewoźników uniemożliwia oszacowanie tego udziału.

Na zlecenie ZKM, w ramach zamówienia publicznego przewozy wykonują 3 firmy mające następujący udział w zleceniu:

- PKS S.A. – 74,42 %
- SKA Dzierżonów – 20,09 %
- Gajda Krzysztof – 5,49 %

Ogółem w 2005 roku przewoźnicy przejechali na zlecenie Zarządu Komunikacji Miejskiej 1.950.000 kilometrów.

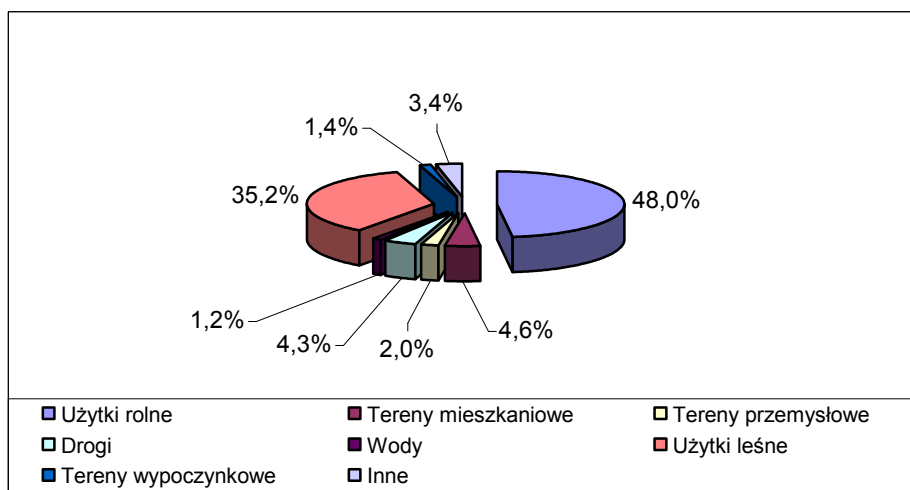
3.2.3. Gospodarka terenami

Stan własności gruntów, w ostatnich latach ulegał niewielkim zmianom. I tak w roku 2005 struktura gruntów przedstawiała się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia gruntów	
	ha	%
Użytki rolne	1744	48,18
Tereny mieszkaniowe	169	4,67
Tereny przemysłowe	152	4,2
Drogi	68	1,87
Wody	43	1,19
Użytki leśne	43	1,19
Tereny wypoczynkowe	1284	35,47
Inne	117	3,23
Grunty ogółem	3 620	100,0

Tab. 10. Struktura gruntów w gminie Bielawa

Rys. 12. Struktura gruntów w gminie Bielawa na dzień 31.12.2005 r.

3.2.4. Identyfikacja problemów

Analizując ład przestrzenny na terenie Gminy Bielawa, można stwierdzić, że największym problemem z jakim boryka się miasto jest infrastruktura drogowa. Poważnym problemem jest położenie miasta z dala od dróg krajowych oraz brak dobrego połączenia z autostradą A4. Konieczna jest także gruntowna modernizacja drogi wojewódzkiej 384.

Brak dobrej infrastruktury drogowej, w tym połączenie z drogami krajowymi (autostradą) powoduje, że gmina staje się mało atrakcyjna dla inwestorów, zwłaszcza na tle innych gmin powiatu dzierzoniowskiego i województwa dolnośląskiego.

Niestety projekt rozbudowy sieci dróg krajowych na terenie Dolnego Śląska nie przewiduje ich lokalizacji w okolicach Bielawy. Również jakość dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkiej na terenie miasta nie jest najlepsza co sprawia, że komunikacja lokalna również jest utrudniona.

3.3. Środowisko naturalne i jego ochrona

3.3.1. Stopień uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej oraz gospodarki odpadami, w tym infrastruktura techniczna

➡ Infrastruktura wodociągowa

- długość sieci wodociągowej 61,5 km
- długość przyłączy do budynków 35,4 km
- ilość ujęć wody 13 szt.
- zużycie roczne wody 3.500 tys. m³/rok, w tym 2.685 tys. m³/rok przez gospodarstwa domowe
- wydajność 13000 m³/doba
- stopień zwodociągowania 100 %

➡ Infrastruktura kanalizacyjna

- długość sieci kanalizacyjnej 60,8 km
- liczba oczyszczalni ścieków 1 szt.
- stopień skanalizowania 100%
- wydajność oczyszczalni 22 000 m³/dobę
- ilość odprowadzanych ścieków 4070 tys. m³/rok

➡ Gospodarka odpadami

- Gmina korzysta z wysypiska śmieci zlokalizowanego w oddalonym o 20 km Gilowie.

➡ Infrastruktura energetyczna

- elektryczna – długość sieci elektroenergetycznej SN 58,837 km, a NN 105,959 km; zaopatrzenie „EnergiaPro” Koncern Energetyczny S.A., Oddział w Wałbrzychu
- ciepła – długość sieci 10,94 km; zaopatrzenie Bielawskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Bielawie
- gazowa – długość sieci n/c 58,575 km + 1901 szt. przyłączy oraz sieci gazowej ś/c 15,126 km + 233 szt. przyłączy; zaopatrzenie Dolnośląska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. we Wrocławiu

➡ Telefonizacja

- długość sieci wybudowanej przez Telefonię Dialog S.A. 35 km
- długość sieci wybudowanej przez TP S.A. 144,4 km

- liczba abonentów ogółem ok. 10.000 osób
- liczba automatycznych centrali telefonicznych

3.3.2. Zasoby i walory przyrodnicze

Podstawowym atutem miasta jest jego położenie w sąsiedztwie najstarszych gór Europy - Gór Sowich, rozciągających się na długości 26 km od Przełęczy Srebrnej na południu do doliny Bystrzycy Świdnickiej na północy. Osobliwością tych gór jest ciekawy świat flory i fauny.

Świat roślinny Gór Sowich jest bardzo bogaty. W górnych partiach dominuje świerk, w niższych zaś buk, jawor, jodła, modrzew, brzoza brodawkowa, jarzębina, dąb, klon, sosna i lipa drobnolistna. Pierwotna roślinność zachowała się jedynie na obszarze dwóch rezerwatów: Bukowej Kalenicy oraz Góry Choina koło Zagórza. Stanowią one atrakcję turystyczną o dużych walorach krajobrazowych.

Rezerwat leśny Bukowa Kalenica utworzony został w 1962 r. na obszarze 27,96 ha. Występują rzadkie, chronione gatunki roślin, np. wawrzynek wilcze łyko, lilia złotogłów, czosnek niedźwiedzi, przylaszczki, goryczka orzęsiona, borówka czarna i brusznica, widłak i liczne gatunki paproci. Cały ten teren (łącznie ze zgrupowaniem skałek) położony przy głównym szlaku turystycznym, w niedalekiej odległości od schroniska Zygmunówka, prezentuje naturalny krajobraz florystyczny Gór Sowich.

Atrakcją Gór Sowich są również drzewa - pomniki przyrody. Do ciekawszych okazów należą stare lipy (*lipy siedmiu braci*), które podziwiać możemy idąc szlakiem z Zagórza do Bystrzycy. Przy niebieskim szlaku - biegnącym równolegle z głównym pasmem Gór Sowich i po ich północno-wschodnich stokach - w pobliżu szczytu Wrona rosną piękne okazy buków. W lasach Gór Sowich można spotkać między innymi jelenie, sarny, dziki, borsuki, kuny leśne, zające, wiewiórki, sowy włochate, salamandry plamiste, krzyżodzioby, jastrzębie i sokoły, a na Wzgórzach Bielawskich także ptactwo krukowate (kruk, wrona siwa, gawron, sroka, kawka) oraz bażanty, kuropatwy i dzikie kaczki. Na szczególną uwagę zasługują muflony. Sprowadzone z Sardynii w XVIII w. zaaklimatyzowały się w Sudetach. Dzisiaj tylko w niektórych partiach Sudetów żyją te zwierzęta, m.in. w Górach Sowich, a można je zobaczyć najczęściej w okolicy Wielkiej Sowy i Kalenicy.

Atrakcyjność turystyczna Gór Sowich przejawia się w dwóch podstawowych aspektach: w istnieniu niezaprzeczalnych walorów naturalnego środowiska przyrodniczego i w specyficznym położeniu Gór Sowich w bliskim sąsiedztwie dużych aglomeracji miejskich. Walory naturalne Gór Sowich w aspekcie turystycznym to:

- zróżnicowana rzeźba terenu z wieloma wzniesieniami o szerokich grzbietach, kopulastych szczytach oddzielonych łagodnymi obniżeniami o małych nachyleniach stoku (co ma istotne znaczenie dla wznoszenia obiektów budowlanych),
- piękne lasy ze starym drzewostanem,

- specyficzne warunki klimatyczne korzystne dla turystyki narciarskiej w zimie i turystyki wędrowniej i rowerowej oraz pobytowej w lecie i w zimie.

Ciekawym akcentem krajobrazu (świadczącym jednocześnie o geologicznej przeszłości obszaru) są gnejsowe skałki stanowiące cenne osobliwości i przyrody. Możemy je spotkać między innymi na południowo-wschodnich stokach Kalenicy, na szczycie Malinowej, w rejonie Koziej Równi oraz na zachód od Wielkiej Sowy. Malowniczy jest przełom Bystrzycy i dolina dopływu Młynówki. Z wież widokowych na Wielkiej Sowie i Słonecznej roztacza się rozległy widok na obniżenie Nowej Rudy, Kotlinę Kłodzka i Przedgórze Sudetów ze szczytem Ślęży. Pasma Sudetów przy dobrej widoczności tworzy rozległą panoramę od Śnieżnika przez Góry Stołowe, Karkonosze, aż po Góry Izerske.

Niebagatelne znaczenie dla rozwoju turystyki wędrowniej tego regionu ma także bliska odległość do miejscowości położonych po przeciwległych stronach głównego pasma Gór Sowich. Pozwala to na organizowanie wycieczek po głównym grzbiecie, trwających od dwóch do kilku godzin.

W lasach Gór Sowich, oprócz drzew iglastych, spotykamy dorodne drzewa liściaste, których liście tworzą jesienią piękną kolorową mozaikę. Korzystny klimat Gór Sowich znany jest już od dawna. Stąd też w Rościszowie zlokalizowano sanatorium przeciwgruźlicze, a w kilku miejscowościach tego rejonu również ośrodki kolonijne i wczasowe.

Dobre warunki śniegowe i stosunkowo długie zaleganie pokrywy śnieżnej oraz łagodne stoki sprzyjają uprawianiu sportów zimowych i szeroko pojętej rekreacji ruchowej. Dobre warunki narciarskie znajdują się w okolicach Sokolca, Zagórza, Walimia, Kamionek, Rościszowa i Srebrnej Góry.

Rys. 13. Góra Średnia w gminie Bielawa

3.3.3. Identyfikacja problemów

Główne problemy, które chce rozwiązać gmina w ciągu najbliższych lat jest doprowadzenie do sfinalizowania inwestycji Związku Gmin Powiatu Dzierżoniowskiego, polegającej na budowie nowoczesnego zakładu segregacji odpadów.

W zamierzeniach władz miasta jest również zrealizowanie zadania polegającego na modernizacji systemu energetycznego Pływalni Miejskiej AQUARIUS z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

W celu zwiększenia stopnia efektywności oczyszczania ścieków i spełnienia wymagań w zakresie jakości odprowadzanych ścieków do odbiornika, zgodnie z przepisami UE oraz w celu obniżenia energochłonności obecnego procesu oczyszczania ścieków, planuje się rozbudowę i modernizację części osadowej oczyszczalni ścieków w Bielawie.

Ponadto dla poprawy efektywności wykorzystania zasobów naturalnych poprzez obniżenie energochłonności procesów produkcji i dostawy energii cieplnej, planuje się modernizację systemu ciepłowniczego Bielawy.

Konieczna jest także rekultywacja składowiska żużla oraz budowa Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi.

3.4. Turystyka, kultura, oświata i wypoczynek

3.4.1. Turystyka i wypoczynek

Wszystkie atrakcje Bielawy tj. zabytki, szlaki turystyczne, trasy biegowe, rowerowe, pływalnie, akwen wodny itd. stwarzają możliwości rodzinnego wypoczynku przez cały rok. W Bielawie na przyjezdnych czekają hotele, pensjonaty, gospodarstwa agroturystyczne, oraz kwatery prywatne. Według danych uzyskanych z Biura Informacji Turystycznej w Bielawie oraz Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Wałbrzychu, baza noclegowa w Bielawie przedstawia się następująco:

- liczba obiektów noclegowych ogólnodostępnych	9
- liczba miejsc noclegowych ogółem	262

W 1999 r. powstała Pływalnia Miejska „AQUARIUS”. Budowę sfinansowano ze środków Gminy Bielawa i Totalizatora Sportowego. Charakterystyczna jest bryła budynku. Czoło basenu składa się z 462 m² szyb, co stanowi blisko 50 % całości zainstalowanego oszklenia. Szyby mają podwyższoną izolacyjność termiczną, co pozytywnie wpływa na ekonomiczność eksploatacji.

Aquarius składa się z dwóch kondygnacji: parteru i przyziemia. Na parterze znajduje się część najważniejsza, w skład której wchodzi cztery niecki basenowe (sportowa, rekreacyjna, brodzik, yakuzi). Jednorazowo może z nich korzystać 230 osób. Natomiast w przyziemiu zlokalizowane jest zaplecze techniczne oraz część administracyjna pływalni.

W roku 2004 przy pływalni zostało otwarte nowoczesne Studio Odnowy "Aquariusport". Składa się ono z trzech integralnych części: siłowni, zespołu saun oraz studia masażu. Wszystko zostało połączone z funkcjonalną recepcją. Ofertą jaką do zaproponowania posiada obiekt rekreacyjno-sportowy może pochwalić się niewiele miast w Polsce.

OWW "Sudety" położony jest na [zachodnich obrzeżach miasta](#), nad sztucznie utworzonym 24 hektarowym zbiornikiem wodnym. Można tu uprawiać różnego rodzaju sporty wodne począwszy od pływania, surfingu i żeglarstwa, a skończywszy na wędkarstwie.

W skład bazy turystycznej OWW "Sudety" wchodzi dwa pensjonaty oraz pole biwakowe z dobrze wyposażonym zapleczem socjalno - sanitarnym, a także lokale gastronomiczne. Ośrodek posiada również korty tenisowe, basen odkryty z 66 m zjeżdżalnią, boiska do piłki nożnej, siatkówki i koszykówki oraz amfiteatr z estradą plenerową.

Na OWW „Sudety” odbywa się część imprez plenerowych m.in. Dni Bielawy, Sudeckie Lato, Sudeckie Brzmienie, Majówka, Regałowisko-Reggae Dub Festiwal.

Z dniem 1 czerwca 2005 r. Gmina Bielawa przystąpiła do realizacji zadania pod nazwą „Ekologiczne zagospodarowanie Ośrodka Wypoczynkowego Sudety”. Zgodnie z planami Gminy, w ciągu najbliższych lat teren wokół zbiornika wodnego przyjmie wygląd świata opisanego w prozie Tolkiena. Jego twórczością inspirowana jest również jedna z cyklicznych imprez miejskich organizowanych od kilku lat w Bielawie - Tolk Folk. Projekt jest współfinansowany przez Niemiecką Fundację Ochrony Środowiska DBU. Realizacją projektu zajmuje się przy współpracy z Gminą firma BAGAGE Pädagogische Ideenwertstatt e.V. z Freiburga. W ramach projektu przewidziane jest utworzenie Centrum Kształcenia Ekologicznego oraz terenu rekreacyjnego z bazą noclegowo - gastronomiczną (norki hobbickie, domki rochańskie, pole campingowe, ścieżki dydaktyczne, plac zabaw dla dzieci, kawiarnia, wieża widokowa na wyspie). Dopełnieniem idei będzie bio-oczyszczalnia ścieków oraz kolektory słoneczne wykorzystywane na potrzeby infrastruktury edukacyjno – turystycznej.

Góra Parkowa (455 m.n.p.m.) to malownicze tereny rekreacyjne położone niemal w samym [centrum miasta](#). Na szczycie Góry znajduje się [wieża widokowa](#), do której prowadzą oznakowane 3 szlaki turystyki pieszej o zróżnicowanym stopniu trudności. Z wieży można podziwiać [panoramę Bielawy](#) i okolic, a przy dobrych warunkach atmosferycznych można dostrzec miejscowości oddalone nawet o 30 km.

Na północnym zboczu Góry Parkowej znajdują się 200 metrowy wyciąg narciarski "Krasnal" o nachyleniu 14° oraz stok saneczkowy. Na zboczu wschodnim położone są Ogrody Działkowe im.

Gen. Wł. Sikorskiego i "Radość". Na pozostałym obszarze Góry Parkowej znajduje się sieć ścieżek spacerowych i rowerowych, które przebiegają przez teren porośnięty lasem mieszanym z przewagą świerku, lipy i dębu.

Nad [wschodnią częścią miasta](#) majestatycznie wznosi się bezleśne wzgórze o nazwie Łysa Góra (365 m.n.p.m.). Roztacza się stąd przepiękna [panorama miasta](#) z widokiem na Góry Sowie. Jest to również wspaniałe miejsce do uprawiania sportów lotniarskich - przed wojną z tej góry startowały szybowce. W Bielawie działa klub paralotniarzy "Bielik", który prowadzi także serwis techniczny oraz organizuje zawody i szkolenia paralotniarskie (istnieje możliwość uzyskania licencji pilota paralotni). Ludzie szukający mocnych wrażeń mogą odbyć próbny lot z instruktorem na paralotni dwuosobowej.

3.4.2. Instytucje edukacji

Od 1 stycznia 1996 roku, a więc od chwili przejęcia przez samorząd szkół podstawowych (wcześniej przejęte zostały przedszkola), władzom miasta zależy na wysokiej jakości usług edukacyjnych. Można to osiągnąć przez znaczącą poprawę warunków w placówkach oświatowych oraz partnerską współpracę z dyrektorami. W tym celu powołano do życia Miejski Zarząd Placówek Oświaty. Obecnie gmina Bielawa jest organem prowadzącym dla: 6 przedszkoli, 5 szkół podstawowych, 3 gimnazjów i Świetlicy Socjoterapeutycznej. Wszystkie gimnazja i szkoły podstawowe mają pracownie komputerowe z dostępem do internetu.

W budynku przy ul. Żeromskiego 41 A mieści się Powiatowe Centrum Kształcenia Praktycznego, z nowocześnie wyposażonymi pracowniami komputerowymi przeznaczonymi do szkoleń zawodowo-technicznych oraz z zakresu maszyn sterowanych CNC.

Na terenie Bielawy funkcjonują 2 szkoły ponadgimnazjalne tj.: Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zespół Szkół Zawodowych. Absolwenci tych szkół mogą kontynuować naukę w dwóch policealnych szkołach znajdujących się również w Bielawie. 23 marca 2001 r. w Bielawie została otwarta pierwsza w kraju i Europie Wschodniej „Szkoła Słoneczna”.

Rys. 14. Szkoła Słoneczna w Bielawie

Było to wydarzenie na miarę XXI wieku. Szkoła kształci instalatorów solarnych urządzeń instalacji grzewczych: centralnego ogrzewania oraz ciepłej wody użytkowej, a także systemów fotowoltaicznych – współpracujących z siecią elektryczną i akumulatorami. W roku 2002 rozszerzono działalność „Szkoły Słonecznej” tworząc Centrum Odnawialnych Źródeł Energii.

Od 1990 r. w mieście działa również Zespół Szkół Społecznych, który oprócz szkoły podstawowej i gimnazjum, prowadzi Szkołę Muzyczną I stopnia. Inne placówki oświatowe w mieście to: Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy oraz Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.

Przedszkola

- Liczba przedszkoli	- 6
- Liczba oddziałów	- 27
- Liczba dzieci w tym: "zerówka" 5-cio godzinna	- 645 [135]
- Liczba nauczycieli	- 47
- Średnia liczba dzieci w oddziale	- 24

Szkoły podstawowe

- Liczba szkół gminnych	- 5
- Liczba szkół społecznych	- 1
- Liczba oddziałów	- 82
- Liczba uczniów	- 1813
- Liczba nauczycieli	- 146
- Średnia liczba dzieci w oddziale	- 22

Szkoły gimnazjalne

- Liczba gimnazjów	- 5
- Liczba oddziałów	- 49
- Liczba uczniów	- 1324
- Liczba nauczycieli	- 103
- Średnia liczba dzieci w oddziale	- 27

Szkoły ponadgimnazjalne

- Liczba szkół ponadgimnazjalnych	- 2
- Liczba oddziałów	- 55
- Liczba uczniów	- 1643
- Średnia liczba dzieci w oddziale	- 377

W Bielawie działa również Uniwersytet III Wieku.

3.4.4. Identyfikacja problemów

Największą zaletą Bielawy jest jej położenie u stóp Gór Sowich. Już same warunki geologiczne (ukształtowanie terenu, czystość powietrza, niepowtarzalne widoki krajobrazowe) są znakomitą atrakcją miasta. Odpowiednie zagospodarowanie i przystosowanie tych terenów stworzy odpowiednie warunki do uprawiania różnorodnej turystyki wypoczynkowej, tym samym sprawi, że miasto Bielawa stanie się bardziej atrakcyjne dla turystów, jak i mieszkańców miasta.

Stan funkcjonowania szkół i przedszkoli w Bielawie znacznie się polepszył jednak większość obiektów wymaga ciągłej modernizacji i renowacji.

W oparciu o dotychczasowe doświadczenia i posiadany już potencjał istnieje realna możliwość stworzenia na terenie gminy Bielawa pełnego systemu edukacji ekologicznej o specjalizacji odnawialnych źródeł energii, począwszy od przedszkola, poprzez szkołę podstawową, gimnazjum, szkołę średnią, aż na studiach wyższych i podyplomowych kończąc.

3.5. Profil gospodarczy

3.5.1. Produkcja przemysłowa

Dominującym przemysłem w Bielawie jest sektor włókienniczy. Dwie największe spółki ZPB "Bielbaw" S.A. i BW "Bieltex" Sp. z o.o. zatrudniają około 1000 pracowników. Mimo zmniejszania zatrudnienia wolumen produkcji tych firm utrzymuje się na stałym poziomie. Historia zakładu „BIELBAW” S.A. - sięga 1805 r. W 1992 r. firma przekształciła się w spółkę akcyjną zarządzaną przez XI NFI. Zakład posiada nowoczesną bazę produkcyjną i wykorzystuje nowoczesne technologie. Produkuje szeroki asortyment tkanin pościelowych, sukienkowych, koszulowych, obiciowych oraz

konfekcję pościelową. Około 50 % produkcji przeznaczony jest na eksport głównie do Niemiec i Szwecji. Obecnie spółka zatrudnia około 600 pracowników. **ZB „BIELTEX” Sp. z o.o.** – powstało w 1945 r. W 1992 r. zakład został przekształcony w spółkę akcyjną zarządzaną przez XI NFI. W wyniku przekształceń organizacyjno-prawnych w 2001r. firmę podzielono na kilka mniejszych spółek, które produkują tkaniny sukienkowe, koszulowe, flanelowe, dekoracyjne i konfekcję pościelową. Około 20 % produkcji to eksport, głównie do Niemiec, Austrii i Skandynawii. Zatrudnia ok. 400 osób. Ponadto w Bielawie znajduje się około 100 innych podmiotów gospodarczych zajmujących się przerobem produkowanych w tych spółkach tkanin m.in. szwalnie, zakłady konfekcyjne i zakłady krawieckie.

Przemysł elektrotechniczny w Bielawie reprezentowany jest przez **LINCOLN ELECTRIC „BESTER” S.A.** - producenta spawarek, prostowników i innych urządzeń elektrotechnicznych. Firma powstała w 1946 r. W dniu 18 stycznia 2002 r. sfinalizowany został jej proces prywatyzacyjny i Minister Skarbu Państwa zbył 85 % akcji spółki na rzecz amerykańskiego koncernu Lincoln Electric Company. Firma od lat inwestuje w rozwój procedur kontroli jakości i dzięki temu w tym roku 2001 otrzymała certyfikat ISO 9001. Spółka produkuje ponad 100 różnych typów wyrobów oraz posiada największy potencjał produkcyjny w tej branży w Polsce. 40 % produkcji jest eksportowane m.in. do Niemiec, Czech, Szwecji i Francji. Spółka zatrudnia ok. 600 osób.

3.5.2. Budownictwo

W Bielawie istnieje również kilkanaście średnich¹ przedsiębiorstw specjalizujących się w budownictwie, kamieniarstwie, elektronice, produkcji okien, mebli, tarcicy, oprawek okularowych, pędzli i szczotek. Pozostałe podmioty gospodarcze to małe firmy rodzinne zatrudniające do kilku osób. Zajmują się one przeważnie handlem lub świadczeniem usług.

➡ Struktura podmiotów gospodarczych według rodzajów działalności (stan na 31.XII.2005 r.)

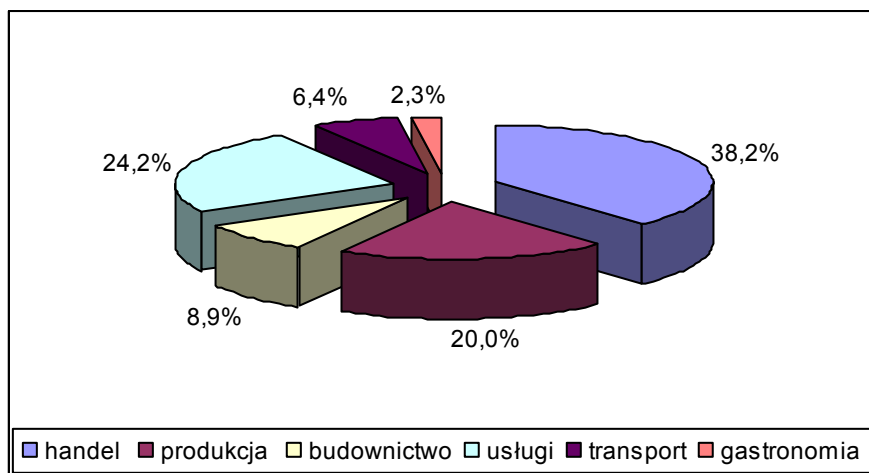
Wyszczególnienie	Liczba	Struktura
handel	690	38,2

¹ Średnie przedsiębiorstwo zatrudnia średniorocznie mniej niż 250 pracowników oraz osiąga roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 50 mln euro, lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat nie przekracza równowartości w złotych 43 mln euro.

produkcja	362	20,0
budownictwo	160	8,9
usługi	438	24,2
transport	116	6,4
gastronomia	41	2,3
RAZEM	1807	100,0%

Tab. 11. Struktura podmiotów gospodarczych według rodzajów działalności (stan na 31.XII.2005 r.)

Rys. 15. Struktura podmiotów gospodarczych według rodzajów działalności (stan na 31.XII.2005 r.)

3.5.3. Rolnictwo

W Gminie Bielawa panują sprzyjające warunki klimatyczne i glebowe dla rozwoju rolnictwa. Przeważają gleby III i IV klasy bonitacyjnej. Gospodarstwa indywidualne zajmują w sumie powierzchnię 902 ha. Średnia wielkość gospodarstwa wynosi 6,35 ha, a małe gospodarstwa, do 1 ha, stanowią 56,5 % liczby gospodarstw. W co czwartym gospodarstwie jest ciągnik. W produkcji roślinnej przeważa uprawa zbóż i roślin okopowych. Na mniejszą skalę produkuje się rzepak i truskawki. W hodowli przeważa bydło i trzoda chlewna.

Wyszczególnienie	2005
Liczba gospodarstw	162
Ogólna powierzchnia gospodarstw (ha)	1037
Średnia wielkość gospodarstwa (ha)	6,40

Tab.12. Gospodarstwa rolne w Bielawie 2005

3.5.4. Sytuacja mieszkaniowa

Wyszczególnienie	2005
Liczba mieszkań	3 811
Powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	145 154
Przeciętna pow. użytkowa w m ² na osobę	15,05

Tab. 13. Mieszkania w zasobach Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych Sp. z o.o.

Wyszczególnienie	2005
Liczba mieszkań	196
Powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	9882
Przeciętna pow. użytkowa w m ² na osobę	16,5

Tab. 14. Mieszkania w zasobach Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.

Wyszczególnienie	2004
Liczba mieszkań	4220
Powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	205120
Przeciętna pow. użytkowa w m ² na osobę	15,2

Tab. 15. Mieszkania w bielawskich zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej

3.5.5. Identyfikacja problemów

Produkcja przemysłowa w Bielawie jest skoncentrowana w kilku dominujących przedsiębiorstwach. Zarówno procesy restrukturyzacyjne jak i pogarszająca się sytuacja finansowo-ekonomiczna tych przedsiębiorstw wpływa na ciągły spadek zatrudnienia.

Pomimo, iż w gminie Bielawa panują sprzyjające warunki klimatyczne i glebowe dla rozwoju rolnictwa małe gospodarstwa rolne, jakie przeważają w Bielawie, nie mają szans rozwoju i odpowiedniego przystosowania się do norm Unii Europejskiej. Gospodarstwa indywidualne zajmują w sumie powierzchnię 1 037 ha. Średnia wielkość gospodarstwa wynosi 6,40 ha, a małe gospodarstwa, do 1 ha, stanowią 56,5 % liczby gospodarstw. W co czwartym gospodarstwie jest ciągnik. W produkcji roślinnej przeważa uprawa zbóż i roślin okopowych. Na mniejszą skalę produkuje się rzepak i truskawki. W hodowli przeważa bydło i trzoda chlewna. Takie rozdrobnienie gospodarstw rolnych wymaga znacznych nakładów zarówno organizacyjnych, jak i finansowych.

4. ZARYS POLITYKI PAŃSTWA A STRATEGIA

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Bielawa Na Lata 2007 – 2013 jest powiązana z następującymi dokumentami określającymi warunki rozwoju Polski i województwa dolnośląskiego:

1. Strategia Rozwoju Bielawy na lata 2000 – 2006,
2. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Bielawa na lata 2004 – 2006,
3. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Zespołu Miast Dzierżoniów, Bielawa, Pieszyce,
4. Wieloletni Plan Inwestycyjny i Wieloletni Plan Finansowy na lata 2004 – 2010,
5. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bielawa na lata 2004 – 2011,
6. Plan Promocji Bielawy na lata 2004-2006,
7. Strategia Rozwoju Powiatu Dzierżoniowskiego na lata 2001 – 2006,
8. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020,
9. Narodowy Plan Rozwoju Polski NPR 2004 – 2006,
10. Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2007 – 2013,
11. Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015,
12. Narodowa Strategia Spójności 2007 –2013,
13. Regionalny Program Operacyjny (RPO) dla województwa dolnośląskiego na lata 2007-2013.

Wizja, misja, cele strategiczne i operacyjne opisane w rozdziale VIII, IX i X komponują się cele oraz priorytety wyżej wymienionych dokumentów

4.1. Strategia Rozwoju Bielawy na lata 2000– 2006

Dokument Strategii Rozwoju Bielawy zawiera przegląd najistotniejszych kwestii mających wpływ na przyszłość gminy. Został opracowany zgodnie z zasadami programowości oraz partnerstwa społecznego, przyjętymi i ogólnie akceptowanymi dla tego rodzaju dokumentów strategicznych.

Wizja Bielawy

DOLINA BIZNESU I WYPOCZYNKU

Misja jest deklaracją mieszkańców Bielawy dla rozwoju opartego na angażowaniu wszystkich sił w biznes i turystykę.

WSZYSTKIE SIŁY DLA BIZNESU I TURYSTYKI

Cele główne do realizacji:

- ✓ Poprawa estetyki miasta
- ✓ Zmniejszenie bezrobocia
- ✓ Budowa obwodnicy i modernizacja drogi Bielawa-Dzierżonów
- ✓ Zagospodarowanie Góry Parkowej i Łysej oraz OWW Sudety
- ✓ Uzbrojenie terenów dla biznesu wraz z ofertą

Każda gmina ma ustawowe obszary działania. Wykorzystując istniejące dokumenty programowe, wyodrębniono osiem obszarów strategicznych, w których wyłoniono kluczowe dla rozwoju miasta zagadnienia. Główne zagadnienia w obszarach strategicznych to:

I. Ekonomia miasta

1. Rozwój bazy turystycznej
2. Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw
3. Tworzenie miejsc pracy poprzez rozwój przemysłu i turystyki
4. Pozyskiwanie inwestorów

II. Potrzeby mieszkańców

1. Przeciwdziałanie ubóstwu i bezrobociu
2. Niwelowanie głodu mieszkaniowego
3. Prywatyzacja mienia komunalnego
4. Modernizacja bazy oświatowej

III. Infrastruktura techniczna

1. Poprawa stanu technicznego dróg
2. Poprawa estetyki miasta
3. Poprawa stanu technicznego zasobów komunalnych
4. Budowa obwodnicy oraz modernizacja drogi Bielawa - Dzierżonów

IV. Warunki rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw

1. Promocja i doradztwo
2. Przygotowanie oferty terenów inwestycyjnych
3. Inkubator przedsiębiorczości
4. Ulgi dla sektora turystycznego

V. Zarządzanie miastem

1. Emisja obligacji
2. Budżet zadaniowy i Wieloletni Plan Inwestycyjny
3. Decyzje w oparciu o konsultacje społeczne

VI. Zasoby przyrodnicze

1. Rozwiązanie problemu odpadów stałych
2. Zagospodarowanie Góry Parkowej i Łysej
3. Egzekwowanie porządku w mieście

VII. Organizacje i instytucje

1. Utworzenie Klubu Biznesu
2. Wspieranie inicjatyw społecznych

VIII. Pozostałe zagadnienia

1. Budowa lodowiska
2. Budowa hali targowej
3. Zwiększenie udziału gmin w podatkach

Pierwszoplanowe znaczenie dla rozwoju miasta będą miały:

1. Ekonomia miasta.
2. Infrastruktura techniczna.
3. Warunki rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MMSP)

Krótki okres realizacji strategii i bardzo szeroki zakres zapisanych obszarów strategicznych doprowadziły do sytuacji, iż większość zadań jest nadal aktualnych i koniecznych do realizacji w nowym okresie planowania.

A zatem Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Bielawa na lata 2007-2013 jest kontynuacją koncepcji strategii Bielawy na lata 2004-2006, z naciskiem w sferę przedsiębiorczości oraz środowiska naturalnego, w tym szczególnie na rozwój stref działań związanych z odnawialnymi źródłami energii.

4.2. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Bielawa na lata 2004 – 2006

Opracowanie Planu Rozwoju Lokalnego opierało się na metodyce zalecanej przez Unię Europejską. Pracami kierował Horyzontalny Zespół Zadaniowy ds. Rozwoju Lokalnego. Zadanie było realizowane w formie zajęć seminaryjnych i warsztatowych zgodnych z zasadą podejścia partycypacyjnego. W budowie planu wyróżniono następujące kroki:

- ✓ Zdiagnozowanie bieżącej sytuacji,
- ✓ Wyznaczenie obszarów priorytetowych na podstawie diagnozy,

- ✓ Ustalenie celów strategicznych,
- ✓ Określenie zadań kwalifikujących się do finansowania ze środków unijnych,
- ✓ Zdefiniowanie kryteriów rankingujących,
- ✓ Przyjęcie hierarchii ważności zadań według określonych kryteriów rankingujących,
- ✓ Opracowanie ostatecznej listy zadań wraz z harmonogramem ich realizacji.

Budując Plan Rozwoju Lokalnego uznano następujące procesy w otoczeniu za najważniejsze:

- ✓ szybkie zmiany gospodarcze,
- ✓ rozwój nowych technologii,
- ✓ spadek zatrudnienia w przemyśle,
- ✓ rozwój rynku usług turystycznych.

W dokumencie uwzględniono czynniki polityki regionalnej, takie jak:

- ✓ obniżona konkurencyjność polskiej gospodarki,
- ✓ szansa skorzystania z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
- ✓ zasada subsydiarności (decentralizacja),
- ✓ koncentracja regionalna kapitału na rozwój,
- ✓ zasada montażu finansowego (łączenia środków),
- ✓ programy restrukturyzacyjne.

Przyjęto, że opracowanie planu rozwoju pozwoli na:

- ✓ uzyskanie szerokiego poparcia ze strony wszystkich mieszkańców dla realizacji zadań określonych w dokumencie,
- ✓ osiągnięcie pełnego zintegrowania wszystkich planów gminnych tj. Strategii Rozwoju Bielawy, Wieloletniego Planu Inwestycyjnego i Wieloletniego Planu Finansowego,
- ✓ ciągłe monitorowanie i ewaluację planów strategicznych w cyklu rocznym.

W pracach nad planem kierowano się polityką zrównoważonego rozwoju regionalnego, w takich aspektach jak:

- ✓ ochrona walorów środowiska naturalnego,
- ✓ przeciwdziałanie izolacji regionów peryferyjnych,
- ✓ stworzenie równych szans rozwoju dla wszystkich mieszkańców.

Jako najważniejsze przyjęto zasady UE udzielania wsparcia finansowego na rozwój inicjatyw lokalnych:

- ✓ planowania i programowania,
- ✓ partnerstwa i solidarności społeczności lokalnej,
- ✓ ilościowo wymiernych efektów,
- ✓ łączenia inwestycji technicznych z inwestycjami w szkolenie ludzi,
- ✓ wdrażania przyjętych celów zgodnie z normami i przepisami dotyczącymi ochrony środowiska naturalnego,

- ✓ środki finansowe będą wydawane z ukierunkowaniem na zadania składające się na realizację Strategii Rozwoju Bielawy,
- ✓ koordynacji sił i środków oraz montażu finansowego,
- ✓ uzupełniania środków finansowych przez UE,
- ✓ wysokiego priorytetu dla monitorowania i ewaluacji.

W związku z powyższym przyjęto, że okresem planistycznym Planu Rozwoju Lokalnego będą lata 2004 – 2006, co jest spójne z terminami prognozowania w Unii Europejskiej. Ponadto założono, że dokument koncepcyjnie będzie opisywał zadania na kolejny okres planowania UE tj. lata 2007 – 2013.

W związku z tym, że Bielawa jest gminą miejską, przedstawione w planie zadania są realizowane tylko w granicach administracyjnych miasta. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Bielawa wdrażany jest w ramach siedmiu obszarów:

1. **Gospodarka i rynek pracy**
2. **Infrastruktura komunikacyjna**
3. **Infrastruktura sportowo – turystyczna**
4. **Infrastruktura społeczna**
5. **Infrastruktura ochrony środowiska**
6. **Środowisko kulturowe**
7. **Sfera społeczna**

4.3. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Zespołu Miast Dzierżoniów, Bielawa, Pieszyce

Głównym celem studium jest określenie polityki przestrzennej, umożliwiającej:

1. restrukturyzację bazy ekonomicznej oraz aktywizację społeczno-gospodarczą miasta,
2. poprawę jakości środowiska zamieszkania oraz wzrost standardów mieszkaniowych zbliżając je do przeciętnych standardów europejskich,
3. zachowanie wysokich walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych rejonu,
4. kształtowanie racjonalnego i spójnego układu funkcjonalno-przestrzennego, w tym:
 - a) wzmocnienie powiązań funkcjonalnych z pozostałymi układami osadniczymi miast „Trójkąta” – Bielawa, Dzierżoniów, Pieszyce.
 - b) wzmocnienie i usprawnienie powiązań komunikacyjnych (w tym w zakresie transportu publicznego), zarówno wewnętrznych (w tym w obrębie zespołu „Trójkąta”), jak i zewnętrznych,
 - c) ukształtowanie obszaru centralnego,
 - d) przekształcanie i doposażanie obszarów o substandardowej zabudowie,

5. pełne wyposażenie przestrzeni miejskiej w sprawnie działające i sprzyjające środowisku systemy infrastruktury technicznej,
6. pełniejsze wykorzystanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych dla rozwoju funkcji turystycznych i klimatyczno-zdrowotnych, zwłaszcza w górskiej części miasta.

4.4. Wieloletni Plan Inwestycyjny i Wieloletni Plan Finansowy na lata 2004 – 2010

Wieloletni Plan Inwestycyjny i Wieloletni Plan Finansowy gminy Bielawa na lata 2004 - 2010 został przyjęty uchwałą Nr XXV/165/04 Rady Miejskiej Bielawy w dniu 30 czerwca 2004 r.

WPI i WPF został podzielony na 3 grupy zadań priorytetowych do wykonania w latach 2004-2010.

Priorytet 1

- Pływalnia Miejska - Odnowa biologiczna
- OWW SUDETY
- Przebudowa ulicy Wojska Polskiego
- Przebudowa ulicy Gen. Berlinga
- Przebudowa drogi nr 384 Bielawa-Dzierżoniów
- Budowa drogi dojazdowej do terenów inwestycyjnych dla MŚP
- Wykonanie nawierzchni na ul. Słowiańskiej
- Zagospodarowanie Góry Parkowej
- Wykup gruntów
- Monitoring miasta
- Budowa kanalizacji deszczowej w ul. Słowiańskiej , 9 Maja
- Modernizacja kotłowni PP-7
- Zakup Systemu Informacji Przestrzennej (SIP)
- Budowa kanalizacji w ulicy Wodnej, Kościuszki, Piławskiej
- Oświetlenie stoku saneczkowego
- Kanalizacja i wentylacja – ul. Sportowa
- Hala przy ul. Waryńskiego – wentylacja
- Zagospodarowanie Łysej Góry

Priorytet 2

- Modernizacja potoku Bielawica
- Modernizacja oświetlenia ulicznego
- Zakup wiat przystankowych
- Przebudowa ulicy Wysokiej
- Modernizacja budynku Urzędu Miejskiego przy ul. Piastowskiej 1
- Osiedle Południowe - drogi
- Zbrojenie terenów
- 27 Kanalizacja deszczowa w ul. Gen. Sikorskiego
- Modernizacja budynku Urzędu Miasta (Plac Wolności) - elewacja
- Wykonanie pasażu spacerowego
- Zakup komputerów i systemów komputerowych
- Wykonanie elewacji na budynku OPS oraz wykonanie podjazdu dla niepełnosprawnych
- Budowa ronda na ul. Przędowników Pracy, ul. Waryńskiego
- Modernizacja kotłowni w SP-5

- Rozbudowa sali gimnastycznej przy Gimnazjum nr 2
- Adaptacja pomieszczeń dla biblioteki przy ul. Wolności 24
- Boiska szkolne
- Rozbudowa targowiska
- Uzbrowienie terenów Osiedla Południowego
- Rozbudowa budynku Urzędu Miejskiego (Plac Wolności)
- Uzbrowienie działek rzemieślniczych
- Zagospodarowanie parku miejskiego

Priorytet 3

- Osiedle Białe - drogi
- Modernizacja budynku teatru robotniczego
- Urządzenie "Placu Bankowego"
- Modernizacja ogrzewania budynku OPS
- Budowa sali gimnastycznej w gimnazjum nr 3
- KS Bielawianka – boiska sportowe
- Wykonanie kanalizacji burzowej w ul. Wysokiej
- Odbudowa kanalizacji burzowej w ul. Brzeźnej
- Odbudowa kanalizacji deszczowej w ul. Wolności 1-118
- Budowa hali sportowej
- Zakup systemu sprzedaży biletów
- Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi
- Inwestycje drogowe
- Cmentarz komunalny

Zadania określone w wieloletnim planie inwestycyjnym w większości dotyczą zakresu turystyki, sportu i rekreacji oraz infrastruktury drogowej oraz komunalnej. Zadania te skupiają się na tych obszarach, które niosą dalekosiężne korzyści nie tylko czysto materialne, ale także wpływają na stan bezpieczeństwa mieszkańców (system monitoringu), czy promocję bazy turystycznej Bielawy (zagospodarowanie Łysej Góry, Góry Parkowej, Ośrodka Wczasowo - Wypoczynkowego Sudety itp.)

4.5. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bielawa na lata 2004- 2011

→ Cele polityki ekologicznej gminy:

Celem polityki ekologicznej jest wprowadzenie na danym obszarze, w tym przypadku w gminie Bielawa, ładu ekologicznego. Powinno się ono odbywać przy pełnym uwzględnieniu dążenia mieszkańców do harmonijnego i kompleksowego rozwoju społeczno - gospodarczego i przestrzennego. Postulat ładu ekologicznego odzwierciedla II Polityka Ekologiczna Państwa przyjęta przez Radę Ministrów w czerwcu 2000 r. i przez Sejm RP w sierpniu 2001 r. II Polityka Ekologiczna Państwa w odróżnieniu od I polityki z 1991 r., ustala cele do osiągnięcia (krótkookresowe do 2002 r., średniookresowe do 2010 r., długookresowe do 2025 r.) oraz narzędzia i instrumenty realizacyjne, nie ustala natomiast konkretnych zadań do wykonania. Sposoby osiągania celów polityki ekologicznej

sprecyzowane zostały w Programie Wykonawczym do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002 - 2010. W oparciu o te dokumenty opracowywane są na szczeblach regionów, powiatów, miast i gmin odpowiednie strategie rozwoju i programy ochrony środowiska.

Polityka ekologiczna gminy Bielawa powinna:

- ✓ opierać się na rzetelnej diagnozie problemów ekologicznych gminy
- ✓ wyznaczać priorytety działań w zakresie gospodarki odpadami, ochrony zieleni, obszarów cennych przyrodniczo, jakości powietrza atmosferycznego, jakości wód, ochrony przed hałasem, powodzią, itd. opierając się na informacjach o stanie aktualnym, a także mając na uwadze kierunki rozwoju społeczno - gospodarczego
- ✓ określać instrumenty i źródła finansowania przedsięwzięć proekologicznych w gminie

Określeniu celów, zadań i realizacji polityki ekologicznej gminy służy opracowany Program Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami. Przedstawione w kolejnych rozdziałach cele i zadania polityki ekologicznej niezbędne dla realizacji zasady zrównoważonego rozwoju, opierają się o wyniki i wnioski z przeprowadzonej inwentaryzacji stanu środowiska naturalnego gminy, a także z przyjętej strategii rozwoju gminy.

4.6. Plan Promocji Bielawy na lata 2004-2006

Promocja gminy jest integralnym elementem strategii rozwoju miasta. Obejmuje ona zorganizowane działania gminy, polegające na przekazywaniu informacji na jej temat wybranym adresatom. Równolegle z określeniem zakresu i intensywności działań promocyjnych rozstrzyga się problem ich form, które różnią się między sobą celem, przedmiotem i sposobem oddziaływania na odbiorców.

Promocja gminy, jako element strategii rozwoju, posługuje się systemem środków przekazu informacji, przy założeniu, że są one względem siebie komplementarne. Wymaga tego złożoność i ranga procesów, których przebieg zależy może od skuteczności promocji. Na działania te składa się m.in.:

- a) **promocja wewnętrzna** – skierowana do mieszkańców. Jej celem jest kształtowanie pozytywnego wizerunku miasta, jako miejsca przyjaznego, o wielu walorach, w którym warto mieszkać i do którego warto wrócić po zakończeniu nauki.
- b) **promocja zewnętrzna** miasta, której odbiorcami są głównie osoby odwiedzające miasto Bielawę, także mieszkańcy sąsiednich gmin oraz osoby utrzymujące sporadyczny kontakt. Istotnym jest, aby do promocji wykorzystać Internet, za pośrednictwem którego dotrzeć można do osób mieszkających również poza granicami kraju.

Skuteczna promocja gminy nie może być działaniem incydentalnym, musi stanowić spójny system. Dlatego też niniejszy dokument jest kontynuacją „Planu Promocji Bielawy na lata 2000 – 2003” i opiera się na jego podstawowych założeniach. Plan ten został przygotowany przez Referat Strategii i Promocji Miasta, zgodnie z zasadą efektywnego wykorzystania środków finansowych.

4.7. Strategia Rozwoju Powiatu Dzierżoniowskiego na lata 2004 – 2006

Strategia powiatu dzierżoniowskiego jest wizją przewidywanych celów, opartych o porozumienie społeczne - określające priorytety oraz kierunki i ramy rozwoju, w relacjach z otoczeniem zewnętrznym.

Cele zawarte w strategii mają charakter długoterminowy i przyczyniać się będą do trwałego, nie opartego na chwilowej koniunkturze, rozwoju gospodarczego.

Powiat dzierżoniowski posiada cenne walory turystyczne. Najstarsze w Sudetach - Góry Sowie są „perłą turystyczną” powiatu. Najpiękniejsze do wędrowek pieszych - jesienią, do przejażdżek rowerowych – wiosną i latem. Zimą używają tras zjazdowych narciarzom. W Górach Sowich znajduje się unikatowy rezerwat Bukowa Kalenica. Przepiękną panoramę można podziwiać z wieży widokowej na szczycie Wielkiej Sowy. Atrakcją stanowi również ogród dendrologiczny (arboretum) w Wojślawicach, szczególnie w porze kwitnienia rododendronów. W Przerzeczynie Zdroju działa uzdrowisko. W Bielawie amatorzy sportów wodnych mają do dyspozycji sztuczny zalew i oddaną w 1999 r. do użytku kryta pływalnię.

MISJA POWIATU DZIERŻONIOWSKIEGO

Poprawa stopy życiowej i bezpieczeństwa mieszkańców powiatu dzierżoniowskiego.

Misje powiatu dzierżoniowskiego w obszarach strategicznych:

INFRASTRUKTURA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Ścisłe współdziałanie samorządów w zakresie budowy nowej oraz wykorzystania istniejącej infrastruktury.

GOSPODARKA I ROLNICTWO

Małe i średnie przedsiębiorstwa motorem rozwoju gospodarczego powiatu.

OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Promocja ochrony zdrowia i powiatowej oferty lecznictwa uzdrowiskowego.

EDUKACJA I KULTURA

Dopasowanie edukacji do potrzeb powiatowej gospodarki.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Zahamowanie tempa wzrostu przestępczości.

Strategia Rozwoju Powiatu Dzierżoniowskiego na lata 2004 – 2006 kładzie nacisk na stan środowiska naturalnego i jego wykorzystanie w celach leczniczo – uzdrowiskowych. Zwraca również uwagę na rozwój edukacji oraz promocję małej i średniej przedsiębiorczości.

4.8. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r.

Dokument ten stanowi podstawę do negocjowania z rządem kontraktu wojewódzkiego, określającego zasady i wielkość wsparcia z budżetu centralnego dla kluczowych inwestycji regionalnych. Posiadanie uchwalonej strategii rozwoju jest również warunkiem ubiegania się o środki pomocowe Unii Europejskiej.

Misja regionu:

Dolny Śląsk to region, który łączy Polskę z Europą

Wizja regionu:

Dolny Śląsk Europejskim Regionem Węzłowym

Cel nadrzędny:

Podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Cel gospodarczy: Zbudowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki Dolnego Śląska

Cel przestrzenny: Zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu

Cel społeczny: Rozwijanie solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich, twórczych i otwartych na świat.

4.9. Narodowy Plan Rozwoju Polski NPR 2004 – 2006

Programy Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Bielawa znajdują swoją podbudowę w nadrzędnym celu strategicznym Narodowego Planu Rozwoju:

Celem strategicznym jest rozwijanie konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zdolnej do długofalowego, harmonijnego rozwoju, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz poprawę spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym.

Wykonując powyższy cel Polska będzie dążyć do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony środowiska, zgodnie z zapisami traktatu konstytuującego Unię Europejską oraz zobowiązaniami akcesyjnymi.

4.10. Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2007 – 2013

Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2001-2006 i jej założenia przygotowane na lata 2007-2013 określają zasady prowadzenia polityki regionalnej państwa, cele kierunkowe tej polityki oraz instrumenty finansowania poszczególnych zadań z tym związanych, zarówno na poziomie regionu, jak i całego kraju.

Ważnym elementem tej polityki jest wzrost konkurencyjności polskich regionów, poprzez wsparcie obszarów wymagających aktywizacji i zagrożonych marginalizacją. Służą temu programy operacyjne rozwoju regionalnego opracowane dla poszczególnych województw w tym również dla województwa dolnośląskiego. W programach tych bardzo ważne miejsce zajmują programy strategii gmin szczególnie tych, które ze względu na swój potencjał cywilizacyjny mogą podnieść swój potencjał gospodarki i rozwoju, a w konsekwencji wpłynąć na podniesienie konkurencyjności całego regionu.

4.11. Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015

Przygotowana zgodnie z Programem Działania Rządu „Solidarne Państwo” oraz z wykorzystaniem strategii sektorowych i regionalnych, Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 będzie dokumentem, określającym główne cele i priorytety, na których powinny koncentrować się programy i działania rządu oraz innych instytucji publicznych. Wskaże ona sfery, w których skoncentrowane zostanie wsparcie ze środków publicznych, szczególnie z funduszy unijnych. Odnosić się ona będzie także do programów europejskich, w tym do programów współpracy przygranicznej i transgranicznej. Strategia Rozwoju Kraju będzie nadrzędną wieloletnią strategią rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, stanowiącą bazą odniesienia dla innych strategii i programów. Strategia stanowić będzie użyteczne narzędzie zarówno dla polityki wewnętrznej, jak i w zakresie odpowiadania potrzebom elastycznego odnoszenia się do propozycji unijnych. Dokument ten będzie przesłanką dla przygotowywania Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (NSRO) i programów operacyjnych, a także rządowych i samorządowych programów rozwoju.

Cel główny oraz cele strategiczne, a także problemy społeczno-gospodarcze wynikające z zapóźnień rozwojowych oraz niedoinwestowania polskiej gospodarki pozwalają wyodrębnić priorytety,

określające główne obszary działań, dzięki którym możliwe będzie osiągnięcie celów SRK [Strategii Rozwoju Kraju].

Priorytetami są:

- ◆ wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki
- ◆ poprawa stanu infrastruktury podstawowej: technicznej i społecznej
- ◆ wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości
- ◆ budowa zintegrowanej wspólnoty, systemu bezpieczeństwa i zasad współpracy
- ◆ rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej kraju

SRK pomoże efektywnie wykorzystać Polsce środki rozwojowe na realizację celów społeczno-gospodarczych w latach 2007-2015. Pozwoli też właściwie wykorzystać środki finansowe z Unii Europejskiej zaplanowane na lata 2007-2013, przeznaczone na cele polityki regionalnej spójności i wspólnej polityki rolnej.

4.12. Narodowa Strategia Spójności 2007 –2013

Celem strategicznym Narodowej Strategii Spójności jest podjęcie i uruchomienie przedsięwzięć, które zapewnią utrzymanie gospodarki na ścieżce wysokiego wzrostu, w następstwie wzmocnienia konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz wzrostu zatrudnienia, przy zapewnieniu wyższego poziomu spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej.

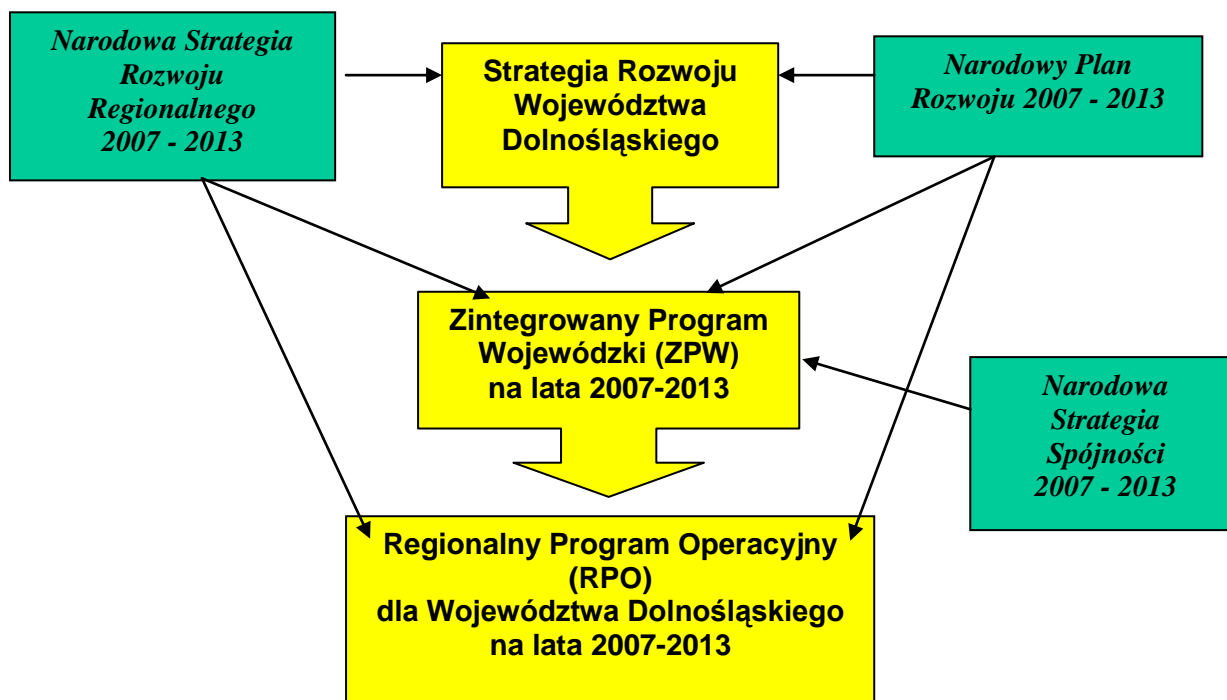
Realizacja celu strategicznego NSS będzie odbywać się poprzez cele szczegółowe. Zdefiniowane one zostały w odpowiedzi na wyzwania odnowionej Strategii Lizbońskiej oraz na podstawie wniosków wynikających z analizy słabych i mocnych stron polskiej gospodarki, także szans i zagrożeń przed nią stojących. W świetle tych założeń przyjęto **trzy cele szczegółowe:**

- ◆ Utrzymanie gospodarki na ścieżce wysokiego wzrostu gospodarczego
- ◆ Wzmocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz wzrost zatrudnienia
- ◆ Podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej

NSS będą realizowane przy pomocy Programów Operacyjnych (PO), zarządzanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego oraz Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO), zarządzanych przez samorządy poszczególnych województw. Na szczeblu centralnym realizowane będzie siedem głównych programów, co zapewni koordynację działań wewnątrz programów i ograniczenie administracji niezbędnej do zarządzania programami.

- ◇ 16 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO)
- ◇ Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej
- ◇ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
- ◇ Program Operacyjny Kapitał Ludzki,
- ◇ Program Operacyjny Konkurencyjna Gospodarka
- ◇ Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej
- ◇ Program Operacyjny Pomoc Techniczna

4.13. Regionalny Program Operacyjny (RPO) dla województwa dolnośląskiego na lata 2007-2013

Rys. 16. Priorytety RPO i ich odniesienie do Strategii Rozwoju Województwa i NSS - koncepcja prac nad Regionalnym Programem Operacyjnym

Cele i priorytety Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 z jednej strony są spójne z Wojewódzką Strategią Rozwoju, a z drugiej wpisują się w cele i priorytety Narodowej Strategii Spójności (NSS). Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego uchwalona przez Sejmik Województwa w dniu 30 listopada 2005 roku wyznacza trzy cele strategiczne, które będą określać podstawowe kierunki polityki władz samorządowych. Są to:

- ➔ **Cel gospodarczy:** Zbudowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki Dolnego Śląska

➡ **Cel przestrzenny:** Zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu

➡ **Cel społeczny:** Rozwijanie solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich twórczych i otwartych na świat

Priorytety Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 odpowiadają nie tylko celom strategicznym, lecz również wyznaczonemu w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego celowi nadrzędnemu, który brzmi: **„Podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”**. Układ 11 priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego jest ponadto wyraźnie skorelowany merytorycznie z zakresem sfer i priorytetów ujętych w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego, którymi są:

SFERA GOSPODARCZA

Priorytet 1: Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Dolnego Śląska;

Priorytet 2: Budowa gospodarki opartej na wiedzy

Priorytet 3: Wspieranie aktywności gospodarczej na Dolnym Śląsku

SFERA PRZESTRZENNA

Priorytet 1: Poprawa spójności przestrzennej regionu;

Priorytet 2: Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich;

Priorytet 3: Poprawa ładu przestrzennego, harmonijności struktur przestrzennych;

Priorytet 4: Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego społeczeństwa i gospodarki;

Priorytet 5: Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego regionu;

SFERA SPOŁECZNA

Priorytet 1: Integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;

Priorytet 2: Umacnianie społeczeństwa obywatelskiego, rozwój kultury;

Priorytet 3: Poprawa jakości i efektywności systemu edukacji i badań naukowych;

Priorytet 4: Stałe podnoszenie stanu bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców województwa;

Priorytet 5: Aktywna polityka rynku pracy oraz wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich.

Wyrażna zbieżność zakresu celów i priorytetów łączy także Regionalny Program Operacyjny z Narodową Strategią Spójności. Celem strategicznym NSS jest bowiem przyspieszenie rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz zwiększenie spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej z krajami UE. W ślad za ustaleniami odnowionej Strategii Lizbońskiej wyznaczono następujące cele szczegółowe:

- ◆ Utrzymanie gospodarki na ścieżce wysokiego wzrostu gospodarczego
- ◆ Wzmocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz wzrost zatrudnienia
- ◆ Podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej Polski

Wskazanej wiązce celów przypisane są, spójne z Programem Działania Rządu „Solidarne Państwo”, priorytety NSS a mianowicie:

- ◆ Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej, zwłaszcza transportowej oraz z zakresu ochrony środowiska
- ◆ Zwiększenie konkurencyjności i efektywności gospodarki
- ◆ Rozwój zasobów ludzkich i kapitału społecznego
- ◆ Przyspieszenie tempa rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów marginalizowanych

Opis priorytetów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Przedstawione poniżej priorytety będą zamieszczone zarówno w Zintegrowanym Programie Wojewódzkim na lata 2007-2013 oraz Regionalnym Programie Operacyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013.

Układ priorytetów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego:

Priorytet 1: Wzrost innowacyjności dolnośląskiej gospodarki.

Priorytet 2: Wspieranie rozwoju MŚP na Dolnym Śląsku.

Priorytet 3: Rozwój społeczeństwa informacyjnego na Dolnym Śląsku.

Priorytet 4: Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz zachowanie różnorodności biologicznej i ochrona przyrody na Dolnym Śląsku.

Priorytet 5: Zapewnienie bezpieczeństwa regionu dla realizacji zrównoważonego rozwoju.

Priorytet 6: Wykorzystanie i promocja dolnośląskiego potencjału turystycznego i uzdrowiskowego.

Priorytet 7: Rozwój kultury oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego na Dolnym Śląsku.

Priorytet 8: Rozwój infrastruktury komunikacyjnej na Dolnym Śląsku

Priorytet 9: Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego regionu.

Priorytet 10: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury edukacyjnej na Dolnym Śląsku.

Priorytet 11: Modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia na Dolnym Śląsku.

5. OPCJE STRATEGII

W związku z ograniczeniami budżetowymi, projekt Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Bielawa na lata 2007 – 2013 zakłada dokonywanie wyborów tematów strategicznych (częściowo) kosztem innych. W niniejszym rozdziale rozważane są aspekty efektywności i równości oraz wzrost wewnętrzny i zewnętrzny. Tematy te występują w kontekście światowych trendów takich jak globalizacja, rozwój sieci gospodarczych charakteryzujących się stosunkami współzależności oraz rozwojem integracji pionowych w gospodarce. Ograniczenia wynikają z kwestii politycznych (stopień i kierunek zaangażowania państwa) oraz etycznych (ochrona środowiska, migracja, pomoc społeczna). Każdy z tych tematów został w tym rozdziale omówiony w odniesieniu do gminy Bielawa.

Część celów strategii odnosi się do poprawy relatywnej pozycji i sytuacji pewnych grup przedsiębiorstw i ludności w stosunku do innych grup, podczas gdy inne cele mają służyć wzmocnieniu konkurencyjności gminy Bielawa w stosunku do innych miast i regionów Polski (cele międzyregionalne – krajowe) oraz innych gmin i regionów zagranicznych (cele międzyregionalne zagraniczne). Każdy z tych punktów odniesienia będzie użyty zależnie od rozważanego aspektu. Naturalne jest, że w rezultacie internacjonalizacji i rosnącej integracji rozwoju gospodarczego, aspekty międzyregionalne stają się ważniejsze niż kiedykolwiek.

5.1. Równość i efektywność

Bielawa pozostaje w tyle w stosunku do podobnych wielkością gmin Polski, jeżeli chodzi o Produkt Lokalny Brutto (PLB) i plasuje się w czołówce gmin polskich o wysokiej stopie bezrobocia. Wskaźniki ekonomiczne gminy Bielawa są poniżej średniej krajowej. Gmina pozostająca w tyle, może nieefektywnie wykorzystywać czynniki związane z nakładami (siła robocza, kapitał, bogactwa naturalne). Jednym ze sposobów ożywienia rozwoju jest dążenie do efektywności. Może to być jednak sprzeczne z wymogiem równości społecznej. Zasadniczym pytaniem jest, czy po początkowym okresie rosnących różnic lokalnych i regionalnych nastąpi proces zrównania? Drugie pytanie to, w jaki sposób można to osiągnąć?

Różnice lokalne mogą mieć charakter tymczasowy lub stały i silny. W obydwu przypadkach, może to spowodować, że celem polityki stanie się zmniejszenie takich różnic gospodarczych. Połączenie równości społecznej z efektywnością gospodarczą staje się prawie koniecznością. Zignorowanie rozwoju obszarów słabo rozwiniętych byłoby społecznie nieakceptowane.

W przypadku gminy Bielawa problem równości i efektywności odgrywa ważną rolę w opracowaniu strategii rozwoju. W zasadzie podnoszenie efektywności powinno stać się głównym celem strategii rozwoju. Wzmocnienie aktywności działalności gospodarczej najprawdopodobniej przyniesie

największe efekty w zatrudnieniu i wzroście PLB. Pozostałe sektory gospodarcze skorzystają poprzez tzw. efekt konsumpcyjny i rozprzestrzenianie się inwestycji. Tego rodzaju podejście zaniedbuje czasami problem bezrobocia i pomocy społecznej. Strategia, uwzględniając bezrobocie i sytuację społeczną będzie zawierać więcej elementów równości społecznej. Tego rodzaju strategia będzie miała mniejszy wpływ na gospodarkę niż strategia ukierunkowana na zwiększenie efektywności gospodarczej, ale może bardziej przyczyni się do rozwiązania problemów społecznych i bezrobocia.

Strategia rozwoju, w której największa część (ograniczonego) budżetu samorządu skierowana będzie na efektywność, w celu ożywienia gospodarki lokalnej wydaje się w dniu dzisiejszym najbardziej uzasadniona. Tego rodzaju Strategia przyniesie większe korzyści ekonomiczne i dostarczy lepszych możliwości wzrostu gospodarczego w najbliższej przyszłości. Część środków mogłaby zostać przeznaczona na ożywienie współpracy gminy w celu zapewnienia wspólnych usług w zakresie np. turystyki, wypoczynku, edukacji, służby zdrowia czy usług publicznych, podczas gdy pozostałe środki mogłyby zostać użyte do utworzenia parasola ochronnego dla bezrobotnych. Parasol ochronny nie przyczyni się jednak do rozwoju gospodarczego, ale pomoże zmniejszyć ubóstwo, a zatem zmniejszyć problemy społeczne.

W rzeczywistości, tego rodzaju Strategia rozwoju zrównoważyłaby potrzebę efektywnego systemu wydatkowania ograniczonych środków z wysoką wydajnością gospodarczą, prowadząc do rozwiązania problemów społecznych, które w przeciwnym razie mogłyby mieć negatywny wpływ na wzrost ekonomiczny.

5.2. Wzrost wewnętrzny i zewnętrzny

Wzmocnienie rozwoju gospodarczego lub przeciwdziałanie jego załamaniu wymaga skupienia się na planowaniu rozwoju lokalnego. Istnieją dwie możliwości:

- ◆ wzmocnienie istniejących działań w tym utworzenie nowych obszarów działalności, które mogą zostać osiągnięte głównie przez wewnętrzny rozwój od podstaw
- ◆ rozwijanie lub przyciąganie nowych działalności, poprzez inwestycje z zewnątrz (inwestycje zagraniczne lub krajowe), jako rezultat odgórnego rozwoju opartego na źródłach zewnętrznych.

Pierwszy kierunek strategii oznaczałby skupienie się na wspieraniu istniejących działalności w gminie, w tym rozwijaniu działalności, poprzez tworzenie środowiska wspierania biznesu. Tworzenie otoczenia sprzyjającego istniejącym i nowym dziedzinom działalności wymaga również lepszego dostępu do nowych pomysłów, rynków i kapitału. Rozwój siły roboczej stanowi również istotny element rozwoju gospodarczego.

Drugi kierunek strategii wymagałby koncentracji na stworzeniu zachęt dla firm krajowych

i zagranicznych do inwestowania w gminie. Inicjatywy te musiałyby obejmować zarówno elementy finansowe, jak i rynkowe, w tym dobrze wykwalifikowaną i elastyczną siłę roboczą.

W gminie Bielawa należy ożywić zarówno rozwój wewnętrzny² jak i zewnętrzny³. Gmina boryka się z takimi problemami gospodarczymi oraz społecznymi, że żaden z powyższych kierunków strategii nie umożliwi wystarczającego rozwiązania problemów. Skupienie się na rozwoju wewnętrznym trwałoby zbyt długo zanim nastąpiłby rozwój gospodarczy. Skupienie się jedynie na rozwoju zewnętrznym dałoby taki sam rezultat, a ponadto wygenerowałby zbyt wiele niepewności, czy tego rodzaju rozwój może przynieść korzyści dla gminy w perspektywie długofalowego planowania. Przykład Irlandii wykazuje, że koncentrowanie się głównie na inwestycjach zagranicznych pochłonie wiele środków samorządowych i państwowych, ale skutek będzie wysoce ulotny w chwili, gdy inwestycja osiągnie koniec swojego okresu gospodarczego.

Najlepszym rozwiązaniem byłoby przyjęcie strategii wzrostu gospodarczego, w największym możliwym zakresie, zarówno pochodzącego z wewnątrz jak i zewnątrz. Zachęcenie inwestorów zagranicznych jest związane ze wzmocnieniem istniejących dziedzin działalności. Strategia ożywienia rozwoju wewnętrznego spowoduje również zainteresowanie inwestorów zagranicznych. Obydwa kierunki strategiczne są ściśle ze sobą związane i wzmacniają stosowane działania administracyjne, dlatego też trzeba im poświęcić szczególną uwagę.

Atrakcyjność gminy Bielawa zależy od jakości czynników lokalizacyjnych. Konieczny jest głęboki wgląd w zalety porównawcze określonych sektorów. Stanowi to silną podstawę do zainteresowania inwestorów zewnętrznymi i rozwoju konkurencyjności w przyszłości.

Z perspektywy gminy Bielawa, niektórzy inwestorzy mogą być bardziej interesujący od innych. Inwestycje w produkcję w gałęziach przemysłu, będących w kryzysie, głównie ze względu na dostępność taniej siły roboczej, mogą przynosić korzyści na krótką metę, ale nie dają długoterminowych perspektyw stałego zatrudnienia.

Chociaż jest to pozornie sprzeczne, wzrost wewnętrzny i zewnętrzny mogą iść ze sobą w parze. Jak wynika z analizy sektorów i analizy SWOT, gospodarka posiada pewne sektory potencjalnego rozwoju, w tym głównie: turystyka, przemysł włókienniczy, ekologia i odnawialne źródła energii. Te oraz inne branże mogą być dalej pobudzane.

Dla firm, rozwój integracji pionowej w gospodarce jest ważnym czynnikiem lokalizacyjnym. Inne możliwości to organizacja miejscowych rynków handlowych, wspólnego uczestniczenia w targach krajowych i międzynarodowych oraz organizacja regularnych spotkań kręgów biznesu, w celu przedyskutowania istotnych tematów (strategie lokalne, wspólny rynek europejski, możliwości

² Wewnętrzny (endogeniczny) - pochodzący z rozwoju istniejących przedsiębiorstw

³ Zewnętrzny (egzogeniczny) - pochodzący z inwestycji z zewnątrz, zarówno krajowych jak i zagranicznych. Z perspektywy gminy Bielawa, niektórzy inwestorzy mogą być bardziej interesujący od innych. Inwestycje w produkcję w gałęziach przemysłu, będących w kryzysie, głównie ze względu na dostępność taniej siły roboczej, mogą przynosić korzyści na krótką metę, ale nie dają długoterminowych perspektyw stałego zatrudnienia. Interesy firm chcących inwestować nie zawsze przynoszą ze sobą to, co najlepsze dla gminy Bielawa.

eksportu). Sektor prywatny odgrywa istotną rolę w rozwoju integracji pionowej gospodarki. Istnienie integracji w pewnych sektorach gospodarki stanowi również atrakcyjny czynnik przyciągający inwestora zagranicznego. Prowadzi to do innowacji i zmniejszenia kosztów poprzez wspólne użytkowanie urządzeń i korzystanie z wspólnych doświadczeń. Rozwój powiązań gospodarczych (integracji pionowej) mógłby się, zatem wielce przyczynić do ożywienia w regionie wzrostu gospodarczego zarówno pochodzącego z wewnątrz jak i zewnątrz. Do innych elementów ożywiających gospodarczy rozwój gminy należą: modernizacja dróg, zwiększenie wykształcenia siły roboczej, szczególnie związanej z turystyką, wypoczynkiem oraz nowymi technologiami i odnawialnymi źródłami energii.

5.3. Rozwój przestrzenny

Strategia może być zróżnicowana ze względu na następujące koncepcje przestrzenne dominujące w województwie dolnośląskim:

- ◆ rozwój korytarzy
- ◆ koncentracja na obszarach mniej rozwiniętych
- ◆ koncentracja na głównych ośrodkach działalności gospodarczej, rozwój miast

I wersja. Koncepcje różnią się ogólnym wkładem we wzrost gospodarczy. Wybór łączy się z dyskusją na temat równości – efektywności.

Możliwości dla gminy Bielawa stwarza dalszy rozwój korytarzy. Rozwój korytarza prowadzi do koncentracji działalności wzdłuż szlaków transportowych. Może to stworzyć możliwości dla gminy, aby została objęta działaniami rozwoju gospodarczego zlokalizowanymi w innych częściach regionu. Dobre połączenie drogowe z autostradą A4 mogłoby stworzyć korzystne warunki dla rozwoju przemysłu w Bielawie. Mogłoby również, przyczynić się do ożywienia turystyki i wypoczynku.

II wersja. Skoncentrowanie się na mniej rozwiniętych obszarach jest kolejną wersją Strategii rozwoju. Poniższe rozważania dotyczą zagadnienia, gdzie wydatkowanie środków przeznaczonych na rozwój przyniesie największy efekt. Odpowiedź w dużym stopniu zależy od sformułowanych celów strategii. Strategia koncentrująca się na bezpośrednim bezrobociu i likwidacji ubóstwa może więcej czasu poświęcać tej problematyce, podczas gdy strategia mająca na celu pobudzenie rozwoju gospodarczego może skoncentrować się na istniejących ośrodkach gospodarczych. Jest rzeczą jasną, że w obecnej sytuacji skoncentrowanie się na rozwoju gospodarczym istniejących ośrodków gospodarczych ma lepsze perspektywy niż koncentrowanie się na obszarach mniej rozwiniętych gospodarczo. Z chwilą, gdy nastąpi znaczny rozwój gospodarczy, zasady równości mogą stać się ważniejsze niż w chwili

obecnej.

Zagadnienia strategiczne przedstawione tutaj zostały częściowo omówione w poprzednich rozdziałach o równości i efektywności, rozwoju wewnętrznym i zewnętrznym. Mimo to, należałoby dokonać wyboru strategii rozwoju przestrzennego.

III wersja. Strategia bieguna wzrostu poświęciłaby prawdopodobnie zbyt wiele uwagi głównym ośrodkom rozwoju i w rezultacie przyczyniłaby się do zwiększenia różnic wewnątrz gminy Bielawa i pomiędzy sektorami. W sensie planowania przestrzennego strategia korytarza mogłaby przyczynić się do rozszerzenia rozwoju gospodarczego na cały region, otworzyłaby dostęp do odległych regionów przyczyniając się do polepszenia połączeń transportowych. Rozwój dróg powinien być zintegrowanym działaniem zmierzającym do zaprojektowania infrastruktury transportowej biorąc pod uwagę obszary podlegające restrukturyzacji i tereny mieszkalne.

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Bielawa na lata 2007 – 2013 powinna, ze względu na charakter gminy koncentrować się na rozwoju miasta. Miasto Bielawa jako ważny ośrodek wzrostu gospodarczego i współpracy regionalnej, o ważnych funkcjach rozwojowych, to zasadniczy kierunek rozwoju przestrzennego, który przygotowuje gminę pod przyszłą aktywność inwestorów zewnętrznych.

5.4. Interwencja państwowa

Stopień interwencji państwowej jest wyborem politycznym. Powody interwencji państwowej mogą być natury protekcyjnej (tworzący się przemysł, załamanie rynku) oraz natury moralnej (etyka i sprawiedliwość). Interwencja państwowa musi być zgodna z ogólnymi zasadami konkurencyjności oraz brać pod uwagę silne i słabe strony. Wybrane priorytety strategiczne gminy Bielawa powinny uwzględniać również możliwość interwencji państwa.

Środki budżetowe, zarówno rządowe jak i samorządowe są obecnie w dużym stopniu uzależnione od decyzji rządowych. Rozwój sektora publicznego powinien mieć na celu utworzenie i przygotowanie środowiska dla przedsiębiorstw prywatnych i wzrostu gospodarczego. Biorąc pod uwagę przychylność administracji państwowej i samorządowej, stworzone są odpowiednie warunki do kontynuacji wspierania rozwoju gospodarczego. Otoczenie biznesu powinno być bardziej elastyczne, a obciążenia podatkowe mniejsze. Sektor publiczny mógłby wpływać na ożywienie kontaktów handlowych (integracja pionowa, sieci gospodarcze) oraz kształtować procesy sprzyjające prywatnym inwestycjom.

5.5. Trwały rozwój

Rozwój gospodarczy powinien być stymulowany w sposób ciągły. W ten sposób gwarantuje się ciągłość działań strategicznych. Dotyczy to również metod stosowanych np. do ochrony środowiska, czy też turystyki i wypoczynku ujętych w Strategii. Trwały rozwój obejmuje różne tematy jak: ekologia, stosunki społeczne, bezpieczeństwo i zdrowie. Stanowi także ważne kryterium przy przyznawaniu środków z funduszy pomocowych Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Problemy środowiskowe również mają wydźwięk lokalny i regionalny, a konsekwencje środowiskowe realizacji Strategii rozwoju powinny być oszacowane (turystyka, rozwój przemysłu, stosowanie odnawialnych źródeł energii). Lepsza ochrona środowiska oraz większa świadomość ekologiczna pomagają w utrzymaniu atrakcyjności turystycznej i wypoczynkowej oraz innowacyjności w zakresie odnawialnych źródeł energii. Ponadto, taka świadomość może stworzyć możliwość innowacji w niektórych gałęziach przemysłu, prowadzących do większej konkurencyjności. Preferencje, co do kierunku rozwoju gminy Bielawa powinny opierać się na wyżej wymienionych aspektach, czyli wspierać rozwój takich gałęzi przemysłu, które nie oddziałują ujemnie na środowisko naturalne, np.: turystyka, wypoczynek, czy branża odnawialnych źródeł energii.

Bezpieczeństwo ludności (patologie społeczne, odosobnienie, zanieczyszczenie środowiska) oraz zdrowie są również ważne w dążeniu rozwoju. Kilka aspektów, jak długość życia, dostępność i jakość usług medycznych oraz jakość warunków życiowych (mieszkanie, wyżywienie, zanieczyszczenie środowiska, stres), odgrywa bardzo istotną rolę.

Bielawa może skorzystać ze swego stosunkowo czystego środowiska i piękna naturalnego oraz sąsiedztwa najstarszych gór Europy – Gór Sowich. Strategia rozwoju powinna zawierać środki zmierzające do poprawy warunków środowiskowych. Działania powinny być zgodne z przepisami ochrony środowiska. Spowoduje to, że środowisko będzie mogło być eksploatowane w sposób stały i zrównoważony, jako jeden z atutów gminy Bielawa.

5.6. Opcje strategiczne a środki finansowe

Opracowywanie Strategii i formułowanie celów w ostatecznym rezultacie będzie zależało od ilości środków finansowych, które są lub będą dostępne.

Po pierwsze, gmina ma niewielki wpływ na ilość i wykorzystanie dostępnych środków budżetowych oraz podziału ich pomiędzy poszczególne województwa, powiaty i samorządy. Powyższe stwierdzenie ma duży wpływ na wspólne projekty samorządowe i regionalne.

Po drugie, środki pomocowe, szczególnie te pochodzące z Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego, są trudne do określenia, zarówno, jeżeli chodzi o czas, jak i ich wysokość.

Przygotowanie Strategii jest podstawowym wymogiem przy ubieganiu się o środki finansowe z Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego, a z drugiej strony środki te determinują wybór rodzaju Strategii. Polityka Unii Europejskiej, a w szczególności dotycząca środków pomocowych, jasno określa warunki i kryteria jakie muszą spełniać projekty ubiegające się o dofinansowanie. Przede wszystkim, preferowane są projekty o zasięgu ponadlokalnym, dlatego też ważnym zagadnieniem staje się współpraca pomiędzy gminami i powiatami w przygotowaniu wspólnych projektów, zwłaszcza tych które mogą być realizowane wspólnie tj: infrastruktura drogowa, infrastruktura społeczna – szpital, dom opieki, ale także w zakresie turystyki i wypoczynku.

Po trzecie, płaszczyzny priorytetowe, które nie znajdują pokrycia finansowego ze środków budżetowych i lokalnych mogą być finansowane poprzez kredyty lub/i dotacje z międzynarodowych instytucji finansowych.

Planowanie lokalne musi uwzględniać perspektywę pozyskiwania funduszy UE w aspekcie Agendy UE 2007 – 2013 i Strategii Rozwoju Kraju 2007 – 2015 ponieważ tam ulokowane są środki pomocowe (ok. 91 mld euro). Pamiętać należy także o Mechanizmach Finansowych EOG oraz o innych dostępnych funduszach krajowych i zagranicznych dostępnych dla polskiego beneficjenta.

5.7. Elementy wzmacniające konkurencyjność

Na podstawie analizy obecnej sytuacji i spodziewanych w przyszłości trendów przedstawiono istotne kierunki rozwoju. Można wymienić 3 główne elementy polityki zmierzającej do zwiększenia konkurencyjności gminy Bielawa:

- ➔ ekonomiczno - geograficzny: główna idea polega na tym, że nie wszystkie obszary mogą być równocześnie przedmiotem rozwoju (zbyt drogie, brak masy krytycznej). Potrzebna jest selekcja obszarów w celu dojścia do efektywnej Strategii rozwoju. Przestrzenne korytarze ekonomiczne odgrywają dużą rolę w tego typu Strategii, zarówno korytarze natury międzynarodowej, krajowej i regionalnej. Koncepcje jak przestrzenne planowanie i rozwój integracji pionowej są ściśle związane z tego typu rozwojem; w przypadku gminy Bielawa elementem takim jest niewątpliwie położenie w pobliżu dwóch głównych korytarzy
 - korytarz wschód-zachód: Berlin - Katowice - Ukraina, biegnący przez Polskę Południową (droga nr A-4); droga ta przebiega przez Wrocław, w odległości ok. 40 km od Bielawy (droga nr 384)
 - połączenie północ - południe: Szczecin - Czechy (droga nr A-3), przebiegająca w okolicach Szczawna – Zdroju w odległości 36 km od Bielawy
- ➔ rozwój przemysłu: głównym założeniem jest zespół warunków lokalizacji lokalnej, który jest czynnikiem gwarantującym sukces w rozwoju. Należy się skupić na ocenie i ulepszeniu

jakości czynników lokalizacji w stosunku do zapotrzebowań istniejących i przyszłych sektorów gospodarczych.

- ➔ mikro – podejście (firmy): tego rodzaju Strategia koncentruje się na sprzyjaniu istniejącym przedsiębiorstwom i tworzeniu przyjaznych warunków dla powstawania nowych. Strategia rozwoju poświęca specjalną uwagę tworzeniu środowiska, które umożliwi przedsiębiorstwom osiągnięcie sukcesu i ułatwi przekazywanie informacji. Dla Bielawy byłoby to stworzenie klastra przemysłowego skupiającego firmy z branży odnawialnych źródeł energii.

Każdy z tych elementów ma wpływ na podniesienie konkurencyjności gminy Bielawa - bezpośrednio poprzez działania podejmowane przez władze samorządowe i instytucje zależne oraz pośrednio poprzez promocję przedsiębiorczości oraz rozwój nowych form i usług w dziedzinie np. turystyki i wypoczynku, czy branży odnawialnych źródeł energii.

5.8. Adresaci strategii

Strategia po sformułowaniu i uzgodnieniu musi zostać przekształcona w konkretne działania. Dlatego też Strategia gminy Bielawa powinna posiadać określonego adresata.

Po pierwsze samorząd terytorialny gminy Bielawa dla którego Strategia stanowi podstawę do działania, obejmującego formułowanie krótko, średnio i długookresowych zadań inwestycyjnych, określenia rocznych i wieloletnich planów finansowych i, co najważniejsze, stanowi podstawę do realizacji oczekiwań społeczności lokalnej, związanych z poprawą warunków życia, pracy i bezpieczeństwa.

Po drugie Strategia stanowi podstawę do pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych, krajowych i zagranicznych, w tym Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego na zadania inwestycyjne i społeczne realizowane przez gminę Bielawa w latach 2007 – 2013.

Po trzecie Strategia stanowi podstawę do opracowywania specjalistycznych planów rozwoju przez gminę Bielawę, tj. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, lokalne programy rozwoju, lokalne programy rewitalizacji, plany promocji, wieloletnie programy inwestycyjne, wieloletnie programy finansowe, plany ochrony środowiska itp.

Po czwarte Strategia stanowi instrument do budowania pozycji gminy Bielawa w regionie Dolnośląskim, a zwłaszcza w ramach Dolnośląskiego Trójmiasta – Bielawa – Dzierżoniów – Pieszyce.

Po piąte Strategia stanowi warunki wyjściowe do określenia specjalistycznych i branżowych programów rozwoju dla organizacji i firm działających na terenie gminy Bielawa, w tym

w szczególności dla sektora MMSP [mikro, małych i średnich przedsiębiorstw].

W tym kontekście docelowymi adresatami Strategii są:

- Instytucje gospodarki komunalnej
- Instytucje użyteczności publicznej
- Instytucje edukacji, sportu i turystyki
- Instytucje kultury
- Kościoły, związki wyznaniowe i instytucje kościelne
- Fundacje i stowarzyszenia
- Wspólnoty mieszkaniowe
- Mieszkańcy gminy Bielawa
- Podmioty gospodarcze
- Przyszli inwestorzy
- Inne samorządy terytorialne

6. GMINA BIELAWA W KONTEKŚCIE KRAJOWYM I MIĘDZYNARODOWYM

6.1. Gmina Bielawa w kontekście krajowym

6.1.1. Położenie i walory województwa dolnośląskiego

Województwo dolnośląskie usytuowane jest w południowo – zachodniej części Polski, w dorzeczu górnej i środkowej Odry. Region sąsiaduje z województwami: opolskim, wielkopolskim, lubuskim.

Na długości 432 km graniczy z Republiką Czeską, a od zachodu na długości 80 km z Republiką Federalną Niemiec. Stolicą Dolnego Śląska jest Wrocław (634 tys. mieszkańców). Jako silny ośrodek przemysłowy, akademicki, naukowy i kulturalny należy do najprężniej rozwijających się miast w Polsce.

Województwo dolnośląskie wyróżnia się dobrze rozwiniętą siecią osadniczą i wysokim poziomem urbanizacji, zajmując pod tym względem czołowe miejsce w Polsce. Region liczy niemal 3 mln mieszkańców, z czego w 89 miastach zamieszkuje ponad 71 % ludności.

Województwo leży na skrzyżowaniu szlaków transportowych o znaczeniu krajowym i europejskim (min. III Paneuropejski korytarz transportowy łączący Niemcy z Ukrainą, połączenie Skandynawii z Polską, Czechami i Austrią). Główna rzeka Odra jest skanalizowana (stopnie wodne, kanały) od Kędzierzyna do Brzegu Dolnego, a żeglowna aż do Morza Bałtyckiego. Komunikacja lotnicza jest stosunkowo dobrze rozbudowana. Głównym lotniskiem województwa jest Port Lotniczy we Wrocławiu. Lotnisko obsługuje połączenia krajowe do Warszawy i połączenia międzynarodowe (Niemcy, Dania, Austria, Anglia, Irlandia).

Województwo dolnośląskie jest urozmaicone geograficznie i krajobrazowo. Zamknięte od południa pasmem Sudetów, obejmuje także obszar Przedgórze Sudeckiego oraz niziny: Śląską i Śląsko-Łużycką. Dużą wartość ekologiczną mają Bory Dolnośląskie oraz zwarte kompleksy leśne w Sudetach. Na terenie województwa znajdują się parki narodowe (Karkonoski i Gór Stołowych) i liczne parki krajobrazowe. W Sudetach istnieje bogata sieć ośrodków rekreacyjnych i dogodne warunki do uprawiania sportów zimowych, szczególnie w Karkonoszach. Potencjał lecznictwa uzdrowiskowego tworzą przede wszystkim specyficzne właściwości klimatu, zasoby surowców leczniczych oraz infrastruktura świadczenia usług. Na terenie województwa istnieją bogate i różnorodne złoża wód mineralnych i leczniczych, w tym radoczynnych i termalnych. Umiejscowiona jest tu piąta część wszystkich placówek lecznictwa uzdrowiskowego, funkcjonujących w Polsce. Najbardziej znane uzdrowiska w Kotlinie Kłodzkiej, z kilkusetletnią tradycją, często odwiedzane są przez kuracjuszy zagranicznych.

Dolny Śląsk jest również regionem o najbogatszych zasobach zabytkowych w kraju. Są wśród nich posiadające rangę światową: Ostrów Tumski i Rynek we Wrocławiu, pocysterskie zespoły klasztorne. Istnieje wiele zabytków o znaczeniu regionalnym i lokalnym – liczne zamki (np. w Książu), zabytkowe wiejskie rezydencje. Ukształtowanie geograficzne, warunki środowiska przyrodniczego oraz zasoby kulturowe i historia regionu, powodują że turystyka na Dolnym Śląsku jest jedną z podstawowych sfer działalności w województwie. Istotnymi elementami wspomagającymi rozwój ruchu turystycznego w województwie są liczne przejścia graniczne z Republiką Czeską i z Niemcami. Województwo dolnośląskie należy do najbardziej uprzemysłowionych regionów kraju. Znaczny udział przemysłów wydobywczych i przetwórczych wynika z bogatych zasobów surowców mineralnych: budowlanych, rudy miedzi, na której bazuje Legnicko – Głogowskie Zagłębie Miedziowe oraz węgla brunatnego (podstawa kompleksu energetycznego w tzw. „worku turosszowskim”). Dolnośląskie zajmuje wysokie miejsca w kraju w produkcji urządzeń elektrotechnicznych, maszyn elektrycznych (sprzęt gospodarstwa domowego). Dobrze rozwinięty jest przemysł spożywczy, chemiczny, motoryzacyjny.

Przemysł nie jest równomiernie rozmieszczony na terenie województwa. Wiodącym regionem jest aglomeracja Wrocławia – około 30 % ogółu zatrudnionych w przemyśle województwa. W okresie transformacji wystąpiły w regionie i nadal utrzymują się problemy związane z restrukturyzacją wielkich zakładów państwowych i ich skutkami społecznymi, np. likwidacja nieefektywnego Wałbrzyskiego Zagłębia Węglowego wpłynęła na wysokie bezrobocie w powiatach wałbrzyskim i kłodzkim.

Charakterystyczne cechy rolnictwa województwa dolnośląskiego to niski, w porównaniu z resztą kraju, wskaźnik prywatnej własności gruntów (duży udział gruntów Skarbu Państwa), większa od średniej w kraju wielkości gospodarstw indywidualnych, większa od średniej w kraju wielkość plonów z hektara: pszenicy, jęczmienia, ziemniaków, rzepaku, buraków cukrowych i kukurydzy.

Województwo dolnośląskie charakteryzuje się wysokim odsetkiem osób z wykształceniem wyższym, ponad połowa ludności posiada wykształcenie średnie. Istotną rolę w dolnośląskim systemie edukacji odgrywają szkoły wyższe. Pod względem liczby studiujących w szkołach wyższych region plasuje się na czwartym miejscu w kraju. Większość spośród 24 uczelni ma swoje siedziby we Wrocławiu. Placówki szkolnictwa wyższego funkcjonują także w Legnicy, Wałbrzychu i Jeleniej Górze. W kilku innych ośrodkach działalność edukacyjną prowadzą wydziały, filie i punkty konsultacyjne szkół wyższych.

Województwo dolnośląskie jest aktywne we współpracy regionalnej i transgranicznej w relacjach międzynarodowych. Dużą dynamikę działalności wykazują zwłaszcza dwa Euroregiony: „Glacensis” (polsko – czeski) oraz „Niesse – Nisa – Nysa” (polsko – czesko – niemiecki).

Główne problemy rozwoju województwa:

- infrastruktura komunikacyjna - niskie parametry techniczne dróg, segregacja ruchu lokalnego i tranzytowego (brak obwodnic najważniejszych miejscowości regionu), niedostateczna ilość mostów przez rzekę Odrę i jej dopływy,
- braki w zakresie infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków bytowo-komunalnych i produkcyjnych oraz systemów segregacji utylizacji odpadów komunalnych, wysoki stopień zanieczyszczenia środowiska naturalnego, głównie wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb, trwałe zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego ludzi i mienia w zlewni rzeki Odry i jej dopływów,
- stosunkowo duża koncentracja w gospodarce województwa jednego rodzaju przemysłu (przemysł wydobywczy: kopalnie rud miedzi w zagłębiu legnickim oraz węgla brunatnego w „worku turosszowskim”) uzależnionego od rynku, na którym obserwuje się cykliczne zmiany popytu i podaży,
- kryzys na obszarach zdominowanych przez schyłkowe gałęzie przemysłu (górnictwo węgla kamiennego w okolicy Wałbrzycha i Nowej Rudy, włókiennictwo w powiatach dzierzoniowskim i kamiennogórskim) oraz na obszarach wiejskich cechujących się gorszymi warunkami do prowadzenia produkcji rolnej (tereny górskie w południowej części województwa),
- duże rozdrobnienie działalności gospodarczej i dominacja jednoosobowych firm, niski poziom innowacyjności większości podmiotów gospodarczych
- wysoki i stale zwiększający się poziom bezrobocia, zarówno w ujęciu globalnym jak i różnych grup społecznych, a zwłaszcza na terenach pogórnicznych oraz w pasie powiatów Przedgórze Sudeckiego,

Szanse dla rozwoju województwa:

- położenie geograficzne województwa (odległość z Wrocławia do Warszawy i Berlina około 340 km), Pragi i Drezna (około 280 km)
- budowa i modernizacja dróg zapewniających dobre powiązania z krajowym systemem drogowym,
- wyższy niż w sąsiednich regionach poziom wydajności i przedsiębiorczości w różnych sektorach działalności gospodarczej, różnorodność kwalifikacji zawodowych pracowników,
- wykorzystanie potencjału Wrocławia jako podstawy do stworzenia ośrodka ponadregionalnego, ośrodka rozwoju społeczno-gospodarczego o znaczeniu europejskim,
- korzystne warunki dla rozwoju turystyki wypoczynkowej, uzdrowiskowej, przywrócenie dawnej świetności obiektom i terenom zabytkowym.

6.1.2. Województwo na tle kraju

Lp.	Treść	Rok 2000	Polska	Źródło
1	Powierzchnia w %	6,4	100,0	RSW
2	Liczba ludności w %	7,7	100,0	RSW
3	Gęstość zaludnienia, m-k/km ²	149	124	RSW
4	Stopa urbanizacji w %	71,5	61,8	RSW
5	Liczba ludności w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców (w tys.) Wrocław Legnica Wałbrzych	633,9 109,1 134,7		Ludność wg płci, wieku, województw, powiatów, miast i gmin (GUS 2001)
6	Pracujący wg sektorów w %	100,0	100,0	BAEL (GUS)
a	rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	10,1	18,7	
b	przemysł, budownictwo	33,0	31,1	
c	usługi	56,9	50,2	
7	PKB na 1 mieszkańca w %	103,4	100,0	PKB
a	-w województwie	80,3	100,0	
b	-w podregionach (NTS-3) Jeleniogórsko-wałbrzyski	128,8	100,0	
c	Legnicki	74,9	100,0	
d	Wrocławski	152,7	100,0	
8	Wartość dodana brutto na 1 pracującego w 1999 r w %			PKB
	Ogółem w województwie	114,5	100,0	
	- w sektorze I: rolnictwo	131,4	100,0	
	- w sektorze II: przemysł, budownictwo	104,0	100,0	
	- w sektorze III: usługi:	98,3	100,0	
	rynkowe	103,1	100,0	
	nierynkowe	100,0	100,0	
9	Wartość brutto środków trwałych ogółem w 1999 r. W %	7,4	100,0	PKB
10	Nakłady inwestycyjne ogółem w 1999r. w %	8,5	100,0	PKB
11	Nakłady na działalność badawczo – rozwojową na 1 mieszkańca w zł	105,0	124,1	RSW
12	Stopa bezrobocia wg BAEL w III kwartale 2002r. W %	26,1	19,8	GUS
13	Liczba studentów na 10 tys. mieszkańców	444,5	408,4	RSW
14	Drogi o nawierzchni twardej w km/100 km ²	91,3	79,9	RSW
15	Ofiary śmiertelne wypadków na 100 tys. ludności	15,3	16,3	RSW
16	Emisja zanieczyszczeń pyłowych na 1 km ² w t	1,0	0,6	RSW
17	Emisja zanieczyszczeń gazowych na 1 km ² w t	5,6	6,7	RSW
18	Udział ścieków nieoczyszczonych przemysłowych i komunalnych w ogólnej ilości ścieków	3,8	3,3	RSW
19	Lasy i grunty leśne w powierzchni ogólnej w %	28,2	28,4	RSW
20	Sieć wodociągowa rozdzielcza w km na 100 km ²	58,8	67,8	RSW
21	Sieć kanalizacyjna rozdzielcza w km na 100 km ²	24,5	16,4	RSW

Tab. 16. Województwo Dolnośląskie na tle kraju

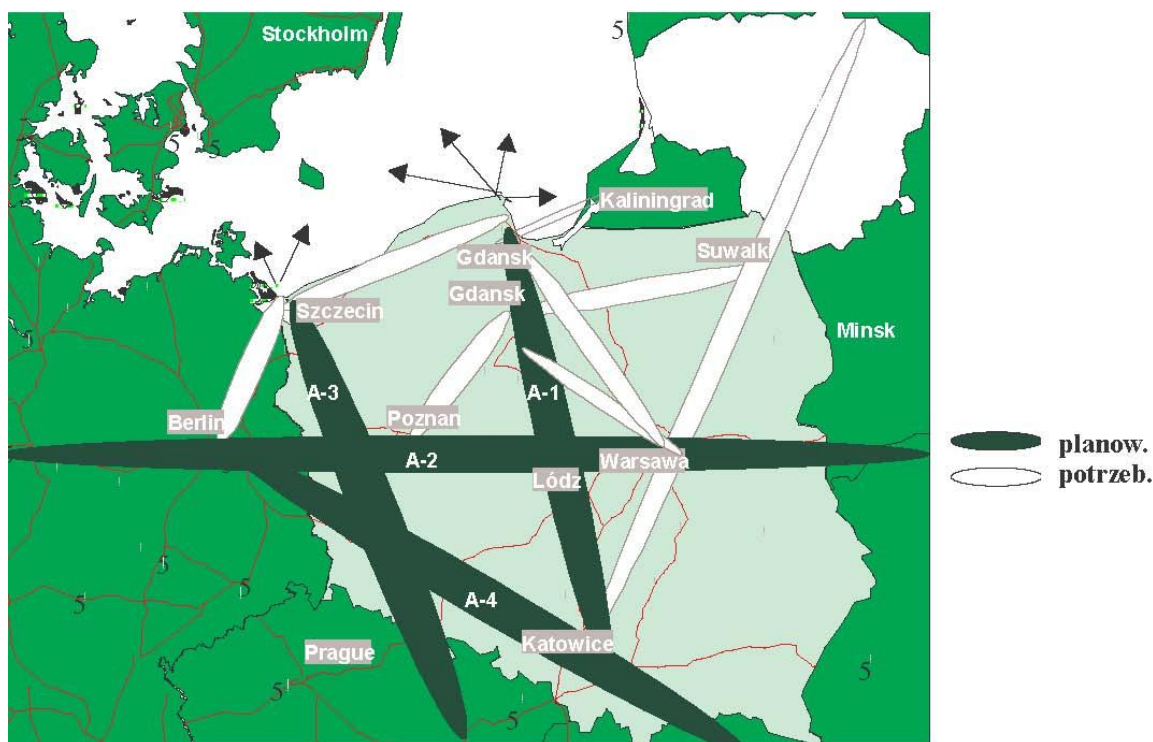
6.2. Gmina Bielawa i region w kontekście międzynarodowym

Polska południowo – zachodnia w perspektywie międzynarodowej jest zdeterminowana, poprzez swoje położenie w Europie Środkowo - wschodniej, oraz przez sieć komunikacyjną, łączącą region z otaczającymi go obszarami.

Wrocław, jako główny biegun rozwoju, ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju gminy Bielawa. Będąc centrum przemysłu i rozwoju, łączy Bielawę z gospodarką krajową i zagraniczną oraz spełnia ważną rolę w stosunkach z krajami sąsiadującymi: Niemcami i Czechami.

Do najważniejszych elementów mających wpływ na rozwój regionu należy jego umiejscowienie w głównych międzynarodowych korytarzach transportowych i skoncentrowanie w nich działalności gospodarczej. Z punktu widzenia Polski, najważniejszymi elementami obecnej i planowanej sieci komunikacji środkoeuropejskiej, przedstawionej przez Unii Europejskiej i popieranej przez Rząd Polski, są następujące cztery korytarze:

- ➔ korytarz wschód - zachód: Berlin - Łódź / Warszawa - Rosja/Białoruś biegnący przez Polskę Centralną (droga nr A - 2), łączący Europę Zachodnią ze Wschodnią,
- ➔ korytarz wschód-zachód: Berlin - Katowice - Ukraina, biegnący przez Polskę Południową droga A - 4),
- ➔ Połączenie północ - południe: Gdańsk - Łódź / Warszawa -Katowice -Czechy (droga nr A - 1),
- ➔ Połączenie północ - południe: Szczecin - Czechy (droga nr A - 3).

Rys. 17. Korytarze międzynarodowe: planowane i potrzebne

Zgodnie z powyższymi planami korytarzy transeuropejskich, przez Polskę południowo - zachodnią przebiegają ważne europejskie korytarze:

- ➔ korytarz wschód - zachód: Berlin - Katowice - Ukraina, biegnący przez Polskę Południową (droga nr A - 4); droga ta przebiega przez Wrocław, w odległości ok. 40 km od Bielawy (dojazd drogą nr 384)
- ➔ połączenie północ - południe: Szczecin - Czechy (droga nr A - 3), przebiegająca w okolicach Szczawna – Zdroju w odległości 36 km od Bielawy

7. ANALIZA SWOT

W celu przedstawienia silnych i słabych stron gminy Bielawa oraz szans i zagrożeń wynikających z trendów przyszłościowych wykorzystano analizę SWOT / PEST. Na jej podstawie sporządzono ocenę ogólnej sytuacji gminy, obejmującą wszystkie podstawowe zagadnienia mające wpływ na rozwój gminy, czyli: infrastrukturę, zatrudnienie, różnice lokalne, instytucje publiczne i prywatne, środowisko przedsiębiorców, stan środowiska, sprzyjające warunki środowiskowe, trendy międzynarodowe, Wspólny Rynek Europejski.

Podstawą do określania wizji, misji, celów strategicznych i operacyjnych są wnioski wynikłe z diagnozy gospodarczej gminy Bielawy oraz analizy SWOT/PEST (analiza trosk, atutów, zagrożeń i szans w uwarunkowaniach politycznych, ekonomicznych, społecznych i technologicznych).

SILNE STRONY

- ➔ korzystna lokalizacja w pobliżu dwóch głównych korytarzy przebiegających przez Polskę (korytarz wschód-zachód: Berlin - Katowice - Ukraina, biegnący przez Polskę południową droga nr A-4); droga ta przebiega przez Wrocław, w odległości ok. 40 km od Bielawy (droga nr 384) i połączenie północ - południe: Szczecin - Czechy (droga nr A-3), przebiegająca w okolicach Szczawna – Zdroju w odległości 36 km od Bielawy.
- ➔ infrastruktura techniczna, zwłaszcza gazowa, energetyczna, telekomunikacyjna, ciepłownicza itp. (100 % stopień zwodociągowania i skanalizowania gminy Bielawa)
- ➔ ekorozwój i nacisk na ochronę środowiska we wszystkich aspektach gospodarczych i społecznych
- ➔ duże zaangażowanie mieszkańców i samorządu lokalnego we wszystkie dziedziny życia społeczno – gospodarczego gminy Bielawa,
- ➔ bogata oferta imprez kulturalnych o wymiarze lokalnym, regionalnym i międzynarodowym tj. „TOLK – FOLK”, „REGAŁOWISKO”, STREETFIGHTER FESTIWAL, itp.),
- ➔ racjonalne i nowoczesne wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii,
- ➔ system edukacji ekologicznej – od przedszkola, poprzez szkołę podstawową, gimnazjum, szkołę średnią, aż na studiach wyższych i podyplomowych kończąc,
- ➔ miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego pozwalające na przeprowadzenie

- inwestycji i wejście zewnętrznych inwestorów strategicznych,
- ➔ dobre warunki do stworzenia ośrodka bazy noclegowej, w obszarze turystyki, dla ofert turystyczno – wypoczynkowo oraz rekreacyjno – sportowych na terenie OWW Sudety, Łysej Górze, Górze Parkowej itp.

SLABE STRONY

- ➔ wysoka stopa bezrobocia - 31,8 %,
- ➔ zły stan dróg lokalnych,
- ➔ słabe połączenie drogowe z drogami krajowymi i międzynarodowymi (autostradą), pomimo bliskości dwóch głównych korytarzy tranzytowych A3 i A4,
- ➔ niski poziom estetyki gminy, zwłaszcza elewacji budynków, zabudowy, obszarów zielonych itp.,
- ➔ zły stan techniczny budynków o wartości architektonicznej i zabytkowej,
- ➔ słabo rozwinięte gałęzie przemysłu – przewaga jednego rodzaju biznesu, przemysłu włókienniczego,
- ➔ słabe zaplecze turystyczne i około turystyczne zwłaszcza, brak tanich noclegów,
- ➔ brak kompleksowego systemu informacji turystycznej,
- ➔ brak potencjalnych inwestorów, spowodowany brakiem odpowiedniej infrastruktury techniczno – gospodarczej i zachęt ekonomiczno – prawnych,
- ➔ brak systemu monitoringu gminy (brak wyznaczonych stref bezpieczeństwa gminy),
- ➔ brak szkolnictwa wyższego dającego możliwości znalezienia odpowiedniego zatrudnienia dostosowanego do zapotrzebowania rynku pracy gminy Bielawa i przyczyniające się do migracji młodych ludzi w celach edukacyjnych,
- ➔ niekorzystna migracja młodych ludzi w celach edukacyjnych i zarobkowych, rzadko zakończona powrotem do swojej „małej ojczyzny – Bielawy” powodująca tym samym starzenie się społeczeństwa,
- ➔ ograniczone środki finansowe na inwestycje gminy,
- ➔ nierozwiązane problemy społeczne – alkoholizm, narkomania, przestępczość,
- ➔ niedofinansowanie działalności kulturowej i sportowej gminy.

ZAGROŻENIA

- ➔ upadłość dużych firm z branży przemysłu włókienniczego,
- ➔ dalszy wzrost stopy bezrobocia,
- ➔ brak przyszłych potencjalnych inwestorów,
- ➔ podobne konkurencyjne działania innych gmin, powodujące odsunięcie zarówno turystów jak i inwestorów od gminy Bielawa,
- ➔ starzenie się społeczeństwa.

SZANSE

- ➔ dobre położenie geograficzne gminy Bielawa u podnóża najstarszych gór Europy – Gór Sowich,
- ➔ budowa klastra przemysłowego skupiającego przedsiębiorców i naukowców z branży odnawialnych źródeł energii,
- ➔ ukształtowanie terenu sprzyjające rozwojowi bazy turystyczno-wypoczynkowej (OWW Sudety - ośrodek sportów wodnych, Łysa Góra, Góra Parkowa, remont wyciągu narciarskiego, pole golfowe, budowa lotniska, budowa kolejki gondolowej, sztuczne lodowisko, skoczni narciarska, ośrodek paralotniarstwa, wyciąg krzeselkowy,),
- ➔ oferta hotelowa na wysokim poziomie – „centrum konferencyjne”, baza hotelowa o wysokim standardzie dla zamożnej grupy turystów,
- ➔ możliwość zagospodarowania obiektów poprzemysłowych na cele społeczne, kulturalne, zdrowotne,
- ➔ członkostwo Polski w UE,
- ➔ udział gminy w Stowarzyszeniu Gmin Polskich Euroregionu Glancensis,
- ➔ współpraca międzyregionalna, międzynarodowa gminami europejskimi, oraz Kanadą,
- ➔ popyt na imprezy turystyczno – wypoczynkowo – rekreacyjno – sportowe
- ➔ bliskość lotniska we Wrocławiu,
- ➔ rozwijające się szkolnictwo wyższe,
- ➔ rosnąca liczba cudzoziemców odwiedzających Polskę, w celach turystyczno – wypoczynkowych i biznesowych.

CZĘŚĆ II

CELE I FORMUŁOWANIE STRATEGII

8. WIZJA

Wizja jest to wypracowany w drodze konsultacji wszystkich członków zespołu opracowującego strategię tekst, którego treść odpowiada na pytanie, jak chcemy aby gmina Bielawa wyglądała w roku 2013. Wizja jest rozumiana, jako rezultat wszystkich przedsięwzięć zapisanych w strategii, których realizacja zmierza do urzeczywistnienia się wizji strategii.

Diagnoza sytuacji społeczno – gospodarczej i przestrzennej Bielawy oraz analiza różnych uwarunkowań zewnętrznych, pozwoliła na wypracowanie wizji gminy Bielawa.

BIELAWA CENTRUM TURYSTYKI, PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I EKOLOGII

Bielawa chce być gminą:

- 👍 Atrakcyjną turystycznie - liderem w aktywnej turystyce zlokalizowanej u podnóża najstarszych gór Europy, wykorzystującą mikroklimat dla turystyki prozdrowotnej, naturalne zasoby okolicy i potencjał kulturowy gminy.
- 👍 Przedsiębiorczą – wzmacniającą konkurencyjność mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, budującą infrastrukturę sprzyjającą powstawaniu i rozwojowi przedsiębiorstw, w tym – w zakresie rozwoju infrastruktury drogowej oraz stworzenia lepszych połączeń komunikacyjnych z autostradą A4.
- 👍 Ekologiczną - lider Dolnego Śląska w rozwoju i wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii, opartym o budowę klastra przemysłowego, połączonego z systemem kształcenia ekologicznego realizowanego przez kadre o wysokich kwalifikacjach, związanych z alternatywnymi źródłami energii oraz bazą technologiczną zajmującą się produkcją urządzeń do pozyskiwania energii odnawialnej, promującą zrównoważony rozwój i system kształcenia ekologicznego.
- 👍 Ludzi młodych – stworzenie aktywnych instrumentów zapobiegających opuszczaniu gminy przez ludzi młodych, poprzez odpowiednią bazę szkolnictwa oraz instrumentów promujących przedsiębiorczość młodych ludzi, a także dobrych warunków dla mieszkańców gminy w zakresie dostępności pracy, mieszkania, dostępności do oświaty, kultury i kultury fizycznej, służby zdrowia oraz bezpieczeństwa.
- 👍 O nowoczesnym i proinnowacyjnym systemie kształcenia, zorientowanym na wszystkie środowiska społeczne i zawodowe, zaspokajającym oczekiwania edukacyjne różnych grup

wiekowych, promującym zdolnych, którzy chcą osiągać kwalifikacje adekwatne do wymagań Jednolitego Rynku Europejskiego.

- 👍 O pełnej infrastrukturze technicznej i społecznej - wyposażenie gminy we wszystkie składniki infrastruktury technicznej i społecznej, zgodnej z wymogami unijnymi i normami bezpieczeństwa, wygodne dla mieszkańców i turystów, sprzyjające rozwojowi gminy we wszystkich dziedzinach życia społeczno – gospodarczego.
- 👍 Zorientowaną na współpracę transgraniczną i międzynarodową, w tym w ramach przynależności do Euroregionu Glacensis – rozwój aktywnej współpracy gospodarczej, kulturalnej i turystycznej z wybranymi partnerami z Czech i Niemiec oraz rozwój współpracy z innymi krajami UE i świata.
- 👍 Aktywną społecznie z zaangażowanymi mieszkańcami w życie gminy, we wszystkie sfery jej działalności, przyjazną ludziom w podeszłym wieku i niepełnosprawnym – dostosowanie form architektonicznych do ich potrzeb, zbudowanie systemu kompleksowej opieki społecznej i zdrowotnej.
- 👍 O zrewitalizowanej infrastrukturze obszaru zurbanizowanego, którego przestrzeń, funkcje i substancja uległy procesowi strukturalnej degradacji, wywołującej stan kryzysowy, uniemożliwiający lub znacznie utrudniający prawidłowy rozwój ekonomiczny i społeczny tego obszaru jak i zrównoważony rozwój całej gminy.

9. MISJA

Misja to syntetyczne określenie działań podejmowanych przez lokalny samorząd, liczne instytucje publiczne i prywatne oraz wszystkich mieszkańców, zmierzających do osiągnięcia wizji, a tym samym zapewnienia optymalnego rozwoju swojej gminy. Analiza dotychczasowego rozwoju gminy, ocena uwarunkowań zewnętrznych oraz przeprowadzone konsultacje społeczne z mieszkańcami gminy wskazują na potrzebę sformułowania następującej misji, która kształtuje wizerunek Bielawy oraz precyzuje główne kierunki rozwoju:

Wszelkie podejmowane działania ekonomiczne i społeczne winny zmierzać do rozwoju turystyki, przedsiębiorczości i ekologii

Deklaracja misji nie jest ograniczona w czasie. Należy ją traktować jako proces rozwojowy, przyczyniający się do wzrostu konkurencyjności i rangi gminy w otoczeniu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Konstrukcja misji, a tym samym całej Strategii gminy opiera się na trzech najważniejszych elementach:

- ➔ utrzymaniu wiodących funkcji ośrodka turystyki i wypoczynku Dolnego Śląska, leżącego u podnóża najstarszych gór Europy,
- ➔ stworzeniu korzystnych warunków rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, pozwalającej na zatrzymanie procesu emigracji młodych ludzi do dużych miast i poza granice kraju
- ➔ stworzeniu nowoczesnego ośrodka w zakresie wykorzystania alternatywnych źródeł energii, poprzez utworzenie klastra przemysłowego i rozbudowę kompleksowego systemu edukacji, ekologicznej, obejmującego wszystkie szczeble edukacji poczynając od przedszkola, przez szkołę podstawową, gimnazjum, szkołę średnią, aż do studiów wyższych i podyplomowych łącznie.

Określona deklaracja wizji i misji rozwoju gminy ukierunkowuje cele strategiczne i operacyjne.

10. CELE ROZWOJU

Osiągnięcie zakładanych wizji i misji gminy Bielawa może nastąpić tylko i wyłącznie poprzez realizację celów strategicznych i operacyjnych. Cele operacyjne mają za zadanie porządkowanie celów strategicznych.

➔ **CEL STRATEGICZNY 1**

Bielawa gminą aspirującą do miana aktywnego ośrodka wypoczynku i rekreacji Dolnego Śląska

Cele operacyjne

[CO 1.1.] Ustalenie koncepcji turystyki i wypoczynku (turystyka rodzinna, turystyka weekendowa, turystyka kultury przemysłowej w nawiązaniu do Jarmarków Tkackich oraz do obszaru dziedzictwa przemysłowego),

[CO 1.2.] Ochrona walorów i atrakcyjności turystycznej gminy, pochodnych dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego,

[CO 1.3.] Zwiększenie ilości współczesnych atrakcji turystycznych gminy, poprzez rozbudowę bazy wypoczynkowej, sportowej i rekreacyjnej,

[CO 1.4.] Aktywna promocja walorów turystycznych i wypoczynkowych gminy; szeroka promocja walorów Bielawy na stronach internetowych poświęconych turystyce i czynnemu wypoczynkowi, foldery reklamowe, reklama w prasie specjalistycznej poświęconej turystyce i wypoczynkowi, promocja cyklicznych imprez wizerunkowych tj. „TOLK – FOLK”, „REGAŁOWISKO”, STREETFIGHTER FESTIWAL,

[CO 1.5.] Poprawa wyglądu budynków, w tym także budynków użyteczności publicznej, ulic itp., w tym także renowacja i restauracja substancji zabytkowej gminy,

[CO 1.6.] Inicjowanie nowych przedsięwzięć kulturalnych rangi ogólnopolskiej i międzynarodowej, w tym także stworzenie koncepcji imprezy wizerunkowej dla gminy Bielawa,

[CO 1.7.] Rozszerzenie współpracy z gminami ościennymi w zakresie turystyki i rekreacji,

[CO 1.8.] Zagospodarowanie „OWW SUDETY”, Góry Parkowej i Łysej Góry oraz modernizacja i adaptacja wieży kościoła pw. Wniebowstąpienia Najświętszej Marii Panny dla potrzeb ruchu turystycznego.

➔ **CEL STRATEGICZNY 2**

Bielawa jednym z ośrodków gospodarczych Dolnego Śląska

Cele operacyjne

- [CO 2.1.] Rozwój instytucjonalnego i kapitałowego wspierania lokalnej przedsiębiorczości,
- [CO 2.2.] Przygotowanie przestrzeni gminnej do aktywnego inwestowania,
- [CO 2.3.] Aktywna promocja gospodarcza gminy
- [CO 2.4.] Wspieranie innowacji i transferu technologii, zwłaszcza technologii związanej z odnawialnymi źródłami energii,
- [CO 2.5.] Partnerskie współdziałanie w dziedzinie rozwoju gospodarki, turystyki, kultury i rekreacji miast Bielawy, Pieszyc i Dzierżoniowa oraz innych samorządów,
- [CO 2.6.] Poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie gminy m.in. budowa ekologicznego centrum odzysku,
- [CO 2.7.] Poprawa warunków komunikacyjnych w układzie przestrzennym gminy (m.in. poprzez budowę rond), wspieranie rozbudowy dróg łączących Bielawę z autostradą A4 (w szczególności droga 384 na odcinku Bielawa – Dzierżoniów – Uciechów – Sieniawka – Łagiewniki),
- [CO 2.8.] Budowa Bielawskiego Parku Przemysłowego,
- [CO 2.9.] Adaptacja budynku przy ul. Wolności 24 na inkubator przedsiębiorczości.

➔ **CEL STRATEGICZNY 3**

Bielawa liderem w promowaniu i wykorzystywaniu technologii odnawialnych źródeł energii oraz ośrodkiem edukacji ekologicznej

Cele operacyjne

- [CO 3.1.] Stworzenie klastra przemysłowego – lokalnego systemu technologiczno – produkcyjnego, przestrzennie skoncentrowanej grupy przedsiębiorstw, instytucji i organizacji powiązanych siecią pionowych i poziomych zależności, pozwalającą osiągnąć tym przedsiębiorstwom trwałą przewagę konkurencyjną; przedsiębiorstwa skupione w klastrze konkurują ze sobą, ale jednocześnie współpracują w tych obszarach, gdzie założono wyzwolenie efektów synergicznych wspólnych działań, czyli np. wspólne prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie odnawialnych źródeł energii,
- [CO 3.2.] Uzupełnienie istniejącego systemu kształcenia ekologicznego, obejmującego wszystkie szczeble edukacji poczynając od przedszkola, przez szkołę podstawową, gimnazjum, szkołę średnią, aż do studiów wyższych i podyplomowych włącznie,
- [CO 3.3.] Stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju firm branży energii odnawialnej,

- [CO 3.4.] Stworzenie systemu ulg dla podmiotów korzystających z odnawialnych źródeł energii,
- [CO 3.5.] Stworzenie systemu informacji o odnawialnych źródłach energii
- [CO 3.6] Systematyczne ograniczanie na terenie gminy niskiej emisji

➔ **CEL STRATEGICZNY 4**

Bielawa przyjazna młodym ludziom

Cele operacyjne

- [CO 4.1.] Stworzenie systemu promującego przedsiębiorczość młodych ludzi,
- [CO 4.2.] Ułatwienia w pokonywaniu barier wejścia na rynek pracy,
- [CO 4.3.] Stworzenie odpowiednich warunków dla przedsiębiorców do zatrudnienia młodych ludzi,
- [CO 4.4.] Stworzenie systemu szkoleń dla ludzi młodych wchodzących na rynek pracy,
- [CO 4.5.] Systematyczne powiększanie zasobu mieszkaniowego gminy
- [CO 4.6.] Współpraca gminy ze środowiskiem akademickim

➔ **CEL STRATEGICZNY 5**

Bielawa gminą partnerską, promującą współpracę transgraniczną i międzynarodową

Cele operacyjne

- [CO 5.1.] Rozwój i rozbudowa współpracy z miastami partnerskimi (niemieckim miastem Lingen, czeskim miastem Hronov, kanadyjskim miastem Chatham – Kent oraz angielskim miastem Burton w regionie East Staffordshire) we wszystkich dziedzinach życia gminy, zwłaszcza w gospodarce, turystyce, kulturze i wdrażeniu innowacji,
- [CO 5.2.] Rozwój współpracy transgranicznej w ramach Euroregionu Glacensis oraz współpracy międzynarodowej z innymi partnerami z krajów UE i świata, w dziedzinie gospodarki, kultury, turystyki, wymiany młodzieży i wdrażania innowacji.

➔ **CEL STRATEGICZNY 6**

Bielawa gminą opiekuńczą, przyjazną ludziom starszym i niepełnosprawnym

Cele operacyjne

- [CO 6.1.] Zorganizowany system pomocy dla osób starszych niepełnosprawnych i niedostosowanych,

[CO 6.2.] Zintegrowany, efektywny system pomocy społecznej, (rozwój bazy dotyczącej opieki społecznej, rozbudowa siedziby ośrodka pomocy społecznej, organizacja ośrodka wsparcia dla całej rodziny),

[CO 6.3.] Promowanie wśród mieszkańców zdrowego stylu życia,

[CO 6.4.] Sukcesywne dostosowywanie obiektów publicznych oraz komunikacji miejskiej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych,

[CO 6.5.] Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i niepublicznych,

➡ **CEL STRATEGICZNY 7**

Bielawa gminą realizującą program rewitalizacji

Cele operacyjne

[CO 7.1.] Poprawa warunków życia mieszkańców Bielawy – poprawa estetyki przestrzeni publicznych,

[CO 7.2.] Tworzenie stref bezpieczeństwa - zapobieganie przestępczości w obszarach zagrożonych patologiami społecznymi, rozwój systemu monitoringu na terenie gminy,

[CO 7.3.] Ochrona układu urbanistycznego gminy Bielawa - prace konserwatorskie i remonty zabytków, odnowienie budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym, wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu, przyczyniających się do rozwoju kultury, turystyki i tworzenia stałych miejsc pracy,

[CO 7.4.] Remonty nieruchomości i modernizacja infrastruktury technicznej,

[CO 7.5.] Rozwój bazy infrastruktury turystyki wypoczynkowej – zagospodarowanie terenów i obiektów rekreacyjno-turystycznych (zagospodarowanie OWW „Sudety”, Paku Miejskiego oraz modernizacja i adaptacja wieży kościoła pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny,

[CO 7.6.] Rewitalizacja Kwartału Miasta w Rejonie ulic Wolności, Wojska Polskiego, Alei Jana Pawła II.

11. PRIORYTETY STRATEGICZNE

Zarys celów strategicznych i operacyjnych pozwolił na usystematyzowanie priorytetów, którymi powinna się gmina Bielawa kierować. Należą do nich:

- Rozwój przedsiębiorczości
- Budowa zintegrowanej koncepcji turystyki i wypoczynku
- Odnawialne źródła energii i edukacja ekologiczna
- Infrastruktura techniczna
- Środowisko naturalne
- Infrastruktura społeczna

11.1. Rozwój przedsiębiorczości

Jak wykazała przeprowadzona w poprzednich rozdziałach analiza SWOT / PEST do głównych problemów gminy Bielawa należy wysoka stopa bezrobocia, wysoki poziom ubóstwa społeczeństwa oraz, co jest charakterystyczne dla Bielawy masowe opuszczanie gminy przez ludzi młodych. Powoduje to, że społeczeństwo Bielawy starzeje się. Młodzi ludzie z braku perspektyw (brak wyższych uczelni, miejsc pracy, szans na rozwój własnej działalności) podejmują masową migrację w poszukiwaniu lepszego świata. Rzadko kiedy, decydują się na powrót w rodzinne strony. Rozwiązaniem tego problemu jest rozwój przedsiębiorczości, zwłaszcza w sektorze MMSP (mikro, małych i średnich przedsiębiorstw).

Najważniejszym zadaniem jest przyciągnięcie inwestorów, zarówno krajowych, jak i zagranicznych. Jak wykazała analiza SWOT / PEST punktem krytycznym, jest brak dobrej infrastruktury drogowej, pozwalającej na dobre połączenie drogowe, czy też kolejowe. Brak takich połączeń jest „odcięciem” gminy od świata. Powoduje to stopniowe umieranie społeczności lokalnej, miejscowego małego biznesu, powoduje, że turyści nie docierają do gminy. Inne gminy, posiadające lepszą infrastrukturę drogową, stają się bardziej konkurencyjne.

Konieczne jest także stworzenie odpowiednich mechanizmów pozwalających na tworzenie miejsc pracy. Strategia stymulująca rozwój wewnętrzny może również służyć przyciąganiu inwestorów zewnętrznych. Całkowita atrakcyjność zależy od jakości czynników lokalizacyjnych (sprzyjające środowisko).

Kluczowe znaczenie ma stworzenie porównawczych zalet pewnych branż i miejsc związanych z czynnikami takimi jak: zewnętrznym rozwojem organizacyjnym, promocją rynków dla usług wspierających rozwój przedsiębiorstw i współpracę sektora prywatnego z publicznym. Pomaga to w usunięciu pewnych przeszkód stojących przed inwestorami: wykwalifikowane kadry, społeczna

i kulturalna asymilacja różnorodnych "sposobów radzenia sobie ze wszystkim", informacja, infrastruktura komunikacyjna, dystrybucja i logistyka.

Duże znaczenie ma też fakt, że koncentracja przestrzenna inwestorów jest między innymi spowodowana skutkami istnienia aglomeracji wrocławskiej. Po przekroczeniu pewnego progu, liczba inwestorów może szybko wzrastać. Potwierdza to tezę, że stymulowanie rozwoju lokalnych przedsiębiorstw i przyciąganie inwestorów wzajemnie się uzupełniają. Warto o tym pamiętać tam, gdzie łączą się ze sobą zalety porównawcze i dotyczące konkurencyjności oraz tam, gdzie istnieją przypuszczenia, że inwestorzy mogą mieć pozytywny wpływ na rozwój przedsiębiorstw w warunkach lokalnych. Dlatego też, warto skupić się także na stworzeniu klastra przemysłowego skupiającego wyspecjalizowane przedsiębiorstwa działające w branży odnawialnych źródeł energii. Stworzy to duże szanse rozwoju oraz wzmocni konkurencyjność gminy Bielawa. Wraz z rozwojem branży odnawialnych źródeł energii pojawią się także inne przedsiębiorstwa, tworzące zaplecze dla tego biznesu.

Cele operacyjne realizujące priorytet: Rozwój przedsiębiorczości:

- ➔ [CO 2.1.] Rozwój instytucjonalnego i kapitałowego wspierania lokalnej przedsiębiorczości,
- ➔ [CO 2.2.] Przygotowanie przestrzeni gminnej do aktywnego inwestowania,
- ➔ [CO 2.3.] Aktywna promocja gospodarcza gminy,
- ➔ [CO 2.5.] Partnerskie współdziałanie w dziedzinie rozwoju gospodarki, turystyki, kultury i rekreacji miast Bielawy, Pieszyc i Dzierżoniowa oraz innych samorządów,
- ➔ [CO 2.8.] Budowa Bielawskiego Parku Przemysłowego,
- ➔ [CO 2.9.] Adaptacja budynku przy ul. Wolności 24 na inkubator przedsiębiorczości,
- ➔ [CO 4.1.] Stworzenie systemu promującego przedsiębiorczość młodych ludzi,
- ➔ [CO 4.2.] Ułatwienia w pokonywaniu barier wejścia na rynek pracy,
- ➔ [CO 4.3.] Stworzenie odpowiednich warunków dla przedsiębiorców do zatrudnienia młodych ludzi,
- ➔ [CO 4.4.] Stworzenie systemu szkoleń dla ludzi młodych wchodzących na rynek pracy,
- ➔ [CO 4.5.] Systematyczne powiększanie zasobu mieszkaniowego gminy,
- ➔ [CO 4.6.] Współpraca gminy ze środowiskiem akademickim,
- ➔ [CO 7.6.] Rewitalizacja Kwartału Miasta w Rejonie ulic Wolności, Wojska Polskiego, Alei Jana Pawła II.

11.2. Budowa zintegrowanej koncepcji turystyki i wypoczynku

Wszystkie uwarunkowania położenia geograficznego, opisane w poprzednich rozdziałach powodują to, że Bielawa ma szanse stać się jednym z ośrodków aktywnej turystyki i wypoczynku. Ma stać się zapleczem wypoczynku dla stolicy Dolnego Śląska – Wrocławia. W chwili obecnej, gmina przyciąga mieszkańców Wrocławia oraz większych miast na weekendowe odpoczynki. Bielawa, z racji swoich walorów geograficznych – przyrodniczych oraz bliskiego położenia od Wrocławia ma szanse stać się ośrodkiem aktywnego wypoczynku. Rozwój turystyki, wpłynie korzystnie także na rozwój innych dziedzin gospodarczych, nie tylko tych z zaplecza turystyki i wypoczynku. Bielawa daje nie tylko możliwość wypoczynku w zimie (sporty zimowe, kolejki gondolowej, wyciągi i trasy narciarskie), ale również i w lecie (budowa ścieżek do wędrówek pieszych, rowerowych, paralotnie itp.)

Krajowy rynek pozostanie głównym ośrodkiem dla przyszłego popytu turystycznego. Dzięki wyższym dochodom polscy turyści będą mogli pozwolić sobie na częstsze urlopy za granicą. Dlatego, niezmiernie ważnym jest, aby krajowy przemysł turystyczny był konkurencyjny w stosunku do europejskich atrakcji turystycznych.

Większość turystów przybywających do południowo – zachodniej Polski to turyści krajowi w stosunku do około 20% wszystkich przyjezdnych turystów z zagranicy. Obecnie 30% Polaków korzysta z urlopów. Wzrost wykorzystania urlopów jest przewidywany do poziomu 50-60% w ciągu następnych 5-10 lat. Rozwój turystyki związany jest głównie ze wzrostem ilości turystów krajowych, natomiast turystyczne przyjazdy z zagranicy utrzymują się na stałym poziomie.

Jeżeli chodzi o dojazd do obszarów turystycznych, autobusy i pociągi pozostają głównymi środkami transportu. Brak autostrad, zły stan dróg i przestarzała infrastruktura kolejowa wydłużają znacznie czas podróży, dlatego też wyjazdy weekendowe są często utrudnione lub niemożliwe. Konieczna jest modernizacja infrastruktury turystycznej (gospodarka ściekowa, telekomunikacja, oznakowanie, itd.).

W większości rejonów wypoczynkowych sezon turystyczny ogranicza się do letnich wakacji trwających od końca czerwca do końca sierpnia. W tym okresie działają wszystkie placówki wypoczynkowe, podczas gdy tylko około 35% całej bazy noclegowej oferuje usługi całoroczne. Na obszarach wypoczynkowych niewiele jest możliwości spędzania wolnego czasu i uprawiania sportu. Brakuje restauracji, programów rozrywkowych, itd. Marketing wyjazdowy jeszcze nie istnieje. Promocją objęte są jedynie lokalne ośrodki, a fundusze na ten cel są wciąż niewystarczające.

Współpraca administracji państwowej, zajmującej się turystyką i sektora prywatnego jest niewystarczająca. W Polsce istnieje tylko kilka biur turystycznych obsługujących przybywających turystów.

Bliskość położenia od WROCLAWIA – STOLICY REGIONU decyduje o tym, że Bielawa może być dobrym miejscem na spędzenie urlopu i odpoczynku w trakcie weekendu.

Na terenie gminy Bielawa turyści mogą zakwaterować się w trzech hotelach (Hotel Dębowy, Hotel Pod Wielką Sową i Pałac Bielawa), jednak są to dość drogie hotele, zniechęcające turystów mniej zasobnych. Mankamentem jest brak taniej bazy noclegowej.

Obiekty noclegowe oferują ogółem 291 miejsc noclegowych. Trzy hotele znajdujące się na terenie gminy gwarantują 230 (79,04 %) miejsc noclegowych, pensjonaty oferują łącznie 37 (12,71%) miejsc noclegowych. Miejsc noclegowych w agroturystyce jest 18 (6,19%), natomiast pole campingowe oferuje 6 (2,06%) miejsc noclegowych.

Działania strategiczne jakie powinny być osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych takich jak:

- ➡ [CO 7.5.] Rozwój bazy infrastruktury turystyki wypoczynkowej – zagospodarowanie terenów i obiektów rekreacyjno-turystycznych (zagospodarowanie OWW „Sudety”, Paku Miejskiego oraz modernizacja i adaptacja wieży kościoła pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny,
- ➡ [CO 1.1.] Ustalenie koncepcji turystyki i wypoczynku (turystyka rodzinna, turystyka weekendowa, turystyka kultury przemysłowej w nawiązaniu do Jarmarków Tkackich oraz do obszaru dziedzictwa przemysłowego),
- ➡ [CO 1.2.] Ochrona walorów i atrakcyjności turystycznej gminy, pochodnych dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego,
- ➡ [CO 1.3.] Zwiększenie ilości współczesnych atrakcji turystycznych gminy, poprzez rozbudowę bazy wypoczynkowej, sportowej i rekreacyjnej,
- ➡ [CO 1.4.] Aktywna promocja walorów turystycznych i wypoczynkowych gminy; szeroka promocja walorów Bielawy na stronach internetowych poświęconych turystyce i czynnemu wypoczynkowi, foldery reklamowe, reklama w prasie specjalistycznej poświęconej turystyce i wypoczynkowi, promocja cyklicznych imprez wizerunkowych tj. „TOLK – FOLK”, „REGAŁOWISKO”, STREETFIGHTER FESTIWAL,
- ➡ [CO 1.6.] Inicjowanie nowych przedsięwzięć kulturalnych rangi ogólnopolskiej i międzynarodowej, w tym także stworzenie koncepcji imprezy wizerunkowej dla gminy Bielawa,
- ➡ [CO 1.7.] Rozszerzenie współpracy z gminami ościennymi w zakresie turystyki i rekreacji,
- ➡ [CO 1.8.] Zagospodarowanie „OWW SUDETY”, Góry Parkowej i Łysej Góry oraz modernizacja i adaptacja wieży kościoła pw. Wniebowstąpienia Najświętszej Marii Panny dla potrzeb ruchu turystycznego,
- ➡ [CO 2.5.] Partnerskie współdziałanie w dziedzinie rozwoju gospodarki, turystyki, kultury i rekreacji miast Bielawy, Pieszyc i Dzierżoniowa oraz innych samorządów,

- ➡ [CO 5.2.] Rozwój współpracy transgranicznej w ramach Euroregionu Glacensis oraz współpracy międzynarodowej z innymi partnerami z krajów UE i świata, w dziedzinie gospodarki, kultury, turystyki, wymiany młodzieży i wdrażania innowacji.

11.3. Odnawialne źródła energii

W ostatnich latach obserwujemy szybki rozwój technik poboru energii ze źródeł odnawialnych tj. wiatr, słońce, biomasa, geoterma. Dzieje się tak nie tylko z powodu dbałości o środowisko i coraz większą świadomość ekologiczną społeczeństwa. Głównych powodów należy jednak szukać w ekonomii. Z powodu zawirowań politycznych i ekonomicznych, ceny tradycyjnych paliw kopalnych cały czas rosną. Za to urządzenia do pozyskiwania energii odnawialnej stają się coraz wydajniejsze i tańsze, przez co znajdują się w zasięgu cenowym większej liczby potencjalnych odbiorców. Uwarunkowania polityczno – ekonomiczne, dążenia do energetycznego uniezależnienia się poszczególnych państw, zaczynają co raz bardziej sprzyjać odnawialnym źródłom energii, także w polskich warunkach.

Oprócz zmian prawnych promujących wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w wielu przypadkach można się starać o preferencyjne kredyty lub nawet o bezzwrotne dotacje (zarówno ze środków krajowych, jak i zagranicznych w tym UE i EOG. Warto się zastanowić, które źródła energii, w najbliższych czasach staną się najbardziej opłacalnie.

Jeżeli chodzi o gminę Bielawa, rozpoczęła już ona pierwsze starania o zajęcie pozycji „liderea w promowaniu, opracowywaniu i wykorzystywaniu technologii odnawialnych źródeł energii oraz uruchomieniem pełnego cyklu kształcenia ekologicznego (od przedszkola do studiów wyższych łącznie)”.

Kolejnym krokiem jaki gmina Bielawa powinna wykonać aby zostać liderem w promowaniu odnawialnych źródeł energii jest utworzenie klastra przemysłowego, skupiającego przestrzennie skoncentrowaną grupę przedsiębiorstw, instytucji i organizacji, powiązanych siecią pionowych i poziomych zależności, często o charakterze nieformalnym, który poprzez skupienie szczególnych zasobów pozwoli osiągnąć tym przedsiębiorstwom trwałą przewagę konkurencyjną. Klaster w gminie Bielawa powinien skupiać przedsiębiorstwa i organizacje z zakresu odnawialnych źródeł energii. Charakterystyczną cechą klastrów przemysłowych jest to, że przedsiębiorstwa w nich skupione konkurują ze sobą, ale jednocześnie współpracują w tych obszarach, gdzie możliwe jest wyzwolenie efektów synergicznych, wspólnych działań (np. wspólne prace badawczo-rozwojowe, w oparciu o istniejący system edukacji ekologicznej).

Taka sytuacja jest możliwa, gdy koncentracja specyficznych w danym sektorze zasobów i kompetencji osiągnie masę krytyczną, przy której klaster staje się atrakcyjnym ośrodkiem i przyciąga dalsze zasoby.

Przykładem takiego efektu jest Dolina Krzemowa w USA, w której rozwój przemysłu technologii informatycznych przyciągnął i nadal przyciąga najlepszych informatyków z całego świata, sprawiając, że przedsiębiorstwa informatyczne tam zlokalizowane, powiększają swoją przewagę wobec konkurencji. Taka sytuacja mogłaby mieć miejsce w gminie Bielawa. Załączek klastra przemysłowego można stworzyć w oparciu o istniejącą już pierwszą w Europie Szkołę Słoneczną i będący w budowie system edukacji ekologicznej: od przedszkola, poprzez szkołę podstawową, gimnazjum, szkołę średnią, na studiach wyższych i podyplomowych kończąc.

W sieć powiązań klastra poza przedsiębiorstwami włączone będą również inne instytucje i organizacje, takie jak ośrodki naukowe, jednostki badawczo-rozwojowe czy organizacje prywatne. Wyzwali to znaczny potencjał innowacyjny takiej formy organizacyjno-przestrzennej przemysłu. Wzajemne powiązania poszczególnych podmiotów mają często charakter nieformalny i w części bazują na dużej rotacji kadr wewnątrz klastra. Liczne powiązania pomiędzy podmiotami klastra sprawiają, że podążają one tą samą trajektorią rozwoju.

Efekt synergiczny klastra przemysłowego polega przede wszystkim na:

- ◆ dyfuzji know – how oraz rotacji kadr w ramach klastra
- ◆ zwiększeniu produktywności w ramach klastra poprzez koncentrację zasobów
- ◆ otwartości na innowacje i zdolności ich absorpcji
- ◆ przyciąganiu nowych zasobów i przedsiębiorstw
- ◆ dynamizowaniu rozwoju społeczno – gospodarczego

Cele realizujące priorytet: odnawialne źródła energii:

- ➡ [CO 3.1.] Stworzenie klastra przemysłowego – lokalnego systemu technologiczno – produkcyjnego, przestrzennie skoncentrowanej grupy przedsiębiorstw, instytucji i organizacji powiązanych siecią pionowych i poziomych zależności, pozwalającą osiągnąć tym przedsiębiorstwom trwałą przewagę konkurencyjną, między innymi poprzez budowę Bielawskiego Parku Przemysłowego oraz adaptację budynku przy ul. Wolności 24 na inkubator przedsiębiorczości,
- ➡ [CO 3.2.] Uzupełnienie istniejącego systemu kształcenia ekologicznego, obejmującego wszystkie szczeble edukacji poczynając od przedszkola, przez szkołę podstawową, gimnazjum, szkołę ponadgimnazjalną, aż do studiów wyższych i podyplomowych włącznie,
- ➡ [CO 3.3.] Stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju firm branży energii odnawialnej,
- ➡ [CO 3.4.] Stworzenie systemu ulg dla podmiotów korzystających z odnawialnych źródeł energii,

- ➔ [CO 3.5.] Stworzenie systemu informacji o odnawialnych źródłach energii,
- ➔ [CO 3.6.] Systematyczne ograniczanie na terenie gminy niskiej emisji,
- ➔ [CO 2.4.] Wspieranie innowacji i transferu technologii, zwłaszcza technologii związanej z odnawialnymi źródłami energii,
- ➔ [CO 5.1.] Rozwój i rozbudowa współpracy z miastami partnerskimi (niemieckim miastem Lingen, czeskim miastem Hronov, kanadyjskim miastem Chatham – Kent, oraz angielskim miastem Burton w regionie East Staffordshire) we wszystkich dziedzinach życia gminy, zwłaszcza w gospodarce, turystyce, kulturze i wdrożeniu innowacji.

11.4. Infrastruktura techniczna

Infrastruktura techniczna obejmuje zespół podstawowych urządzeń i instytucji usługowych związanych z transportem, komunikacją, energetyką, zaopatrzeniem w wodę, kanalizacją, usuwaniem i utylizacją odpadów stałych. Wszystkie wymienione elementy są niezbędne do należytego funkcjonowania gminy i zapewnienia odpowiedniego poziomu życia ludności.

Jeżeli chodzi o infrastrukturę techniczną to gmina Bielawa jest w 100 % zwodociągowana i skanalizowana, długość sieci ciepłowniczej wynosi 10,94 km, długość sieci telefonicznej wynosi 179,4 km, liczba abonentów sięga ok. 10 000 osób, długość sieci energetycznej ogółem wynosi 164,796 km, długość sieci gazowej n/c wynosi 58,575 km + 1901 szt. przyłączy, długość sieci gazowej ś/c wynosi 15,126 km + 233 szt. przyłączy, natomiast jeżeli chodzi o infrastrukturę drogową gmina posiada 51 km dróg gminnych, z czego 19,61 % to drogi gruntowe, a 80,39 % to drogi utwardzone.

Dlatego też działania w ramach infrastruktury drogowej, powinny być skoncentrowane głównie na drogi gminne.

Służyć temu ma realizacją celów operacyjnych takich jak:

- ➔ [CO 7.1.] Poprawa warunków życia mieszkańców Bielawy – poprawa estetyki przestrzeni publicznych,
- ➔ [CO 7.2.] Tworzenie stref bezpieczeństwa - zapobieganie przestępczości w obszarach zagrożonych patologiami społecznymi, rozwój systemu monitoringu na terenie gminy,
- ➔ [CO 7.3.] Ochrona układu urbanistycznego gminy Bielawa - prace konserwatorskie i remonty zabytków, odnowienie budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym, wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu, przyczyniających się do rozwoju kultury, turystyki i tworzenia stałych miejsc pracy,

- ➔ [CO 7.4.] Remonty nieruchomości i modernizacja infrastruktury technicznej,
- ➔ [CO 1.5.] Poprawa wyglądu budynków, w tym także budynków użyteczności publicznej, ulic itp., w tym także renowacja i restauracja substancji zabytkowej gminy,
- ➔ [CO 2.7.] Poprawa warunków komunikacyjnych w układzie przestrzennym gminy (m.in. poprzez budowę rond), wspieranie rozbudowy dróg łączących Bielawę z autostradą A4 (w szczególności droga 384 na odcinku Bielawa – Dzierżonów – Uciechów – Sieniawka – Łagiewniki),
- ➔ [CO 7.6.] Rewitalizacja Kwartału Miasta w Rejonie ulic Wolności, Wojska Polskiego, Alei Jana Pawła II.

11.5. Środowisko naturalne

Polska przebyła długą drogę, aby poprawić stan środowiska naturalnego, zarówno w zakresie zmian legislacyjnych na poziomie krajowym, jak i wprowadzeniu nowych technologii i sprzętu, ograniczających i kontrolujących emisje szkodliwe dla środowiska. Niemniej jednak, Polska ma jeszcze długą drogę do przebycia w celu osiągnięcia standardów Unii Europejskiej. Wiele z krajów w Unii inwestowało w ochronę środowiska przez dziesięciolecia, a ustawodawstwo Unii odzwierciedla oczekiwania jej mieszkańców.

Jakość wód stojących i płynących jest generalnie zła. Większość z badanych wód w Polsce jest w 3 lub niższej klasie czystości, a żadne jezioro nie zostało zakwalifikowane w pierwszej klasie czystości. Z powodu zbyt dużej ilości związków chemicznych, zauważalne jest zwiększanie się eutrofizacji, która prowadzi do zmniejszania się zawartości tlenu w warstwach przydennych jezior. Pomimo dużej ilości inwestycji ukierunkowanych na poprawę jakości wód, między innymi w oczyszczalni ścieków, nadal występują potencjalne źródła zanieczyszczeń wód gruntowych i podziemnych.

Zanieczyszczenie powietrza jest stosunkowo niskie.

Głównymi źródłami zanieczyszczenia środowiska są:

- ◆ niska emisji, szczególnie w okresie grzewczym,
- ◆ brak odpowiedniego Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi,
- ◆ zła gospodarka odpadami.

Instytucje odpowiedzialne za ochronę środowiska i system monitoringu są nadal niedostatecznie rozwinięte. Zarówno władze krajowe, wojewódzkie jak i lokalne przygotowują odpowiednie regulacje w celu ochrony środowiska. Jednak instrumenty prawne wydają się być niewystarczające, żeby wymóc na użytkownikach respektowanie przepisów lub sprawić żeby tworzyli inwestycje

proekologiczne. Środki finansowe na takie inwestycje są dostępne w budżetach gmin i fundacjach działających na rzecz ochrony środowiska. Fundusz Ochrony Środowiska umożliwia zaciąganie kredytów na preferencyjnych warunkach, a w niektórych wypadkach nawet dotuje inwestycje. Większość inwestycji realizowana jest w zakresie ochrony wód (oczyszczalnie ścieków), powietrza (filtry gazowe i dymne) oraz krajobrazu i przyrody.

Działania strategiczne w ramach tego priorytetu to:

[CO 2.6.] Poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie gminy m.in. budowa ekologicznego centrum odzysku

11.6. Infrastruktura społeczna

Szkolnictwo

Głównym celem polityki państwa w zakresie szkolnictwa jest osiągnięcie do roku 2010 takiego poziomu wykształcenia społeczeństwa, który umożliwi skuteczną rywalizację kraju na rynku europejskim w zakresie gospodarczo - naukowym. W obecnej chwili, system szkolnictwa, nadal preferuje kształcenie bardzo specjalistyczne, niż tzw. ogólne, sprzyjające łatwiejszej asymilacji i kreatywności na rynku pracy.

Zdrowie

Jak większość krajów o średniej wysokości produktu krajowego brutto, tak i Polska ma dość wysoki wskaźnik umieralności na takie choroby jak: choroby serca, rak i cukrzycę. Ponadto, w kraju można zaobserwować także większe niż w krajach bardziej rozwiniętych problemy z patologiami społecznymi. Średnia długość życia wynosi w Polsce około 66 lat. Zaobserwować można również zwiększający się procent młodzieży mającej styczność z narkotykami.

Cele operacyjne realizujące priorytet: **Infrastruktura społeczna i edukacyjna:**

- ➡ [CO 6.1.] Zorganizowany system pomocy dla osób starszych niepełnosprawnych i niedostosowanych,
- ➡ [CO 6.2.] Zintegrowany, efektywny system pomocy społecznej, (rozwój bazy dotyczącej opieki społecznej, rozbudowa siedziby ośrodka pomocy społecznej, organizacja ośrodka wsparcia dla całej rodziny),
- ➡ [CO 6.3.] Promowanie wśród mieszkańców zdrowego stylu życia,
- ➡ [CO 6.4.] Sukcesywne dostosowywanie obiektów publicznych oraz komunikacji miejskiej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych,

- ➡ [CO 6.5.] Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i niepublicznych,
- ➡ [CO 7.6.] Rewitalizacja Kwartału Miasta w Rejonie ulic Wolności, Wojska Polskiego, Alei Jana Pawła II.

12. WSPÓŁPRACA ZEWNĘTRZNA

12.1. Współpraca regionalna

Gmina Bielawa funkcjonuje w pewnym otoczeniu społeczno – gospodarczym. Sprawna realizacja podejmowanych działań uwarunkowana jest dobrą współpracą społeczności lokalnej, instytucji, organizacji i liderów.

Wykonanie wielu zadań wskazanych w Strategii będzie wymagać zaangażowania i współdziałania gmin sąsiednich, samorządu powiatowego oraz wojewódzkiego. Wspólne zadania to m.in.:

- ➡ Budowa i modernizacja dróg;
- ➡ Edukacja;
- ➡ Pomoc społeczna;
- ➡ Przygotowanie terenów inwestycyjnych;
- ➡ Turystyka i wypoczynek
- ➡ Przeciwdziałanie i zwalczanie bezrobocia,
- ➡ Bezpieczeństwo publiczne;
- ➡ Ochrona środowiska

Współpraca służyć powinna wspólnemu opracowaniu projektów, wymianie doświadczeń i tworzeniu grup lobbystycznych dla pokonywania problemów. Bielawa, jako jedno z miast Dolnośląskiego Trójmiasta powinno wejść w rolę inicjatora działań, zwłaszcza w zakresie turystyki i wypoczynku oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Kolejnym ważnym elementem sprzyjającym rozwojowi gminy Bielawa jest włączenie się w ogólne plany całego regionu dolnośląskiego. Podstawowymi partnerami w tych działaniach są Marszałek i Wojewoda, którzy w najbliższych latach będą znaczącymi pośrednikami w przekazywaniu środków pomocowych oraz uczestnikami procesów decyzyjnych w toku wyboru aplikacji.

Na forum krajowym warto zadbać o stałe kontakty z parlamentarzystami reprezentującymi województwo, szczególnie, okręgi wyborcze powiązane z gminą. Formą współpracy może być uczestnictwo posłów i senatorów w obradach Rady Gminy Bielawa, poświęconych problematyce pozostającej w kręgu ich szczególnego zainteresowania.

12.1.1. Dolnośląskie Trójmiasto

Gmina Bielawa prowadzi aktywną współpracę ponadregionalną w ramach tzw. Dolnośląskiego Trójmiasta. Dolnośląskie Trójmiasto obejmujące: Bielawę, Dzierżoniów i Pieszyce ma za zadanie prowadzenie wspólnej polityki przestrzennej, umożliwiającej:

1. restrukturyzację bazy ekonomicznej oraz aktywizację społeczno-gospodarczą,
2. poprawę jakości środowiska zamieszkania; wzrost standardów mieszkaniowych, zbliżając je do przeciętnych standardów europejskich,
3. zachowanie wysokich walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych rejonu,
4. kształtowanie racjonalnego i spójnego układu funkcjonalno-przestrzennego, w tym:
 - ◇ wzmocnienie powiązań funkcjonalnych z pozostałymi układami osadniczymi miast „Trójmiasta”
 - ◇ wzmocnienie i usprawnienie powiązań komunikacyjnych (w tym w zakresie transportu publicznego), zarówno wewnętrznych (w tym w obrębie zespołu „Trójmiasta”), jak i zewnętrznych
 - ◇ ukształtowanie obszaru Trójmiasta
 - ◇ przekształcanie i doposażenie obszarów Trójmiasta
5. pełne wyposażenie przestrzeni gminnej w sprawnie działające i sprzyjające środowisku systemy infrastruktury technicznej
6. pełniejsze wykorzystanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych dla rozwoju funkcji turystycznych i klimatyczno-zdrowotnych, zwłaszcza w górskiej części rejonu.

12.2. Współpraca zagraniczna

Gmina jest samodzielnym uczestnikiem współpracy międzynarodowej. Przyjęte priorytety kontaktów zagranicznych powinny być zgodne z założeniami ogólnokrajowymi i nie powinny odbiegać od priorytetów województwa dolnośląskiego. Przy wyborze przyszłych partnerów zagranicznych należy brać pod uwagę wiele aspektów, m.in. korzyści dla realizacji Strategii rozwoju, związki gospodarcze i kulturowe, dotychczasową współpracę regionu, wymianę młodzieży, inwestorów. Podstawowymi partnerami współpracy powinny zostać kraje położone najbliżej (Niemcy, Czechy), kraje z funkcjonującymi związkami gospodarczymi i kulturowymi oraz kraje Unii Europejskiej, w tym także przyszli członkowie Unii Europejskiej (Rumunia, Bułgaria, Ukraina).

Warto także wziąć pod uwagę, w ramach działań strategicznych rozszerzenie już istniejącej współpracy transgranicznej w ramach Euroregionu Glacensis oraz współpracy międzynarodowej z innymi partnerami z krajów UE i świata, w dziedzinie gospodarki, kultury,

turystyki, wymiany młodzieży, wdrażania innowacji. Ponadto należy rozwijać współpracę z gminami partnerskimi (niemieckim miastem Lingen, czeskim miastem Hronov, kanadyjskim miastem Chatham – Kent, oraz angielskim miastem Burton w regionie East Staffordshire), we wszystkich dziedzinach życia, zwłaszcza w gospodarce, turystyce, kulturze i wdrożeniu innowacji.

W wielu projektach zgłaszanych bezpośrednio do UE wykazanie długoletnich kontaktów i współpracy z partnerami zagranicznymi jest warunkiem koniecznym uzyskania środków finansowych.

CZĘŚĆ III

PROGNOZA FINANSOWA STRATEGII ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO GMINY BIELAWA

13. ANALIZA BUDŻETÓW GMINY BIELAWA – LATA 2004 – 2005

Budżet gminy Bielawa w latach 2004 – 2005 kształtował się następująco:

DOCHODY BUDŻETU GMINY BIELAWA		2004	2005
I.	Rolnictwo i łowiectwo	200,00	-
II	Transport i łączność	4 539 000,00	4 784 850,00
III.	Gospodarka mieszkaniowa	2 129 450,00	2 612 000,00
IV.	Działalność usługowa	54 600,00	54 800,00
V.	Administracja publiczna	215 221,00	277 798,00
VI	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	42 064,00	111 687,00
VII	Ochrona narodowa	500,00	500,00
VIII	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	10 200,00	10 200,00
IX	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	18 340 730,00	19 427 555,00
X	Różne rozliczenia	14 604 999,00	14 688 148,00
XI	Oświata i wychowanie	137 190,00	39 447,00
XII	Pomoc społeczna	5 503 517,00	7 908 741,00
XIII	Pozostałe zadnia w zakresie polityki społecznej	-	52 132,00
XIV	Edukacja i opieka wychowawcza		286 410,00
XV	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	820 922,00	45 000,00
XVI	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	6 600,00	31 973,00
XVII	Kultura fizyczna i sport	12 004,00	93 150,00
XVIII	Inne		
RAZEM DOCHODY BUDŻETOWE		46 417 197,00	50 424 391,00
WYDATKI BUDŻETOWE GMINY BIELAWA		2004	2005
I	Rolnictwo i łowiectwo	3 200,00	3 200,00
II	Transport i łączność	11 575 757,00	11 982 061,00
III	Turystyka	16 663,00	16 578,00
IV	Gospodarka mieszkaniowa	200 700,00	234 000,00
V	Działalność usługowa	180 000,00	182 500,00
VI	Administracja publiczna	4 746 814,00	4 834 855,00
VII	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	42 064,00	111 687,00
VII	Ochrona narodowa	500,00	500,00
IX	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	709 000,00	675 109,00
X	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	171 922,00	125 600,00
XI	Obsługa długu publicznego	320 000,00	968 000,00
XII	Różne rozliczenia	338 782,00	706 500,00
XIII	Oświata i wychowanie	15 111 450,00	15 358 060,00
XIV	Ochrona zdrowia	661 000,00	413 024,00

XV	Pomoc społeczna	10 034 491,00	11 930 001,00
XVI	Edukacyjna opieka wychowawcza	337 660,00	648 120,00
XVII	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	5 582 418,00	2 646 429,00
XVIII	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	863 600,00	1 014 473,00
XIX	Kultura fizyczna i sport	2 177 744,00	1 968 700,00
XX	Przetwórstwo przemysłowe		12 000,00
XXI	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej		71 112,00
RAZEM WYDATKI BUDŻETOWE		53 073 765,00	53 819 397,00

Tab. 17. Dochody i wydatki Gminy Bielawa w latach 2004 – 2005 w podziale na działy

DOCHODY BUDŻETU GMINY BIELAWA		2004		2005	
		%	PLN	%	PLN
I.	Rolnictwo i łowiectwo	0,0004	200,00		
II	Transport i łączność	9,7787	4 539 000,00	9,4892	4 784 850,00
III.	Gospodarka mieszkaniowa	4,5876	2 129 450,00	5,1800	2 612 000,00
IV.	Działalność usługowa	0,1176	54 600,00	0,1087	54 800,00
V.	Administracja publiczna	0,4637	215 221,00	0,5509	277 798,00
VI	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,0906	42 064,00	0,2215	111 687,00
VII	Ochrona narodowa	0,0011	500,00	0,0010	500,00
VIII	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,0220	10 200,00	0,0202	10 200,00
IX	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	39,5128	18 340 730,00	38,5281	19 427 555,00
X	Różne rozliczenia	31,4646	14 604 999,00	29,1291	14 688 148,00
XI	Oświata i wychowanie	0,2956	137 190,00	0,0782	39 447,00
XII	Pomoc społeczna	11,8566	5 503 517,00	15,6844	7 908 741,00
XIII	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej			0,1034	52 132,00
XIV	Edukacja i opieka wychowawcza			0,5680	286 410,00
XV	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1,7686	820 922,00	0,0892	45 000,00
XVI	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,0142	6 600,00	0,0634	31 973,00
XVII	Kultura fizyczna i sport	0,0259	12 004,00	0,1847	93 150,00
RAZEM DOCHODY BUDŻETOWE		100,0000	46 417 197,00	100,0000	50 424 391,00

Tab. 18. Dochody Gminy Bielawa w latach 2004 – 2005 w ujęciu procentowym

WYDATKI BUDŻETOWE GMINY BIELAWA		2004		2005	
		%	PLN	%	PLN
I	Rolnictwo i łowiectwo	0,0060	3200	0,0059	3200
II	Transport i łączność	21,8107	11575757	22,2635	11982061
III	Turystyka	0,0314	16663	0,0308	16578
IV	Gospodarka mieszkaniowa	0,3782	200700	0,4348	234000
V	Działalność usługowa	0,3392	180000	0,3391	182500
VI	Administracja publiczna	8,9438	4746814	8,9835	4834855
VII	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,0793	42064	0,2075	111687
VII	Ochrona narodowa	0,0009	500	0,0009	500
IX	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,3359	709000	1,2544	675109
X	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	0,3239	171922	0,2334	125600
XI	Obsługa długu publicznego	0,6029	320000	1,7986	968000
XII	Różne rozliczenia	0,6383	338782	1,3127	706500
XIII	Oświata i wychowanie	28,4725	15111450	28,5363	15358060
XIV	Ochrona zdrowia	1,2454	661000	0,7674	413024
XV	Pomoc społeczna	18,9067	10034491	22,1667	11930001
XVI	Edukacyjna opieka wychowawcza	0,6362	337660	1,2042	648120
XVII	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	10,5182	5582418	4,9172	2646429
XVIII	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,6272	863600	1,8850	1014473
XIX	Kultura fizyczna i sport	4,1032	2177744	3,6580	1968700
XX	Przetwórstwo przemysłowe			0,0223	12000
XXI	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej			0,1321	71112
RAZEM WYDATKI BUDŻETOWE		100,0000	53 073 765	100,0000	53 819 397

Tab. 19. Wydatki Gminy Bielawa w latach 2004 – 2005 w ujęciu procentowym

Analizując strukturę budżetu gminy Bielawa w roku 2004 można stwierdzić, że największa grupa dochodów, to dochody z podatków zarówno od osób prawnych, jak i fizycznych oraz jednostek nie posiadających osobowości prawnej. Dochody te stanowią największy udział w stosunku do dochodów

ogółem – 39,51 %. Drugą największą grupę dochodów stanowią dochody różne – aż 31,46 %. W skład dochodów różnych wchodzi:

- ◆ część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego 9.860.007 zł
- ◆ uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego 456.996 zł
- ◆ część rekompensująca subwencji ogólnej dla gmin 21.935 zł
- ◆ część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin 3.951.061 zł
- ◆ rozliczenia między jednostkami samorządu terytorialnego 290.000 zł
- ◆ różne rozliczenia finansowe 25.000 zł

Trzecią co do wielkości grupę dochodów stanowią dochody z pomocy społecznej – 11,46 % oraz dochody z transportu i łączności – 9,78 % (wśród tej grupy dochodów są dochody z lokalnego transportu zbiorowego i dochody z dróg publicznych

W roku 2004 gmina Bielawa przeznaczyła na wydatki majątkowe, w tym inwestycyjne 7 522 166 zł, co stanowiło aż 15,09 % ogółu wydatków.

Dług publiczny gminy Bielawa w roku 2004 wynosił 24,19 % w stosunku do ogółu dochodów, a koszty obsługi długu wynosiły 5,18 % w stosunku do dochodów.

Wydatki na administrację publiczną stanowią 8,9 % ogółu wydatków.

Jeżeli chodzi o rok 2005 budżet gminy kształtował się na podobnym poziomie jak w roku 2004. Można stwierdzić że największa grupa dochodów, to dochody z podatków zarówno od osób prawnych, jak i fizycznych oraz jednostek nie posiadających osobowości prawnej. Dochody te stanowiły największy udział w stosunku do dochodów ogółem – 38,52 %. Drugą największą grupę dochodów stanowiły dochody różne – aż 29,13 %. W skład dochodów różnych wchodzi:

- ◆ część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego 9.723.827 zł
- ◆ część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin 4.579.861 zł
- ◆ rozliczenia między jednostkami samorządu terytorialnego 302.460 zł
- ◆ różne rozliczenia finansowe 82.000 zł

Trzecią co do wielkości grupę dochodów stanowiły dochody z pomocy społecznej – 15,68 % i dochody z transportu i łączności – 9,48 % (wśród tej grupy dochodów są dochody z lokalnego transportu zbiorowego i dochody z dróg publicznych.

W roku 2005 gmina Bielawa przeznaczyła na wydatki majątkowe, w tym inwestycje 6 697 830 zł, co stanowiło 12,58 % (mniej niż w roku 2004 o 3,31%)

Dług publiczny gminy Bielawa w roku 2005 wynosił 25,65 % w stosunku do ogółu dochodów (więcej o 1,46 % w stosunku do roku poprzedniego), a koszty obsługi długu wynosiły 7,11 % w stosunku do dochodów (wzrost o 1,93 % w stosunku do roku 2005).

Wydatki na administrację publiczną stanowią tylko 8,98 % ogółu wydatków,

LP.	Treść	Klasyfikacja przychodów i rozchodów	Kwota
1	2	3	4
1	Planowane dochody		43.324.863
2	Planowane wydatki		49.464.151
3	Wynik		6.139.288
	różnica między 1 i 2 (+)		
	różnica między 2 i 1 (-)		6.139.288
	FINANSOWANIA		6.139.288
I	Przychody		8.139.288
I.1	Przychody ze sprzedaży innych papierów wartościowych	poz. 931	7.800.000
I.2	Przychody z tytułu innych rozliczeń krajowych (wolne środki)	poz. 955	339.288
II	Rozchody		2.000.000
II.1	Wykup innych papierów wartościowych	poz 982	2.000.000

Tab. 20. Przychody i rozchody związane z finansowaniem deficytu i rozdysponowaniem nadwyżki budżetowej w 2004 roku

LP.	Treść	Klasyfikacja przychodów i rozchodów	Kwota
1	2	3	4
1	Planowane dochody		47.865.448
2	Planowane wydatki		51.343.566
3	Wynik		3.478.118
	różnica między 1 i 2 (+)		
	różnica między 2 i 1 (-)		3.478.118
	FINANSOWANIA		6.048.830
I	Przychody		6.048.830
I.1	Przychody ze sprzedaży innych papierów wartościowych	poz. 931	4.500.000
I.2	Przychody z zaciągniętych pożyczek i kredytów	poz. 952	12.000
I.3	Przychody z tytułu innych rozliczeń krajowych	poz. 955	1.536.830
II	Rozchody		2.570.712
II.1	Splata otrzymanych krajowych pożyczek i kredytów	poz.992	70.712
II.2	Wykup innych papierów wartościowych	poz 982	2.500.000

Tab. 21. Przychody i rozchody związane z finansowaniem deficytu i rozdysponowaniem nadwyżki budżetowej w 2005 roku

Lp.	Wyszczególnienie	2004	2005
1	2	3	4
I.	Ogółem kwota zadłużenia z tego tytułu:	10.817.280	12.758.568
1	Wyemitowania papierów wartościowych	10.300.000	12.300.000
	w tym: obligacje wyemitowane w roku bieżącym	7.800.000	4.500.000
2	Zaciągnięcia kredytów	-	-
3	Zaciągnięcia pożyczek	517.280	458.568
4	Przyjętych depozytów	-	-
	Wymaganych zobowiązań (a + b)	-	-
	a) jednostek budżetowych, w tym z tytułu:	-	-
	- dostaw towarów i usług	-	-
	- składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy	-	-
5	b) pozostałych jednostek sektora finansów publicznych w szczególności wynikającej z ustaw i orzeczeń sądu, udzielonych poręczeń i gwarancji	-	-
	Poziom obsługi długu, z tego:	2.315.525	3.536.612
	- raty kredytów i pożyczek oraz wykup papierów	2.000.000	2.568.612
	- odsetki i dyskonto	315.525	795.000
	- spłaty wynikające z udzielonych poręczeń	-	173.000
	Prognozowane dochody budżetowe	44.715.030	49.734.801
	- w tym dochody własne	23.553.952	26.976.865
	- subwencja	13.833.003	14.245.288
	- dotacje	7.328.075	8.512.648
	Prognozowane wydatki budżetowe	49.834.178	53.212.919
	- w tym wydatki majątkowe	7.522.166	6.697.830
	Relacje w %		
	- długu do dochodów (I:III) 60 %	24,19	25,65
	- obsługi długu do dochodów (II:III) 15 %	5,18	7,11

Tab. 22. Zadłużenie Gminy Bielawa w latach 2004 – 2005

Z przedstawionej ogólnej struktury wydatków jasno wynika, iż zadłużenie gminy jest znacznie wyższe niż średni poziom zadłużenia na koniec 2005 samorządów terytorialnych w Polsce, który wynosi 17,6 % względem planowanych wydatków.

Dla gminy Bielawa wskaźnik ten wynosi dla roku 2004 - 24,19 %, a dla roku 2005 – 25,65 % (czyli średnio więcej o 8,05%). Wskaźnik ten jest jeszcze mniej korzystny jeżeli odniesiemy go do gmin, dla których wskaźnik zadłużenia na koniec 2005 roku wynosił 15 % (więcej o 10,65%).

Zadłużenie gminy Bielawa jest również niekorzystne w porównaniu z zadłużeniem powiatów – 10,4 % i województw – 7,8 %.

Zadłużenie gminy Bielawa jest porównywalne ze średnim zadłużeniem miast na prawach powiatu, wśród których mieści się także powiat dzierzoniowski – wskaźnik zadłużenia wynosi na koniec 2005 roku – 25,5 %.

14. PROGNOZA DOCHODÓW I WYDATKÓW GMINY BIELAWA 2006 – 2013

W poniższej tabeli pokazano prognozę finansową na lata 2006 – 2013 w oparciu o rok bazowy 2004 i 2005, uwzględniająca prognozę długu publicznego.

Lp.	Wyszczególnienie	Prognozowana finansowa na lata 2006 – 2013 w oparciu o rok bazowy 2004 i 2005, uwzględniająca prognozę długu publicznego									
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I.	Ogółem kwota zadłużenia z tego tytułu:	10.817.280	12.758.568	15.187.916	12.323.264	9.758.612	7.193.960	5.129.308	2.564.656	-	-
1	Wyemitowania papierów wartościowych	10.300.000	12.300.000	14.800.000	12.000.000	9.500.000	7.000.000	5.000.000	2.500.000	-	-
	w tym: obligacje wyemitowane w roku bieżącym	7.800.000	4.500.000	5.000.000	-	-	-	-	-	-	-
2	Zaciągnięcia kredytów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Zaciągnięcia pożyczek	517.280	458.568	387.916	323.264	258.612	193.960	129.308	64.656	-	-
4	Przyjętych depozytów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Wymaganych zobowiązań (a + b)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	a) jednostek budżetowych, w tym z tytułu:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- dostaw towarów i usług	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	- składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	b) pozostałych jednostek sektora finansów publicznych w szczególności wynikającej z ustaw i orzeczeń sądu, udzielonych poręczeń i gwarancji	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poziom obsługi długu, z tego:	2.315.525	3.536.612	3.675.152	3.889.152	3.239.152	3.089.152	2.459.152	2.894.152	2.802.156	-
	- raty kredytów i pożyczek oraz wykup papierów	2.000.000	2.568.612	2.570.652	2.864.652	2.564.652	2.564.652	2.064.652	2.564.652	2.564.656	-
	- odsetki i dyskonto	315.525	795.000	680.000	850.000	500.000	350.000	220.000	155.000	63.000	-
	- spłaty wynikające z udzielonych poręczeń	-	173.000	424.500	174.500	174.500	174.500	174.500	174.500	174.500	-
	Prognozowane dochody budżetowe	44 715 030,00	49 734 801,00	54 151 193,00	58 197 252,00	59 361 197,00	60 548 421,00	61 759 389,00	62 994 577,00	64 254 465,00	-
	- w tym dochody własne	23 553 952,00	26 976 865,00	26 489 101,00	27 222 883,00	27 200 000,00	27 472 000,00	27 746 720,00	28 024 187,00	28 304 429,00	-
		52,68	54,24	48,92	46,78	45,82	45,37	44,93	44,49	44,05	-
	- subwencja	13 833 003,00	14 245 288,00	16 363 413,00	16 620 527,00	16 621 000,00	16 787 210,00	16 955 082,00	17 124 633,00	17 295 879,00	-
		30,94	28,64	30,22	28,56	28,00	27,73	27,45	27,18	26,92	-

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO
 GMINY BIELAWA NA LATA 2007 - 2013

Lp.	Wyszczególnienie	Prognozowana finansowa na lata 2006 – 2013 w oparciu o rok bazowy 2004 i 2005, uwzględniająca prognozę długu publicznego									
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	- dotacje	7 328 075,00	8 512 648,00	11 298 679,00	14 353 842,00	15 540 197,00	16 289 211,00	17 057 587,00	17 845 757,00	18 654 157,00	-
		16,39	17,12	20,87	24,66	26,18	26,90	27,62	28,33	29,03	
IV.	Prognozowane wydatki budżetowe	49 834 178,00	53 212 919,00	56 580 541,00	55 332 600,00	56 796 545,00	57 983 769,00	59 694 737,00	60 429 925,00	61 689 809,00	-
	- w tym wydatki majątkowe	7 522 166,00	6 697 830,00	6 093 900,00	5 959 493,00	6 117 164,00	6 245 032,00	6 429 309,00	6 508 491,00	6 644 184,00	-
	Relacje w %										
V.	- długu do dochodów (I:III) 60 %	24,19	25,65	28,05	21,17	16,44	11,88	8,47	4,07	-	-
	- obsługi długu do dochodów (II:III) 15 %	5,18	7,11	6,79	6,68	5,45	5,10	3,98	4,59	4,36	-

Tab. 23. Prognoza finansowa na lata 2006 – 2013 w oparciu o rok bazowy 2004 i 2005, uwzględniająca prognozę długu publicznego

Z przeprowadzonego prognozowania dochodów i wydatków gminy Bielawa na lata 2006 – 2013 w oparciu o rok bazowy 2004 i 2005, i przy uwzględnieniu prognozy spłaty długu publicznego wynikają następujące wnioski:

1. Wysokość długu publicznego gminy Bielawa jest znacznie wyższa niż średni poziom zadłużenia samorządu terytorialnego w Polsce, który na koniec 2005 roku wynosił 17,6%, a w przypadku gminy Bielawa poziom długu publicznego w stosunku do dochodów, na koniec roku 2004 wynosił 24,19% (więcej o 6,59%), a na koniec 2005 roku wynosił 25,65% (więcej o 8,05%). Jeszcze mniej korzystna jest relacja długu publicznego gminy Bielawa do długu publicznego samych gmin (z wyłączeniem województw i powiatów), która na koniec 2005 roku wynosi 15% (tj. o 10,65 % więcej).
2. Korzystnym zjawiskiem jest tendencja zmniejszania się procentu zadłużenia gminy Bielawa w stosunku do dochodów w kolejnych latach z 25,65 % w roku 2005, poprzez 28,05 % w roku 2006, aż do poziomu 4,07 % w roku 2011. Tendencja ta nieoparta jest jednoczesnym wzrostem wydatków majątkowych w tym nakładów inwestycyjnych, które w okresie od roku 2006, kiedy to wynoszą 6 093 900 zł (10,77% ogółu wydatków budżetowych), spadają w roku 2011 do poziomu 2 150 000 (tj. 3,56% ogółu wydatków).
3. Pozytywną okolicznością zmniejszania się poziomu długu publicznego w latach 2006 – 2013 jest zwiększenie możliwości kredytowych gminy Bielawa, a co za tym idzie możliwość łączenia środków własnych (15 lub 25%) oraz środków pochodzących z kredytów i pożyczek w ramach budżetów projektów inwestycyjnych składanych do funduszy Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego w latach 2007 – 2013.

Konstatacja ogólna:

Podstawą uzyskania środków finansowych na wsparcie rozwoju społeczno - gospodarczego gminy Bielawa w latach 2007 – 2013 jest:

1. przeznaczenie maksymalnej ilości środków własnych z budżetu gminy (np. do 80% środków przeznaczonych na inwestycje) na pokrycie wkładu własnego.
2. wykorzystanie zwiększającej się zdolności kredytowej gminy Bielawa do uzyskania kredytów i pożyczek na pokrycie części wkładu własnego do projektów inwestycyjnych składanych do funduszy UE i EOG. Pamiętać należy tutaj o utrzymaniu poziomu zadłużenia w stosunku do dochodów własnych umożliwiających obsługę tego zadłużenia. Biorąc pod uwagę standardy finansowania gmin polskich, poziom długu publicznego nie powinien przekroczyć 50% (przy konstytucyjnej granicy 60%), a wówczas stopa obsługi długu nie powinna być wyższa przy założeniu uzyskania dotacji na poziomie 75 – 85 % wartości budżetu projektu niż 10 – 12%.
3. Proponuje się również wykorzystać partnerstwo – publiczno prywatne PPP do wybranych zadań inwestycyjnych (patrz rozdział 16).

CZEŚĆ IV

ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ

15. ORGANIZACJA PRAC NAD STRATEGIĄ - SYSTEM KOMUNIKACJI I UDZIAŁ MIESZKAŃCÓW W REALIZACJI STRATEGII

Strategię Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Bielawa na lata 2007 – 2013 opracowano przyjmując za podstawę wyniki konsultacji społecznych oraz burzy mózgów wśród pracowników Urzędu Miasta i autorów opracowujących Strategię, organizowanych metodą aktywnego planowania strategicznego.

Przeprowadzono dwa spotkania konsultacje z udziałem liderów lokalnych, reprezentujących: radnych gminy, środowiska biznesowe, organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne gminy, mieszkańców gminy oraz pracowników Urzędu Miejskiego.

Pierwsza sesja konsultacyjna odbyła się 16 stycznia 2006 roku, a jej zadaniem było zidentyfikowanie celów i kierunków działania w poszczególnych przyjętych teoretycznie, obszarach życia społeczno – gospodarczego. Podjęto pierwsze próby ustalenia celów strategicznych i operacyjnych. Zakreślono ogólne założenia wizji i misji strategii.

Konsultacje społeczne przeprowadzono w sześciu grupach strategicznych:

GRUPA 1:

- ➡ Pracownicy Urzędu Miejskiego w Bielawie,

GRUPA 2:

- ➡ Instytucje kultury,
- ➡ Instytucje oświaty,
- ➡ Instytucje ochrony zdrowia,
- ➡ Urzędy i instytucje użyteczności publicznej

GRUPA 3:

- ➡ Spółdzielnia mieszkaniowa
- ➡ Wspólnoty mieszkaniowe

GRUPA 4:

- ➡ Kościoły oraz związki wyznaniowe,
- ➡ Fundacje i stowarzyszenie,
- ➡ Organizacje pożytku publicznego,

GRUPA 5:

- ➡ Radni Gminy Bielawa

GRUPA 6:

- ➡ Spotkanie podsumowujące zespołu redagującego strategię i pracowników Urzędu Miejskiego

Każda z grup, na zasadzie „burzy mózgów” zgłaszała swoje propozycje celów strategicznych i operacyjnych Strategii. Przeprowadzono dyskusję na temat mocnych i słabych stron Gminy Bielawa, a także przeanalizowano szanse i zagrożenia stojące przed gminą (analiza SWOT / PEST). Podjęto próbę odpowiedzi na pytanie:

Co należy zrobić, albo, jakie podjąć działania żeby zlikwidować słabe strony gminy i zniwelować zagrożenia?

Po spotkaniach konsultacyjnych, na podstawie odpowiedzi na tak postawione pytanie, zespół opracowujący Strategię przystąpił do redagowania pierwszej wstępnej wersji wizji, misji oraz celów strategicznych i operacyjnych strategii.

Przyjęto, że w każdym obszarze strategicznym powinny zostać wyróżnione cele operacyjne.

W ten sposób wynikiem pierwszej debaty strategicznej było wypracowanie kilkunastu celów operacyjnych, ujętych w dziewięciu obszarach strategicznych.

Propozycje te zostały przekazane do Urzędu Miejskiego w Bielawie i stanowiły podstawę drugich konsultacji społecznych przeprowadzonych w dniach 2 – 3 lutego 2006 roku.

W pierwszym dniu tych konsultacji (02.02.2006), zespół opracowujący strategię, wspólnie z pracownikami Urzędu Miejskiego w Bielawie przeprowadził analizę wstępnej redakcji wizji, misji oraz celów strategicznych i operacyjnych.

W wyniku „burzy mózgów” przeprowadzono korekty oraz ustalono zarys ostatecznej wizji i misji strategii oraz celów strategicznych i operacyjnych.

W drugim dniu (03.02.2006) przeprowadzono kolejne spotkanie konsultacyjne z pięcioma grupami. Na spotkanie to zostały zaproszone nie tylko osoby uczestniczące w pierwszych konsultacjach, ale także wszystkie inne zainteresowane osoby, które w pierwszych konsultacjach nie mogły uczestniczyć.

GRUPA 1:

- ➡ Pracownicy Urzędu Miejskiego w Bielawie,

GRUPA 2:

- ➡ Instytucje kultury,

- ➡ Instytucje oświaty,
- ➡ Instytucje ochrony zdrowia,
- ➡ Urzędy i instytucje użyteczności publicznej (np. straż pożarna, policja)

GRUPA 3:

- ➡ Spółdzielnie mieszkaniowe
- ➡ Wspólnoty mieszkaniowe

GRUPA 4:

- ➡ Kościoły oraz związki wyznaniowe,
- ➡ Fundacje i stowarzyszenie,
- ➡ Organizacje pożytku publicznego,

GRUPA 5:

- ➡ Radni Gminy Bielawa

GRUPA 6:

- ➡ Spotkanie podsumowujące zespołu redagującego strategię i pracowników Urzędu Miejskiego

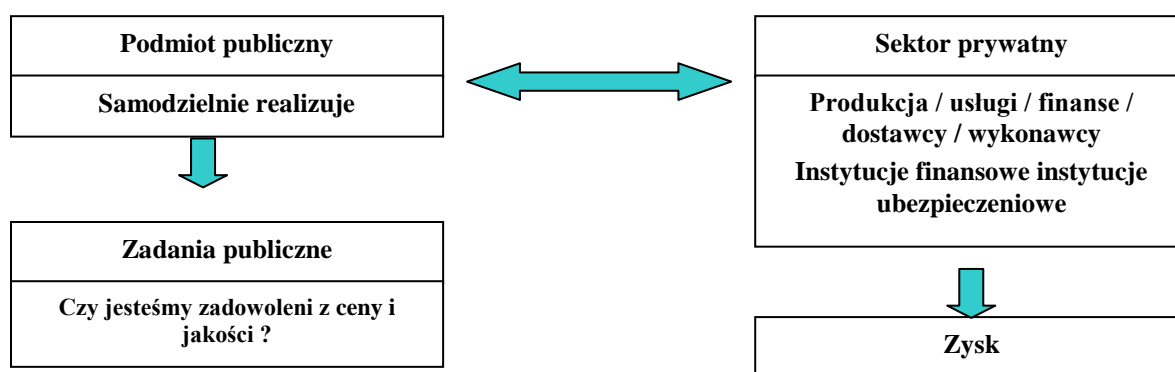
Osobom uczestniczącym w konsultacji przedstawiono wstępne propozycje wizji i misji, celów strategicznych i celów operacyjnych. Uczestnicy zgłosili swoje uwagi. Druga sesja strategiczna z podobną reprezentacją liderów lokalnych, określiła docelowe priorytety dla rozwoju społeczno - gospodarczego gminy oraz alternatywne warianty rozwoju.

Uczestnicy debaty korzystając z wcześniej przygotowanych opracowań wizji i misji, celów strategicznych i operacyjnych, dokonywali w grupach wartościowania programów, projektów i przyporządkowanych im zadań oraz dokonywali wpisów do kart tych projektów, które zdaniem grup winny zostać zrealizowane w okresie wypełniania misji, celów i kierunków określonych strategią. Oba spotkania konsultacyjne pozwoliły na opracowanie Strategii [zgodnie ze rys. nr 1 str. 5].

Warto wspomnieć także, że przez cały okres opracowywania Strategii, trwała kampania informacyjna i promocyjna, wśród mieszkańców gminy, jednostek organizacyjnych gminy, instytucji. Wysyłano zaproszenia, publikowano ogłoszenia w prasie lokalnej, telewizji kablowej oraz na stronach internetowych gminy Bielawa i firmy opracowującej Strategię. Dodatkowo trwały konsultacje telefoniczne. Firma opracowująca strategię, przez cały okres prac przyjmowała zgłoszenia telefoniczne, udzielała informacji oraz pomagała w redagowaniu zadań.

16. PARTNERSTWO PUBLICZNO - PRYWATNE

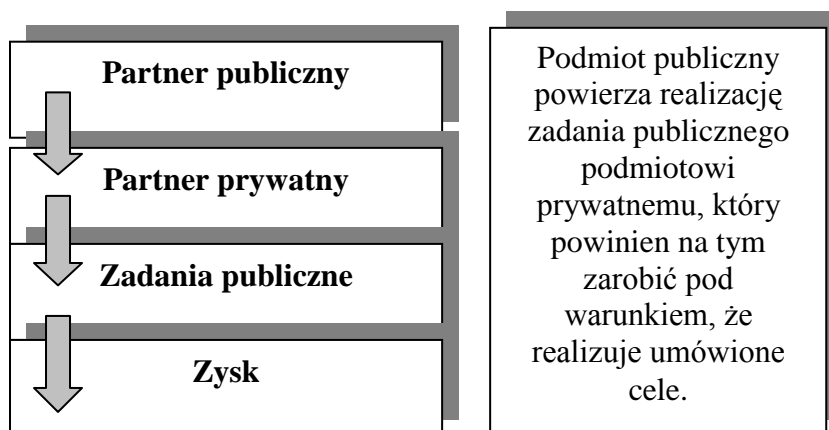
Przy realizacji zadań operacyjnych i priorytetów Strategii będzie wykorzystywane partnerstwo publiczno – prywatne PPP. Partnerstwo Publiczno - Prywatne PPP jest formą współpracy podmiotów publicznych i prywatnych w celu realizacji zadań publicznych przez podmioty prywatne lub z ich udziałem. Partnerstwo oznacza taką relację, której istotą jest podział ryzyka według zasady, że każdy z partnerów robi to, co potrafi zrobić najlepiej.

Rys. 18. Partnerstwo Publiczno – Prywatne PPP (ogólne założenia)

Powyższy schemat pokazuje klasyczne powiązanie pomiędzy podmiotem publicznym, a sektorem prywatnym. Gmina Bielawa, jako podmiot publiczny może część swoich projektów, wynikających z celów operacyjnych Strategii, realizować właśnie w ramach PPP. Jest to rozwiązanie umożliwiające przekazywanie do realizacji już na poziomie opracowywania dokumentacji technicznej zadań inwestycyjnych do realizacji partnerowi prywatnemu, przy zachowaniu oczywiście gwarancji realizacji przez nich oczekiwanych przez gminę zadań publicznych.

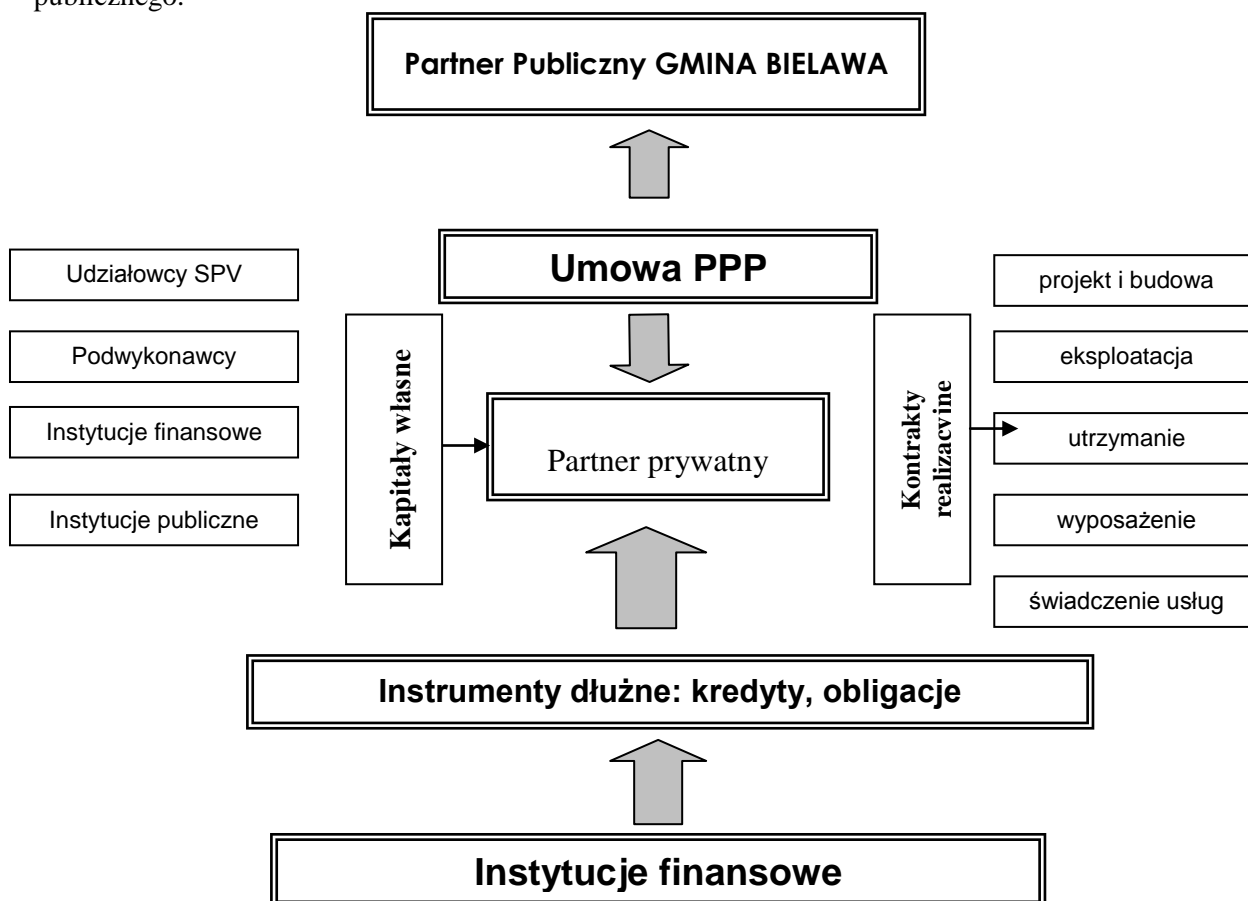
Partnerstwo publiczno-prywatne należy traktować, jako przełożenie zadań publicznych do sektora prywatnego, który powinien osiągnąć zysk. Ilustruje to poniższy schemat.

Rys. 19. Partnerstwo publiczno – Prywatne PPP (przepływ środków)

Osiągnięcie zysku przy realizacji zadania publicznego nie jest naganne pod warunkiem oczywiście, iż podmiot prywatny zrealizował założone cele publiczne.

Modelowe rozwiązania PPP prezentuje schemat zamieszczony niżej. Pokazuje on pełny zakres relacji pomiędzy partnerem publicznym, a partnerem prywatnym przy wykorzystaniu określonego zadania publicznego.

Rys. 20. Model PPP – kompleksowe podejście

W partnerstwie publiczno-prywatnym podział zadań jest następujący:

PARTNER PUBLICZNY:

- zamawia wykonanie zadania publicznego,
- zapewnia warunki realizacji kontraktu,
- określa jaki powinien być osiągnięty efekt społeczno-ekonomiczny,
- przygotowuje inwestycję, współorganizuje, finansowanie wspomagające.

Realizator, zajmujący się: planowaniem, monitorowaniem wykonania zadania i zarządzaniem kontraktem.

PARTNER PRYWATNY:

- wykonuje zadania publiczne,
- przejmuje odpowiedzialność za: projektowanie, organizowanie, budowę, utrzymanie, eksploatację,
- organizuje finansowanie projektu,
- świadczy usługi na z góry określonym i akceptowalnym społecznie poziomie.

Realizator zadania publicznego, odpowiedzialny za wykonanie kontraktu. Przed podjęciem decyzji o wykorzystaniu PPP przez gminę Bielawę należy udzielić sobie odpowiedzi na następujące pytania:

- Jak duże są nasze potrzeby inwestycyjne, społeczne i prorozwojowe?
- Czy te potrzeby będą rosły?
- Czy zadowoleni jesteśmy z jakości dotychczasowych usług publicznych?
- Czy oczekiwania odbiorców będą jeszcze większe?
- Czy mamy dosyć kapitału publicznego?
- Czy potrafimy efektywnie zarządzać projektami inwestycyjnymi?
- Czy nie lepiej części zadań inwestycyjnych realizować w ramach PPP?
- Czy przyda nam się doświadczenie sektora prywatnego?

Odpowiedź na większość pytań jest oczywista. Korzyści dla gminy Bielawa z tego tytułu są ewidentne:

- Optymalizacja kosztów inwestycji i eksploatacji,
- Możliwość pozyskania środków finansowych z sektora prywatnego,
- Przejrzystość,
- Konkurencja,
- Promocja przedsiębiorczości połączona z tworzeniem nowych miejsc pracy,
- Stworzenie nowych możliwości dla kapitału prywatnego,

Proponuje się zastosowanie partnerstwa publiczno – prywatnego do realizacji zadań objętych celami operacyjnymi Strategii:

- ➡ [CO 1.3.] Zwiększenie ilości współczesnych atrakcji turystycznych gminy, poprzez rozbudowę bazy wypoczynkowej, sportowej i rekreacyjnej,
- ➡ [CO 1.6.] Inicjowanie nowych przedsięwzięć kulturalnych rangi ogólnopolskiej i międzynarodowej, w tym także stworzenie koncepcji imprezy wizerunkowej dla gminy Bielawa,

- ➔ [CO 1.8.] Zagospodarowanie „OWW SUDETY”, Góry Parkowej i Łysej Góry oraz modernizacja i adaptacja wieży kościoła pw. Wniebowstąpienia Najświętszej Marii Panny dla potrzeb ruchu turystycznego.
- ➔ [CO 3.1.] Stworzenie klastra przemysłowego – lokalnego systemu technologiczno – produkcyjnego, przestrzennie skoncentrowanej grupy przedsiębiorstw, instytucji i organizacji powiązanych siecią pionowych i poziomych zależności, pozwalającą osiągnąć tym przedsiębiorstwom trwałą przewagę konkurencyjną; przedsiębiorstwa skupione w klastrze konkurują ze sobą, ale jednocześnie współpracują w tych obszarach, gdzie założono wyzwolenie efektów synergicznych wspólnych działań, czyli np. wspólne prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie odnawialnych źródeł energii,
- ➔ [CO 3.2.] Uzupełnienie istniejącego systemu kształcenia ekologicznego, obejmującego wszystkie szczeble edukacji poczynając od przedszkola, przez szkołę podstawową, gimnazjum, szkołę średnią, aż do studiów wyższych i podyplomowych włącznie,
- ➔ [CO 3.3.] Stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju firm branży energii odnawialnej,
- ➔ [CO 7.2.] Tworzenie stref bezpieczeństwa - zapobieganie przestępczości w obszarach zagrożonych patologiami społecznymi, rozwój systemu monitoringu na terenie gminy,
- ➔ [CO 7.5.] Rozwój bazy infrastruktury turystyki wypoczynkowej – zagospodarowanie terenów i obiektów rekreacyjno-turystycznych (zagospodarowanie OWW „Sudety”, Paku Miejskiego oraz modernizacja i adaptacja wieży kościoła p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny.

17. HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII

Harmonogram realizacji „Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Bielawa na lata 2007 – 2013” obejmuje następujące etapy:

ETAP I: Konsultacje społeczne z organizacjami, instytucjami i firmami, które zgłosiły swój udział w realizacji Strategii tj.:

- I. Gmina Bielawa
- II. Rada Miasta
- III. Instytucje gospodarki komunalnej
- IV. Instytucje użyteczności publicznej
- V. Instytucje edukacji, sportu i turystyki
- VI. Instytucje kultury
- VII. Kościoły, związki wyznaniowe i instytucje kościelne
- VIII. Fundacje i stowarzyszenia
- IX. Wspólnoty mieszkaniowe
- X. Inne podmioty

ETAP II: Konsultacje społeczne z organizacjami, instytucjami i firmami, które są zainteresowane udziałem przy opracowywaniu założeń Strategii. W trakcie tego etapu istnieją realne możliwości na uzupełnienie Strategii o nowe uwagi, które zostaną uwzględnione przy opracowywaniu podstawowych założeń Strategii.

Ten etap dotyczy następujących podmiotów:

- I. Gmina Bielawa
- II. Rada Miasta
- III. Instytucje gospodarki komunalnej
- IV. Instytucje użyteczności publicznej
- V. Instytucje edukacji, sportu i turystyki
- VI. Instytucje kultury
- VII. Kościoły, związki wyznaniowe i instytucje kościelne
- VIII. Fundacje i stowarzyszenia
- IX. Wspólnoty mieszkaniowe
- X. Inne podmioty

- ETAP III: Podjęcie uchwały przez Radę Miejską w Bielawie o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Bielawa na lata 2007 – 2013”.
- ETAP IV: Realizacja poszczególnych celów objętych Strategią.
- ETAP V: Monitoring i ewaluacja realizacji Strategii, zgodnie z harmonogramami opracowywania, składania, realizacji i rozliczenia poszczególnych celów. Monitoring i ewaluacja Strategii odbywać się będzie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 18 i 19.
- ETAP VI: Public Relations strategii w całym okresie jego realizacji.
- ETAP VII: Uzupełnienia i rozszerzanie strategii o nowe cele czy priorytety zgłaszane przez instytucje, organizacje i firmy działające na obszarze objętym Strategią.

Proponuje się przyjąć, aby uzupełnienia i rozszerzenia Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Bielawa Na Lata 2007 – 2013 o nowe zadania były w razie konieczności dokonywane raz w roku na sesji przyjmującej budżet na dany rok. System wdrażania Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Bielawa Na Lata 2007 – 2013 będzie realizowany wg następującego harmonogramu [patrz tab. nr 24].

ETAPY	TERMIN REALIZACJI							
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I	+							
II	+							
III	+							
IV	+	+	+	+	+	+	+	+
V	+	+	+	+	+	+	+	+
VI	+	+	+	+	+	+	+	+
VII	+	+	+	+	+	+	+	+

Tab. 24. Harmonogram realizacji poszczególnych etapów Strategii

18. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

18.1. System monitorowania Strategii

Monitorowanie można zdefiniować jako systematyczne i ciągle zbieranie, analizowanie i wykorzystywanie informacji dla celów kontroli zarządzania i podejmowania decyzji.

Monitorowanie Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Bielawa na lata 2007 – 2013 stanowi integralną część codziennego zarządzania. Jego celem jest dostarczenie informacji na podstawie, której osoby zarządzające Strategią mogą wskazać na problemy związane z wdrażaniem Strategii oraz je rozwiązać, jak również ocenić postęp w stosunku do pierwotnych planów.

W zasadniczym procesie realizacji Strategii ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena uzyskanych efektów społecznych i gospodarczych, a także zmian w środowisku naturalnym. Zadanie to, mające charakter permanentny, nazywa się monitoringiem Strategii lub monitoringiem realizacji Strategii.

Monitoring musi dotyczyć w zasadzie dwóch podstawowych spraw:

- oceny przebiegu realizacji Strategii tj. jej celów strategicznych i operacyjnych
- oceny uzyskiwanych efektów rozwoju społecznego i gospodarczego oraz stanu środowiska, co w sumie traktować można za efekty realizacji Strategii, służące osiągnięciu założonej wizji, misji.

Realizacja Strategii przynieść powinna pozytywne zmiany zakładane na etapie jej opracowania. Może jednak także spowodować, i tego nie należy wykluczać, niezamierzone i nieoczekiwane zmiany niekorzystne, których nie dało się przewidzieć lub które wystąpiły w wyniku określonego ukształtowania się warunków realizacji Strategii, zwłaszcza warunków zewnętrznych, w szczególności międzynarodowych i krajowych. Właśnie monitoring powinien wskazywać wszelkiego rodzaju zmiany, aby można było podejmować na bieżąco różnego rodzaju korekty, w wyniku wprowadzenia zmian, dzięki którym Strategia realizowana będzie sprawnie i bez zakłóceń.

Monitoring Strategii umożliwia:

- bieżącą ocenę realizacji założonych celów operacyjnych i strategicznych
- prognozowanie ewentualnych zmian warunków realizacji
- dokonanie bieżących korekt i poprawek
- podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych
- informowanie społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach.

Monitoring umożliwia zatem rzecz bardzo ważną, praktycznie nieodzowną, a mianowicie traktowanie prac nad Strategią Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Bielawa, jako zadania ciągłego.

Zakres rzeczowy monitoringu nie powinien być zbyt obszerny. Strategia jest programem generalnym i z tych względów ocena rozwoju powinna posiadać także generalny charakter. Nie oznacza to, że powinna być powierzchowna. Zestaw wskaźników będących podstawą oceny powinien ujmować w sposób dość szczegółowy, podstawowe zagadnienia rozwoju gospodarczego, społecznego oraz stanu środowiska.

Podstawą skutecznego wdrożenia i osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Bielawa jest reagowanie na pojawiające się różnice między jej założeniami, a efektami realizacji działań cząstkowych. Różnice mają tendencję do kumulowania się, a w konsekwencji po utrudnieniu realizacji poszczególnych kierunków polityki, celów pośrednich, a co za tym idzie strategicznych.

Z tak przyjętego założenia wypływa konieczność budowy sprawnego systemu monitorowania, pozwalającego na szybki wgląd w postępy prowadzonych działań oraz systemu obiektywnej oceny wyników podjętych działań.

Monitoring, jako element konieczny aktywnej realizacji Strategii rozwoju, ma ułatwić sprawne i elastyczne reagowanie na zmiany (porównywanie rzeczywistych efektów z planami, co pozwala stwierdzić, czy procesy zmierzają w sposób optymalny do osiągnięcia celów Strategii) oraz służyć ograniczaniu ryzyka decyzji intuicyjnych (co byłoby naturalnym skutkiem braku właściwych informacji i analiz). Skutecznie działające systemy monitoringu i oceny pozwalają na utrzymanie pożądanych proporcji strumieni środków finansowych kierowanych na poszczególne zadania, co z kolei ma istotne znaczenie w sytuacji ograniczonej wielkości tych środków.

Zakłada się, że monitorowanie rzeczowej realizacji Strategii będzie prowadzone przede wszystkim w oparciu o ustalone wskaźniki osiągnięć. Informacje na temat wartości wskaźników będą zbierane i prezentowane w następującym układzie:

- ➡ Wszystkie wskaźniki statystyczne dla celów operacyjnych (w przypadku, gdy jest to możliwe tzn. adekwatne i dostępne) w 4 ujęciach dla całej gminy:
 - 1/ w liczbach bezwzględnych (lub procentowo),
 - 2/ w porównaniu do gminy i średniej krajowej,
 - 3/ w porównaniu do regionów (średniej) UE-25,
 - 4/ w ujęciu zmiany od roku bazowego oraz ostatniego badania (dynamika).

- ➡ Dodatkowo wskaźniki na poziomie priorytetów Strategii w następujących ujęciach, jak wyżej:
 - 1/ w liczbach bezwzględnych (lub procentowo),
 - 2/ w porównaniu do gminy i średniej krajowej,
 - 3/ w porównaniu do regionów (średniej) UE-25,
 - 4/ w ujęciu zmiany od roku bazowego oraz ostatniego badania (dynamika).

Równoległe prowadzone będzie monitorowanie finansowej realizacji Strategii, obejmujące:

- ➔ badanie struktury wydatków budżetu gminy Bielawa (wdrożenie ciągłego „śledzenia” wydatków pod kątem spójności ze Strategią, pozwalającego na precyzyjne określenie wartości strumieni pieniężnych, jakie zostały zaangażowane w realizację działań w poszczególnych celach operacyjnych i priorytetach Strategii),
- ➔ Identyfikowanie wydatków zgodnie ze strukturą Strategii, dla każdego poziomu tj. zarówno dla poszczególnych celów strategicznych, operacyjnych, jak i priorytetów,
- ➔ badanie struktury wydatków ponoszonych w ramach instrumentów wsparcia rozwoju wdrażanych z zaangażowaniem jednostek gminy oraz podmiotów zależnych i powiązanych,
- ➔ badanie struktury wydatków powiatów i gmin z terenu Dolnego Śląska na podstawie danych własnych (projekty realizowane we współpracy z województwem, przy wsparciu jednostek gminy, przy wsparciu instrumentów wdrażanych przez województwo), danych przekazywanych przez JST w ramach współpracy z UMWD oraz danych Regionalnej Instytucji Obrachunkowej,
- ➔ badanie struktury wydatków inwestycyjnych przedsiębiorstw i innych podmiotów kluczowych dla rozwoju gminy – prowadzone na podstawie danych publicznie dostępnych oraz współpracy z tymi podmiotami.

System monitoringu Strategii opierać się będzie na efektywnej sprawozdawczości. W tym celu określony zostanie rodzaj potrzebnych raportów, częstotliwość oraz miejsce ich sporządzania w zależności od analizowanej problematyki (m.in. w okresach rocznych, w połowie okresu programowania i po zakończeniu okresu realizacji Strategii).

Sprawozdanie z realizacji Strategii w układzie rzeczowym i finansowym, po zakończeniu każdego roku kalendarzowego przedstawiane będzie Radzie Miasta, wraz z przedstawieniem wykonania budżetu za rok poprzedni. Sprawozdanie przygotowywać będzie Zespół Koordynujący realizację Strategii na podstawie informacji zebranych w trakcie monitoringu i ewaluacji.

Dla niektórych zjawisk, nie będących przedmiotem analiz służb statystycznych, jednak mierzalnych i istotnych z punktu widzenia Strategii, przewidziano prowadzenie badań.

Plan i charakterystyka systemu monitorowania obejmuje trzy kroki:

KROK 1 – Analiza celów strategicznych i operacyjnych Strategii

KROK 2 – Przegląd procedur wdrażania

KROK 3 – Przygotowanie planu wdrażania systemu monitorowania

W odniesieniu do STRATEGII ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO GMINY BIELAWA NA LATA 2007 - 2013 te trzy kroki w procesie monitoringu dotyczyć będą:

1. Analiza celów Strategii: monitorowanie w całym okresie realizacji Strategii, czy cele strategiczne określone w Rozdziale 9 są osiągnięte poprzez realizację poszczególnych celów operacyjnych objętych Strategią.
2. Przegląd procedur wdrażania: dotyczyć będzie harmonogramu realizacji etapów systemu wdrażania Strategii. Zasadniczo ten „krok” służy dopasowaniu potrzeb informacyjnych do roli podejmowania decyzji przez instytucję zarządzającą realizacją Strategii.
3. Przygotowanie planu wdrażania systemu monitorowania: równolegle realizowane go z harmonogramem systemu wdrażania Strategii – Rozdział 17. Plan wdrożenia systemu monitorowania winien określać szczegółowe zadania, w tym także przypisanie poszczególnym członkom zespołu koordynującego odpowiednich zadań.

18.2. Ewaluacja realizacji Strategii

W ramach zarządzania Strategią całościowa ewaluacja działań prowadzona będzie w układzie standardowym i składa się z trzech faz:

- ➡ Ewaluacja ex ante, na koniec każdego roku kalendarzowego – koncentrująca się na ocenie Strategii lub jej znaczącej aktualizacji według kryterium trafności i odpowiedniości oraz kryterium wewnętrznej spójności i zgodności programowej.
- ➡ Ewaluacja mid-term, w trakcie realizacji Strategii – przeprowadzana w układzie kadencyjnym w ostatnim roku każdej kolejnej kadencji samorządu, koncentrująca się na ocenie czy i na ile przyjęta strategia jest faktycznie realizowana oraz jakie są jej efekty krótko- i średnioterminowe, według kryterium skuteczności działań, a także efektywności, koordynacji i zgodności działań z zasadami i założeniami ustalonymi w dokumencie Strategii.
- ➡ Ewaluacja ex post, po zakończeniu realizacji Strategii – w zakresie podobnym do ewaluacji mid-term, poszerzonym o ocenę (przewidywanych) efektów długoterminowych związanych z osiągnięciem założonej wizji, misji oraz celów strategicznych.

Ponadto prowadzone mogą być dodatkowe ewaluacje cząstkowe, odnoszące się do szczegółowych zagadnień, takich, jak na przykład poszczególne zasady realizacji Strategii, grupy docelowe, zasady horyzontalne funduszy strukturalnych itp.

Ewaluacja realizacji Strategii na lata 2007 – 2013 obejmować będzie okresową ocenę odpowiedzialności, efektywności, skuteczności, realności ekonomicznej i finansowej oraz trwałości

Strategii w kontekście ustalonych celów. Celem ewaluacji jest przegląd osiągnięć Strategii w stosunku do planowanych oczekiwań oraz wykorzystanie doświadczeń płynących z realizacji Strategii w przeszłości.

Ważną kwestią, która wywiera wpływ na każdą ewaluację jest wybór kryteriów. Komisja Europejska stosuje następujące kryteria:

- 1) Odpowiedniość – odpowiedniość celów Strategii w stosunku do problemów, jakie strategia miała rozwiązać.
- 2) Przygotowanie Strategii – logika i kompletność procesu planowania Strategii oraz wewnętrzna logika i spójność dokumentu.
- 3) Efektywność – koszty, szybkość i efektywność zarządzania, przy wykorzystaniu, których wkład i działania zostały przekształcone w wyniki.
- 4) Skuteczność – ocena wkładu osiągniętego dzięki wynikom w stosunku do osiągnięcia celów Strategii, oraz tego, jaki wpływ miały założenia na osiągnięcia Strategii.
- 5) Wpływ – skutek, jaki wywiera strategia w szerszym środowisku, oraz jej wkład w rozwój i podniesienie konkurencyjności gminy Bielawa.
- 6) Trwałość – prawdopodobieństwo, że strumień korzyści wynikających ze Strategii będzie „płynął” nadal, szczególnie kontynuacja działań w ramach Strategii i osiąganie wyników, ze szczególnym uwzględnieniem czynników rozwojowych wsparcia ze strony polityki, czynników ekonomicznych i finansowych, aspektów społeczno-kulturowych oraz zdolności instytucjonalnych.

19. PROCEDURY UAKTUALNIANIA

Aktualność każdej strategii jest sprawą niezwykle ważną, zwłaszcza w aspekcie długoterminowości opracowania niniejszej Strategii.

Proponuje się przyjąć, aby uzupełnienia i rozszerzenia STRATEGII ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO GMINY BIELAWA NA LATA 2007 – 2013 o nowe zadania były w razie konieczności dokonywane raz w roku, na sesji przyjmującej budżet gminy na dany rok.

Wnioski dotyczące uaktualnienia Strategii zgłaszane będą przez Zespół Koordynujący Strategię powołany przez Burmistrza, w oparciu o wyniki monitoringu i ewaluacji zadań objętych dokumentem, po uwzględnieniu zmian zachodzących w otoczeniu gospodarczym i społecznym gminy. Zespół Koordynujący będzie składał się z trzynastu osób, tj. Zastępcy Burmistrza do spraw Rozwoju Miasta, Skarbnika Gminy, 3 pracowników Urzędu Miejskiego, 4 Radnych Gminy, 2 przedstawicieli jednostek budżetowych gminy oraz 2 przedstawicieli organizacji i stowarzyszeń, funkcjonujących na terenie Gminy.

Konieczne jest także uzupełnianie diagnozy gminy o dane z roku poprzedniego. Pozwoli to na stałe monitorowanie realizacji Strategii oraz ewaluację osiągniętych postępów w realizacji celów strategicznych i operacyjnych, przy wykorzystaniu opcji i priorytetów strategii oraz w celu osiągnięcia założonej wizji i misji Strategii.

Spis rysunków

Rys. 1. Proces tworzenia Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Bielawa	5
Rys. 2. Położenie gminy Bielawa	10
Rys. 3. Położenie gminy Bielawa u podnóża Gór Sowich	11
Rys. 4. Struktura demograficzna ludności w gminie Bielawa	13
Rys. 5. Struktura ludności wg wieku w gminie Bielawa	14
Rys. 6. Przyrost naturalny w gminie Bielawa w latach 2002-2005	14
Rys. 7. Migracje ludności w gminie Bielawa w latach 2002-2005	15
Rys. 8. Stopa bezrobocia w gminie Bielawa	15
Rys.9. Struktura bezrobotnych wg płci w gminie Bielawa	16
Rys. 10. Struktura bezrobotnych wg wykształcenia w gminie Bielawa	17
Rys. 11. Struktura bezrobotnych wg wieku w gminie Bielawa	17
Rys. 12. Struktura gruntów w gminie Bielawa na dzień 31.12.2005 r.	20
Rys. 13. Góra Średnia w gminie Bielawa	23
Rys. 14. Szkoła Słoneczna w Bielawie	27
Rys. 15. Struktura podmiotów gospodarczych według rodzajów działalności (stan na 31.XII.2005 r.).	30
Rys. 16. Priorytety RPO i ich odniesienie do Strategii Rozwoju Województwa i NSS - koncepcja prac nad Regionalnym Programem Operacyjnym	44
Rys. 17. Korytarze międzynarodowe: planowane i potrzebne	60
Rys. 18. Partnerstwo publiczno – Prywatne PPP (ogólne założenia)	99
Rys. 19. Partnerstwo publiczno – Prywatne PPP (przepływ środków)	99
Rys. 20. Model PPP – kompleksowe podejście	100

Spis tabel

Tab. 1. Struktura demograficzna ludności w gminie Bielawa	13
Tab. 2. Struktura ludności wg wieku w gminie Bielawa	13
Tab. 3. Przyrost naturalny w gminie Bielawa	14
Tab. 4. Migracje w gminie Bielawa	15
Tab. 5. Stopa bezrobocia w gminie Bielawa	15
Tab. 6. Struktura bezrobotnych wg płci w gminie Bielawa	16
Tab. 7. Struktura bezrobotnych wg wykształcenia w gminie Bielawa na dzień 31.12.2005 r.	17
Tab. 8. Struktura bezrobotnych wg wieku w gminie Bielawa	17
Tab. 9. Sytuacja służby zdrowia na terenie gminy Bielawa	18
Tab. 10. Struktura gruntów w gminie Bielawa	20
Tab. 11. Struktura podmiotów gospodarczych według rodzajów działalności (stan na 31.XII.2005 r.).	30
Tab.12. Gospodarstwa rolne w Bielawie 2005	30
Tab. 13. Mieszkania w zasobach Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych Sp. z o.o.	31
Tab. 14. Mieszkania w zasobach Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	31
Tab. 15. Mieszkania w bielawskich zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej	31
Tab. 16. Województwo Dolnośląskie na tle kraju	59
Tab. 17. Dochody i wydatki Gminy Bielawa w latach 2004 – 2005 w podziale na działy	87
Tab. 18. Dochody Gminy Bielawa w latach 2004 – 2005 w ujęciu procentowym	87
Tab. 19. Wydatki Gminy Bielawa w latach 2004 – 2005 w ujęciu procentowym	88
Tab. 20. Przychody i rozchody związane z finansowaniem deficytu i rozdysponowaniem nadwyżki budżetowej w 2004 roku	90
Tab. 21. Przychody i rozchody związane z finansowaniem deficytu i rozdysponowaniem nadwyżki budżetowej w 2005 roku	90
Tab. 22. Zadłużenie Gminy Bielawa w latach 2004 – 2005	91
Tab. 23. Prognoza finansowa na lata 2006 – 2013 w oparciu o rok bazowy 2004 i 2005, uwzględniająca prognozę długu publicznego	92
Tab. 24. Harmonogram realizacji poszczególnych etapów Strategii	104